

LOIS LOWRY

Az emlékek őre

A mű eredeti címe: The Giver

Copyright © Lois Lowry, 1993

published by special arrangement with

Houghton Mifflin Company

Megjelent a Houghton Mifflin Company engedélyével

Hungarian translation © Animus Kiadó

Fordította: Tóth Tamás Boldizsár

ISBN 963 9307 19 X

Kiadta az Animus Kiadó 2001-ben

1301 Budapest, Pf.: 33

Felelős kiadó: Balázs István

Szerkesztette: Gábor Anikó

Borítóterv: Beleznai Kornél

Nyomdai előkészítés és tipográfia: Sriptor Bt.

A nyomtatás és a kötés a debreceni nyomdászat több mint négy
évszázados hagyományait őrző

ALFÖLDI NYOMDA Rt. Munkája

Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

A gyerekeknek, akikre a Jövönket bízunk

Közeledett a december, és Jonast lassan elfogta a félelem. Nem. Ez nem jó szó, gondolta Jonas. A félelem az a mély, émelygős érzés, amit egy várható szörnyűség vált ki. Félelmet egy éve érzett, amikor egy azonosíthatatlan repülőgép kétszer is átzúgott a közösségi telep fölött. Ő mindkétszer látta. Hunyorogva felnézett az égre, s tekintetével követte a csillogóan fényes, sugárhajtású repülőt, melynek körvonalai kissé el is mosódtak a nagy sebességtől. Egy másodperccel később a hajtómű süvítése is felhangzott, majd pár pillanat múlva ugyanaz a gép újra átszelte az eget, ezúttal az ellenkező irányba tartva.

Jonast az első pillanatban lenyűgözte az élmény. Ilyen közletről még soha nem látott repülőgépet, hiszen a pilótáknak a szabályok szerint el kellett kerülniük a közösségi telepet. Néhanapján, amikor leereszkedett egy-egy készletekkel megrakott teherszállító gép a folyón túl elnyúló kifutópályára, a kíváncsibb gyerekek lebicikliztek a partra, és végignézték a kirakodást meg a felszállást. Minden gép nyugat felé emelkedett a magasba, távolodva a közösségi teleptől.

Az az egy év előtti repülő azonban más volt. Nem tömzsi, hasas teherszállító, hanem hegyes orrú, egyszemélyes vadászgép. Jonas szorongva körülpillantott, és látta, hogy mások is – felnőttek és gyerekek egyaránt – felhagynak azzal, amit épp csináltak, s zavart-értetlenül ácsorogva várják a magyarázatot a rémisztő eseményre.

Azután jött az utasítás, hogy minden polgár menjen be a legközelebbi épületbe, és ott várakozzon. AZONNAL, recsegte a megafonból szóló hang. A KERÉKPÁROKAT HAGYJÁTOK OTT, AHOL VAN.

Jonas gondolkodás nélkül engedelmeskedett. Elengedte biciklijét – az eldőlt a család lakóegysége mögött futó ösvényen, beszaladt az üres házba, és várt. Apa és Anya még nem értek haza a munkából, a

kishúga, Lily pedig a Gyermekőrző Központban volt, ahova iskola után járt.

Jonas kinézett az utcára nyíló ablakon, de senkit sem látott odakint. Nyomuk sem volt a szorgoskodó takarítóknak, parkkarbantartóknak és ételszállítóknak, akik pedig délutánonként seregestül lepték el a település utcáit. Jonas csak néhány gazdátlan, feldőlt biciklit látott; az egyiknek még forgott a kereke.

Ezek voltak azok a percek, amikor Jonas félt. Tagjai remegtek, és görcsbe rándult a gyomra a telepre ereszkedett vészterhes, feszült csöndtől.

Végül mégsem történt semmi. Néhány perc múlva újból megreccsentek a megafonok, s a hang, mely ezúttal nem parancsolóan, inkább megnyugtatóan csengett, elmondta, hogy egy tanulópilóta félreértelmezte a navigációs utasítást, és téves irányba fordult. Azután megpróbált gyorsan visszatérni a helyes útvonalra, hátha nem veszik észre a hibáját.

MONDANI SEM KELL, HOGY A PILÓTÁT ELBOCSÁTJUK, tette hozzá a hang. Ez az utolsó mondat kicsit gúnyosan csengett, mintha a bemondó derülne az ítéleten. Jonas halványan elmosolyodott, pedig tudta, milyen súlyos szavakat hallott. Egy aktív korú polgár elbocsátása a közösségből visszavonhatatlan döntés volt – borzalmas büntetés, a vétkes legszigorúbb elmarasztalása.

A gyerekeket megdorgálták érte, ha a játék hevében könnyelműen ezt a kifejezést vetették oda valamelyik csapattársuknak, aki nem kapott el egy labdát, vagy épp elbotlott futás közben. A hibát Jonas is elkövette egyszer. „Vége, Asher! El vagy bocsátva!” – kiáltott oda legjobb barátjának, miután Asher ügyetlenkedése miatt a csapat vereséget szenvedett. Az edző ezután félrevonta őt, és néhány velős

és szigorú mondatot intézett hozzá. Jonas lehorgasztotta fejét szégyenében, és a játék után bocsánatot kért Ashertől.

Most, hogy a folyó menti ösvényen hazafelé biciklizve a félelem érzésén töprengett, fel tudta idézni a nyers, torokszorító rémületet, ami a magasban elzúgó repülő láttán fogta el. A közeledő december kapcsán nem rémületet érzett, valami mást. Arra kereste most a megfelelő szót.

Jonas gondosan ügyelt rá, milyen szavakat használ. Ebben különbözött barátjától, Ashertől, aki mindig hadart, és gyakran összekeverte a szavakat, kifejezéseket. Azok néha egyenesen felismerhetetlenné váltak, és sokszor nagyon vicces dolgok sültak ki belőlük.

Jonas elvigyorodott, mert eszébe jutott a reggeli eset, mikor Asher szokás szerint elkésett, s a himnusz közepén esett be nagy zihálva a tanterembe. A közösségi szellemet erősítő vers elszavalása után mindenki leült, csak Asher maradt állva, hogy az előírás szerint bocsánatot kérjen a többiektől.

– Bocsánatot kérek, amiért a magatartásommal megzavartam a tanulóközösséget – darálta zihálva a szokásos szöveget. Az oktató és az osztály türelmesen várták a kihágás magyarázatát. A tanulók mind vigyorogtak, hisz számtalanszor végighallgatták már Asher mentegetőzését.

– Időben elindultam otthonról, de amikor elbicikliztem a halgazdaság mellett, a munkások épp a lazacokat válogatták. Csak egy kicsit akartam nézelődni, de mire észhez tértem, már késő volt. Ezért bocsánatot kérek a tanulóközösségtől – fejezte be, s gyűrött tunikáját simogatva leült.

– Megbocsátunk, Asher – zúgta a gyerekek kórusa az előírt választ. Többen is az ajkukba haraptak, hogy elfojtsák nevetésüket.

– Megbocsátok, Asher – szólt elnéző mosollyal az oktató. – És köszönettel tartozom, mert ismét tanulhatunk abból, amit mondtál. Az „észhez tér” túl erős kifejezés arra, hogy kikökkentél a lazacnézegetésből.

Az oktató megfordult, és felírta a táblára, hogy „észhez tér”, mellé pedig, hogy „észbe kap”.

Jonast megmosolyogtatta az emlék. Időközben megérkezett a család lakóegységéhez, s elhelyezte biciklijét az ajtó melletti tárolóba. Közben még mindig a közeledő decemberrel kapcsolatos érzéséről töprengett. Belátta, hogy nem használhatja rá a „félelem” szót. Az túl erős kifejezés lenne.

Régóta várja ezt a decembert, s most, hogy hamarosan elérkezik, nem fél, hanem... türelmetlen. Egyre türelmetlenebbül várja. És persze izgatottan. Mint minden tizenegyest, őt is izgatott örömmel tölti el a közeledő nagy esemény.

Amikor azonban belegondolt, mi vár rá, megborzongott az aggodalomtól.

Nyugtalanít, gondolta. Ez a jó szó rá.

– Ma este ki mesél elsőnek az érzelmeiről? – kérdezte Jonas apja, miután a család végzett az esti étkezéssel.

Az esti érzésbeszámoló a közösség rítusai közé tartozott. Jonas és húga, Lily néha még össze is vesztek rajta, melyikük kezdje a mesélést. A rituális beszélgetésben természetesen Apa és Anya is részt vettek – a gyerekekhez hasonlóan minden este beszámoltak

érzelmeikről –, de ők, felnőttek lévén, nem vitatkoztak az elsőbbség kérdésén.

Ezen az estén Jonasnek sem volt kedve tolakodni. Túlságosan bonyolultak voltak aznapi érzelmei. El akarta mondani őket, épp csak nem akaródzott belefognia boncolgatásukba – még úgy sem, hogy tudta: Apa és Anya készséggel segítenek neki érzelmei elemzésében.

– Kezdd el, Lily – szólt, látva, hogy húga, aki még csak hetes volt, türelmetlenül fészkelődik a székén.

– Délután nagyon mérges voltam – fogott bele Lily. – A gyermekőrzős csoporttal kimentünk a játszóterületre. Vendégek is voltak velünk, egy másik csoport hetes, és ők folyton megszegték a szabályokat. Az egyik A-nemű – nem tudom a nevét – mindig előretolakodott a csúszdánál, pedig mindenki más sorban állt. Nagyon mérges lettem rá. Ökölbe is szorítottam a kezem, így.

Lily felemelte apró öklét. A család többi tagja mosolygott kislányos harciasságán.

– Mit gondolsz, miért nem tartották be a vendégek a szabályokat? – kérdezte Anya.

Lily elgondolkozott, majd megrázta a fejét.

– Nem tudom. Úgy viselkedtek, mint... mint...

– Mint a vadállatok? – szólt közbe nevetve Jonas.

– Igen – bólogatott Lily, és ő is nevetett. – Mint a vadállatok.

Egyikük sem tudta, milyen egy vadállat, mégis gyakran használták a szót egy-egy tudatlan, ügyefogyott vagy beilleszkedésre képtelen társuk leírására.

– Honnan jöttek a vendégek? – kérdezte Apa.

Lily a homlokát ráncolva töprengett.

– A vezetőnk mondta az üdvözlő beszédében, de nem jegyeztem meg. Nem nagyon figyeltem oda. Egy másik telepről jöttek. Korán el kellett menniük, és a buszon kapták a déli ételt.

Anya bólintott.

– Mit gondolsz, nem lehet, hogy náluk más szabályok vannak? Hogy egyszerűen csak nem tudták, hogyan kell viselkedni itt, nálunk a játszóterületen?

Lily megvonta a vállát, és bólogatott.

– De, lehet.

– Ti is voltatok már látogatáson más közösségeknél, nem? – kérdezte Jonas. – Mi sokszor voltunk a csoporttal.

Lily újra bólintott.

– Hatos korunkban elutaztunk, és együtt töltöttünk egy egész iskolai napot egy másik csoport hatossal az ő telepükön.

– És hogy éreztétek magatokat az iskolájukban?

Lily töprengő arcot vágott.

– Furcsán – felelte. – Olyan idegennek. Náluk egészen más módszerek vannak. Olyan szokásokat tanultak, amikről a mi csoportunk még sohase hallott, és ezért butának éreztük magunkat.

Apa érdeklődve hallgatta Lily szavait.

– Azon a fiún gondolkodom – szólt –, aki ma a játszóterületen megszegte a szabályokat. Mit gondolsz, lehetséges, hogy ő is idegennek és butának érezte magát ezen az ismeretlen helyen, ahol egészen más szabályok vannak, mint amikhez ő szokott?

Lily végiggondolta a dolgot.

– Igen, lehet – felelte végül.

– Én egy kicsit sajnálom azt a fiút – jegyezte meg Jonas –, pedig nem is ismerem. Mindenkit sajnálok, aki olyan helyre kerül, ahol idegennek és butának érzi magát.

– Most mit érzel? – kérdezte Apa. – Még mindig mérges vagy?

– Már nem – válaszolt Lily. – Egy kicsit sajnálom azt a fiút. És azt is sajnálom, hogy öklöt csináltam.

Azzal megeresztett egy széles vigyort.

Jonas visszamosolygott rá. Lily mindig őszinte, meglehetősen egyszerű és könnyen feldolgozható érzelmekről számolt be. Hetes korában valószínűleg az ő, Jonas érzelmei is ilyenek lehettek.

Udvariasan, bár nem túl figyelmesen meghallgatta apját, aki elmondta, hogy aznap a munkahelyén elfogta az aggodalom érzése; aggódott az egyik úgyerekért, aki nem volt valami biztató állapotban. Apa ugyanis dajkálóként dolgozott. Az ő és a többi dajkáló feladata volt az úgyerek test és lelki szükségleteinek kielégítése életük legkorábbi szakaszában. Jonas tisztában volt vele, hogy ez nagyon fontos munka, de őt személy szerint nem vonzotta igazán.

– Milyen nemű? – kérdezte Lily.

– A – felelte az apja. – Nagyon jó természetű, aranyos kis A-nemű. De nem fejlődik elég gyorsan, és rosszul alszik. Áttettük az intenzív részlegre, ahol különleges gondozást kap, de a bizottság már fontolgatja az elbocsátását.

– Jaj, de szörnyű... – sóhajtott Anya. – Tudom, mennyire elszomorítanak az ilyen esetek.

Jonas és Lily is együtt érzően bólogattak. Egy újgyerek elbocsátása mindig szomorú esemény volt, hiszen az ilyen kicsiknek nem adatott meg, hogy élvezhessék a közösségbeli életet. És nem is tettek semmi rosszat.

Az elbocsátás két esetben nem számított büntetésnek. Az öregek elbocsátása ünnep volt: egy maradéktalanul megélt, teljes élet ünnepe. A másik alkalom, egy újgyermek elbocsátása viszont a tehetetlenség, a kudarc érzésével párosult, különösen a dajkálók számára. De ilyen eset szerencsére ritkán fordult elő.

– Én azért még nem adom fel – folytatta Apa. – Gondoltam, engedélyt kérek a bizottságtól, hogy hazahozhassam éjszakára, ha nincs ellene kifogásotok. Tudjátok, milyenek az éjszakás dajkálók. Ennek a csöppségnek nagyobb odafigyelésre van szüksége.

– Ez csak természetes – felelte Anya, s Jonas és Lily is bólogattak.

Jonas apja többször panaszkodott már az éjszakásokra. Az éjjeli dajkálás alacsonyabb rendű munka volt; olyanokat osztottak be rá, akik nem rendelkeztek a fontosabb nappali feladatok ellátásához szükséges érdeklődéssel, érzéssel vagy ügyességgel. Az éjszakások között sokan voltak, akik még házastársat kaptak, mert képtelenek voltak a kapcsolatteremtésre, ami pedig a családegység alapításának elengedhetetlen feltétele.

– Talán nálunk is maradhat – szólt ártatlan arccal Lily.

Jonas, Apa és Anya tudták, hogy a kislány sem hiszi, amit mond.

– Tudod, mi a szabály, Lily – csóválta a fejét Anya.

Minden családegységnek két gyerek járt – egy A- és egy B-nemű. A szabály egyértelmű és világos volt.

Lily kuncogott.

– Jól van, na – mondta. - Gondoltam, csak most az egyszer.

Most Anya számolt be érzéseiről. Ő az Igazságügyi Hivatalban dolgozott, magas beosztásban, s aznap egy visszaeső vétkest vezettek elé. Olyasvalakit, aki egyszer már megszegte valamelyik fontos szabályt; akiről Anya remélte, hogy első büntetése elérte célját, s aki később visszakerült a helyére: az állásába, az otthonába, a családjához. A tény, hogy az illetőt másodszor is elé vezették, felzaklatta és dühítette Anyát. Mi több, még önmagának is szemrehányást tett, amiért nem sikerült jó útra térítenie az illetőt.

– Ugyanakkor féltém is őt – ismerte be. – Tudjátok, hogy harmadik lehetőséget nem kaphat. A szabályok kimondják, hogy ha újabb kihágást követ el, automatikusan el kell bocsátanunk.

Jonas megborzongott, előfordult már ilyen. Az ő tizenegyes csoportjában is volt egy fiú, akinek az apját pár éve elbocsátották. Soha senki nem beszélt erről a kimondhatatlanul szégyenteljes esetről. Még elképzelni is nehéz volt a dolgot.

Lily felállt, odament Anyához, és megsimogatta a karját. Apa átnyúlt az asztal fölött, és megfogta párja kezét. Jonas Anya másik kezét fogta meg.

Mindhárman vigasztalni kezdték Anyát, aki nemsokára el is mosolyodott. Köszönetet mondott családjának, és biztosította őket róla, hogy kellemetlen érzései elmúltak.

A rítus folytatódott.

– Jonas – szólt Apa – már csak te vagy hátra.

Jonas nagyot sóhajtott. Ezen az estén szinte kedve lett volna megtartani magának az érzéseit, de ez természetesen szabályellenes lett volna.

– Nyugtalankodom – vallotta be. Örült, hogy végül is sikerült megtalálnia a megfelelő szót érzelme leírására.

– Miért, fiam? – kérdezte az apja.

– Tudom, hogy igazából semmi okom rá – magyarázta Jonas –, hiszen minden felnőtt átesett ezen. Te is, Apa, és te is, Anya. Mégis nyugtalanít a ceremónia. Mindjárt itt a december.

Lily elkerekedett szemmel pillantott fel. – A Tizenkettő Ceremóniája – suttogta, hangjában a legmélyebb áhítattal. Még a legkisebbek, a Lilynél fiatalabb gyerekek is tudták, hogy a nagy esemény rájuk is vár valamikor a távoli jövőben.

– Örülök, hogy elmondtad ezt nekünk – szólt Apa.

– Lily – fordult a kislányhoz Anya. – Menj, és öltözz át hálóruhába. Apád és én még itt maradunk, és beszélünk Jonasszal. Lily sóhajtott, de azért engedelmesen felállt.

– Csak vele? – kérdezte.

Anya bólintott.

– Igen – felelte. – Amit mondani fogunk, az csak rá tartozik.

2

Apa töltött magának még egy csésze kávé. Jonas nézte, és türelmesen várt.

– Tudod, Jonas – szólalt meg végül Apa –, gyerekkoromban mindig epekedve vártam a decembert. Ezzel te meg Lily is biztosan így vagytok. Minden december nagy változásokat hoz a gyerekek életében.

Jonas bólintott. Jól emlékezett az összes decemberre, talán egészen négyes koráig visszamenőleg. A korábbiakat nem tudta felidézni. Helyettük azonban emlékezett Lily legkorábbi decembereire, hisz azoknak tanúja volt. Emlékezett rá, hogyan kapott nevet Lily, hogyan került a családhoz, és a napra, mikor egyes lett.

Az Egy Ceremóniája vidám, zajos esemény volt. Az év folyamán született összes újgyermeket – akiből mindig ötven volt, hacsak nem kellett valamelyiket elbocsátani – decemberben avatták egyessé. A babákat egyenként vitték fel a színpadra dajkálóik, akik születésük óta gondjukat viselték. Voltak gyerekek, akik már totyogtak; mások alig pár naposak voltak, s dajkálóik pólyában vitték ki őket.

– A névadás vidám dolog – szólt Jonas.

Anya mosolyogva bólintott.

– Abban az évben, mikor Lily megjött, természetesen előre tudtam, hogy megkapjuk a B-nemű gyerekünket, hiszen az igénylésünket jóváhagyták. De nagyon-nagyon kíváncsi voltam, hogy mi lesz a kicsi neve.

– Már a ceremónia előtt belenézhettem volna titokban a névsorba – vallotta be Apa. – A bizottság jó előre összeállítja a listát, és az ott fekszik a Dajkálóközpont irodájában. Igazság szerint – folytatta –, van egy kis bűntudatom. Ma délután ugyanis tényleg bementem az irodába, mert kíváncsi voltam, elkészült-e már az idej névsor. Meg is találtam a listát. Kikerestem rajta a harminchatost, ő az a kisiú, akiért annyira aggódom, mert arra gondoltam, talán segítené őt a fejlődésben, ha egy igazi néven szólítanám. Persze csak olyankor, ha nincs senki a közelben.

– És megtaláltad a nevét? – kérdezte izgatottan Jonas.

Bár a névsor titkossága nem tűnt túlzottan fontos előírásnak, Jonast lenyűgözte a tény, hogy apja megszegett egy szabályt. Rásandított Anyára, akinek a munkájához tartozott a szabályok betartatása, és megkönnyebbülten látta, hogy Anya mosolyog. Apa bólintott.

– Ha nem bocsátjuk el még a névadás előtt, Gábriel lesz a neve. Ezt suttogom neki a négyóránkénti etetés alatt meg a torna és a játék idején. De csak ha nem hallja senki.

– Sőt, Gabe-nek becézem – tette hozzá huncut mosollyal.

– Gabe – ízlelgette a szót Jonas. Jó név, állapította meg magában.

Ő maga még csak ötös volt, mikor megkapták Lilyt és megtanulták a kislány nevét, de emlékezett a családi beszélgetésekre, a sok izgatott találgatásra, hogy vajon kiféle-miféle lesz a kislány, és hogyan fog beilleszkedni összeszokott család egységük életébe. Fel tudta idézni a jelenetet, ahogy Apával és Anyával a színpadra vezető lépcsőket róják. A többi évben apja a dajkálók között állt, ezúttal azonban ő maga volt az, aki saját újgyermeket kapott.

Anya karjába vette a kislányt, a névadó pedig kihirdette a döntést az összegyűlt család egységek előtt.

– Huszonhármás újgyermek: Lily.

Jonas emlékezett Apa örömtől sugárzó arcára és elsuttogott szavaira:

– Ő az egyik kedvencem! Drukkoltam, hogy őt kapjuk.

A sokaság tapsolt, és Jonas is nevetett. Tetszett neki a kishúga neve. Lily álmosan nyújtogatta kicsi karjait. Azután levonultak a színpadról, hogy átadják a helyet a következő család egységnek.

– Mikor tizenegyes voltam, mint most te – vette fel újra a beszélgetés fonalát Apa –, epekedve vártam a Tizenkettő Ceremóniáját. Lassan

telik el az a két nap. Emlékszem, az egyesekét élveztem, ez most sincs másképp, de a többi ceremóniára, a húgomé kivételével, nem nagyon figyeltem oda. Ő abban az évben lett kilences, akkor kapta meg a kerékpárját. Már egy ideje tanítottam őt a saját biciklimen, bár elméletileg nem lett volna szabad.

Jonas nevetett. A kerékpározás korhatára azon kevés szabály közé tartozott, amelyeket nem vettek igazán komolyan. Ezt az előírást szinte mindenki megszegte. A gyerekek kilences korukban kapták meg kerékpárjukat, s a szabály szerint addig nem biciklizhettek. Ennek ellenére jóformán mindegyiküket már korábban tanítani kezdte a bátyja vagy a nővére. Jonas is gondolt már rá, hogy titokban tanítania kellene Lilyt.

A közösségben felmerült az ötlet, hogy esetleg fiatalabb korban kellene kiutalni a bicikliket, s egy bizottság tanulmányozta is az indítványt. A polgárok szívesen tréfálkoztak azon, ha egy bizottság tanulmányozni kezdett egy problémát. Azt mondták: a bizottság tagjai már rég döntéshozók lesznek, mire a szabály végre módosításra kerül.

Az előírások megváltoztatása valóban igen körülményes dolog volt. Az igazán nagy jelentőségű szabályok esetében – a kerékpározási korhatár persze nem ilyen volt – a határozatot az őrzőnek kellett jóváhagynia. Az Őrző volt a legfontosabb személy a döntéshozók között. Jonas még soha nem találkozott vele, legalábbis nem tudott róla. Az ilyen magas beosztású polgárok egyedül éltek és dolgoztak.

A biciklizés kérdését vizsgáló bizottság persze nem fogja az Őrzőt zaklatni egy ilyen jelentéktelen problémával. Inkább évekig elvitatkoznak a kérdésen, s a polgárok végül azt is elfelejtik, hogy a javaslatot valaha valaki előterjesztette tanulmányozásra.

Apa folytatta monológját.

– Szóval örültem és tapsoltam, mikor a húgom, Katya kilences lett, levehette a hajszalagot, és megkapta a kerékpárját. A tízesekre és tizenegyesekre nem nagyon figyeltem oda. És aztán, végre-valahára, az elviselhetetlenül hosszúnak tűnő második nap végén sorra kerültem. Elkezdődött a Tizenkettő Ceremóniája.

Jonas hátán végigfutott a hideg. Elképzelte, ahogy apja – aki visszahúzódó, csendes gyerek lehetett, hisz felnőttnek is visszahúzódó és csendes volt – ott ül csoporttársai között, és várja, hogy a színpadra szólítsák. A Tizenkettő Ceremóniája időrendben az utolsó, de jelentőségben az első volt a ceremóniák között.

– Emlékszem, milyen büszkén kihúzták magukat a gondviselőim, sőt, még a húgom is. Mikor én következtem, meg sem moccant, és csupa fül volt, pedig alig várta, hogy kimehessen, és mindenkinek megmutathassa, milyen jól tud biciklizni.

– Azt viszont el kell ismernem – folytatta Apa –, hogy nem éreztem a ceremónia előtt ezt a fajta bizonytalanságot, amit te most, Jonas. Én ugyanis gyakorlatilag előre tudtam, milyen munkára osztanak be.

Ez meglepte Jonast. A döntésről semmilyen módon nem lehetett előre értesülni. A tizenkettesek beosztását a legnagyobb titoktartás mellett végezte el a közösség vezető testülete, a Döntéshozók Bizottsága, akik olyan komolyan vették feladatukat, hogy a beosztásról még a legártatlanabb tréfa sem hangzott el a közösségben.

Anyja is meglepett arcot vágott.

– Honnan tudhattad volna? – kérdezte.

Apa arcán megjelent a jól ismert, szelíd mosoly.

– Tisztában voltam vele, hogy hajlamaim és adottságaim alapján mire vagyok a legalkalmasabb. A gondviselőim utólag elmondták, hogy nekik sem voltak kétségeik. Az új-gyermekeket világeletemben mindennél jobban kedveltem. Amíg a velem egykorú barátaim bicikliversenyt tartottak, kis járműveket vagy hidakat építettek a szerelőjátékkal, vagy...

– Olyan dolgokat csináltak, mint én a barátaimmal – állapította meg Jonas, s anyja megerősítően rábólintott.

– Persze az ilyen játékokban én is részt vettem, hiszen egy gyerek számára ez is a tapasztalatgyűjtés egy formája. Az iskolában is ugyanolyan szorgalmasan tanultam, mint te, Jonas. A szabad időben viszont újra meg újra azon kaptam magam, hogy legszívesebben az újgyerekekhez mennék. Jóformán az összes önkéntes szolgálatomat a Dajkáló-központban végeztem. Ezt persze a döntéshozók is észrevették, hisz megfigyeltek minket.

Jonas bólintott. Az elmúlt év során őt és társait is egyre intenzívebb megfigyelésnek vetették alá. Az iskolában, szabadfoglalkozás alatt és az önkéntes szolgálat idején is sokszor észrevette, hogy a döntéshozók nézik őt meg a többi tizenegyest, és közben jegyzetelnek. Arról is tudott, hogy a döntéshozók többórás értekezleteket tartanak minden oktatóval, akik a tizenegyessel iskolai tanulmányaik során foglalkoztak.

– Szóval ilyen döntésre számítottam – folytatta Apa. – Nagyon örültem, de cseppet sem lepődtem meg, amikor kihirdették, hogy dajkáló leszek.

– Mindenki tapsolt, pedig nem is lepődtek meg? – kérdezte Jonas.

– Hát persze. Örültek neki, hogy arra a munkára osztottak be engem, amire a leginkább vágytam. Nagyon szerencsésnek éreztem magam.

Apa derűsen mosolygott.

– Volt olyan tizenegyes abban az évben, aki nem örült a beosztásának? – kérdezte Jonas.

Apjával ellentétben neki fogalma sem volt róla, milyen munkát szemelhettek ki neki – azt azonban tudta, hogy bizonyos feladatoknak cseppet sem örülne. Tisztelte apja foglalkozását, de ő maga nem akart dajkáló lenni, és a munkásokat irigyelte.

Apa elgondolkozott.

– Nem, nem hiszem, hogy volt. De miért is lett volna? A döntéshozók megfontoltan választanak.

– Az egész közösségben nincs fontosabb munka, mint az övék – jegyezte meg Anya.

– Volt egy barátom, Yoshiko, akit meglepett, hogy orvosnak osztották be – folytatta Apa –, de nagyon örült a feladatnak. Aztán ott volt, lássuk csak... Andrei. Emlékszem, kisebb korunkban egyikünk sem kedvelte a fizikailag megerőltető tevékenységeket. Ő a szabadfoglalkozások alatt szinte mindig a szerelőkészlettel játszott, az önkéntes szolgálatát pedig építkezéseken végezte. Ezt persze a döntéshozók is tudták, és mérnöknek osztották be őt. Andrei nagyon örült a döntésnek.

– Később Andrei tervezte a hidat, ami a telep nyugati részén átszeli a folyót – mesélte Anya. – A mi gyerekkorunkban az a híd még nem volt meg.

– Nagyon ritkán fordul elő, hogy valaki elégedetlen a beosztásával – jelentette ki Apa. – Emiatt tehát fölösleges nyugtalankodnod. Különben is, aki elégedetlen, megfellebbezheti a döntést.

Az utolsó mondaton mindhárman nevettek – a fellebbezéseket ugyanis egy bizottságnak adták ki tanulmányozásra.

– Egy kicsit aggódom Asher miatt – jegyezte meg Jonas. – Nagyon sokat lehet nevetni vele, de igazán komolyan semmi nem érdekli. Mindenből játékot csinál.

– Hát igen – bólogatott nevetve Apa. – Én már újszülöttemkorában megismertem Ashert, bár akkor még nem volt neve. Emlékszem, soha nem sírt. Mindig mindenben nevetett. Nem volt olyan dajkáló, akinek ne ő lett volna a kedvence.

– A döntéshozók jól ismerik Asher természetét – szólt Anya. – Hidd el, megtalálják azt a munkát, ami a legjobban illik hozzá. Nem kell aggódnod miatta, Hanem, Jonas, hadd emlékeztesselek valamire, amin talán még nem gondolkoztál el. Emlékszem, én sem törődtem vele, amíg túl nem voltam a Tizenkettő Ceremóniáján.

– Mire gondolsz?

– Jól tudod, hogy ez lesz az utolsó ceremóniád. Tizenkettő után nem számít az életkor. A legtöbben magunk sem tudjuk már, milyen idősök vagyunk. Persze, ha akarunk, bármikor elmehetünk a Nyilvános Feljegyzések Tárába, és kikereshetjük ezt az adatot. De neked most az a legfontosabb, hogy felkészülj a felnőtt életre és a rád váró szakmai képzésre.

– Tudom – bólintott Jonas. – Ezt minden tizenegyed tudja.

– A Tizenkettő Ceremóniája után – folytatta az anyja – új környezetbe kerülsz. Ahogy a barátaid is. A napjaidat többé nem a tizenegyed társaid között töltöd majd, hanem azokkal, akiket ugyanoda osztottak be, mint téged. Velük együtt veszel részt a képzésen. Nem lesz több önkéntes szolgálat. Nem lesz szabadfoglalkozás. A barátaid távolabb kerülnek tőled.

Jonas a fejét rázta.

– Asherrel mindig barátok maradunk – jelentette ki. – És iskola ezután is lesz.

– Igaz – hagyta rá az apja. – De az is igaz, amit anyád mond. Sok változást tapasztalsz majd.

– Pozitív változásokat – hangsúlyozta Anya. – Nekem a Tizenkettő Ceremóniája után hiányzott a gyerekkoromban megszokott szabadfoglalkozás. Viszont mikor elkezdtem jogtudományt tanulni, hasonló érdeklődésű emberek között találtam magam. Új barátságokat kötöttem, magasabb szinten, a legkülönbözőbb korú emberekkel.

– Azért játszottál még, miután tizenkettes lettél? – kérdezte Jonas.

– Nagy ritkán – felelte az anyja. – Már nem éreztem olyan fontosnak a játékot.

– Én igen – szólt nevetve Apa. – Én még ma is minden nap játszom a Dajkáló Központban. Lovacskázást, kukucskálóst, puha-ölelgetőst. – Kinyújtotta kezét, és megsimogatta Jonas csinosan lenyírt haját. – Csak azért, mert tizenkettes leszel, még nem kell minden jóról lemondanod.

Ekkor megjelent az ajtóban a hálóruhás Lily. Méltatlankodva sóhajtott, majd így szólt:

– Jó hosszú ez a titkos beszélgetés. És azokkal mi lesz, akik a puha tárgyakra várnak?

Anya mosolyogva csóválta a fejét.

– Lily, nemsokára nyolcas lesz, és vissza kell adnod a puha tárgyat újrafelhasználásra. Meg kellene próbálnod nélküle elaludni, hogy lassan leszokj róla.

Apa azonban már oda is ment a polchoz, és levette a helyéről a vattával kitömött elefántot. A gyerekek puha tárgyai többségükben ilyen szőrös, kitömött figurák voltak. Sok közülük, mint Lilyé is, valamiféle nem létező lényt formázott. Jonas egykori puha tárgya például egy medve volt.

– Tessék, Lily-Mili – szólt Apa. – Megyek, segítetek kivenni a hajszalagodat.

Lily magához ölelte a születésekor kapott elefántot, s Apa kíséretében elindult alvószobája felé. Jonas és Anya kissé rosszallóan, de azért mosolyogva néztek utánuk. Aztán Anya az íróasztalához lépett, és kinyitotta táskáját. Az ő munkaideje, úgy tűnt, sosem ér véget – még esténként is dolgoznia kellett. Jonas is odament a saját asztalához, és keresgélni kezdte iskolai jegyzetei között az esti feladatát. Gondolatai azonban még mindig a december és a közelgő ceremónia körül forogtak.

Bár a gondviselőivel folytatott beszélgetés visszaadta a nyugalomát, sejtelve sem volt róla, miféle munkát szánhatnak neki a döntéshozók. Azt pedig végképp nem tudta, mit érez majd, mikor meghallja a jövőjét meghatározó döntést.

3

– Milyen aranyos! – Lily visított a gyönyörűségtől. – Nézd, milyen picike! És pont olyan fura szeme van, mint neked, Jonas!

Jonas lesújtó pillantást vetett hűgára. Cseppet sem esett jól neki ez a megjegyzés. Várta is, hogy Lily rendreutasítást kapjon, de Apa épp

azzal volt elfoglalva, hogy leoldozza a mózeskosarat a kerékpár csomagtartójáról. Jonas odament hát megnézni a jövevényt.

A világos szempár. Ez volt az első dolog, amit Jonas észrevett, mikor a kosár fölé hajolva megpillantotta a kíváncsian hunyorgó újgyermeket.

A közösség szinte minden polgárának sötét szeme volt. Apának, Anyának, Lilynek, Jonas összes csoporttársának és barátjának. Akadtak azonban kivételek: például Jonas és egy B-nemű ötös, akinek – Jonas maga látta – ugyancsak szokatlanul világos szeme volt. Erről a dologról senki nem beszélt – nem azért, mert szabály tiltotta, hanem mert tapintatlanságnak számított felhívni a figyelmet egy másik ember zavaró vagy az átlagtól eltérő tulajdonságaira. Jobb lesz, ha Lily megtanulja ezt, gondolta Jonas, különben előbb-utóbb dorgálást kap bántó fecsegése miatt.

Apa beállította kerékpárját a tárolóba, majd felemelte a kosarat, és bement a házba. Lily követte, de azért még hátranézett Jonasre a válla fölött, és tovább csipkelődött:

– Lehet, hogy ugyanaz a nő volt a szülőanyátok.

Jonas megvonta a vállát, és maga is belépett az ajtón. Az újgyermek szeme azonban őt is elgondolkodtatta. Tükör csak elvétele akadt a telepen; nem minősült tiltott tárgynak, épp csak nem volt rá szükség. Jonas akkor sem mindig nézte meg magát, ha olyan helyen járt, ahol volt tükör. Ezt az új-gyermeket látva azonban eszébe jutott, hogy a világos szem nemcsak azért különös, mert ritkaság, hanem mert egy bizonyos fajta tekintetet kölcsönöz tulajdonosának. Mi is az, ami az ilyen tekintetben van? Mélység, talált rá a szóra. Mint mikor az ember a folyó tiszta vizébe pillantva lelát egészen a fenéig, ahol titokzatos, felfedezetlen dolgok rejtőznek. Jonas kissé zavarba jött a tudattól, hogy az ő szemében is ilyen tekintet ül.

Úgy tett hát, mintha nem érdekelné az újgyermek, s az asztalához sétált. A szoba másik végében Anya és Lily a mózeskosár fölé hajoltak, miközben Apa széthajtotta az újgyermek takaróját.

– Hogy hívják a puha tárgyát? – kérdezte Lily, kezébe véve a gyerek kosarában fekvő szőrös figurát.

Apa a játékra pillantott.

– Vízilónak – felelte.

Lily kuncogott a különös szón.

– Víziló – ismételte. Aztán letette a puha tárgyat, és a takaróból kiszabadult, vidáman kapálózó újgyermekre nézett.

– Az újgyermekek olyan édesek – sóhajtotta. – Ha nagy leszek, remélem, szülőanyának osztanak be.

– Lily! – szólt rá élesen az anyja. – Ilyet ne is mondj! Az nagyon alantas beosztás.

– De én beszéltem Natashával. Tudod, azzal a tízessel, aki a szomszéd utcában lakik. Ő néha a Szülőközpontban végzi az önkéntes szolgálatát. Elmesélte, hogy a szülőanyák finom ételeket kapnak, a testgyakorláson nagyon könnyű dolgokat csinálnak, és amíg várják a gyereket, majdnem egész nap csak játszanak meg beszélgetnek. – Lily sértődött arcot vágott. – Nekem igenis tetszene az a beosztás!

– Ez csupán három évig tart – mutatott rá Anya. – Háromszor szülnek, aztán munkásként dolgoznak felnőtt életük egész hátralevő részében, egészen addig, amíg be nem költöznek az Öregek Házába. Erre vágysz, Lily? Három év lustálkodásért cserébe öregkorodig nehéz testi munkát akarsz végezni?

– Hát, végül is nem... – adta be a derekát kelletlenül Lily.

Apa a hasára fordította a kosárban fekvő újszülötteket, majd leült és ritmikusan simogatni kezdte a csöppség hátát.

– Különben is, Lily-Mili – szólt kedves-szelíden –, a szülőanyák még csak nem is látnak újszülötteket. Ha annyira kedveled a kicsiket, inkább abban reménykedj, hogy dajkálónak osztanak be.

– Ha nyolcas leszel, és elkezded önkéntes szolgálatra járni, majd próbáld ki, milyen a Dajkálóközpontban dolgozni.

– Ki fogom próbálni – bólintott Lily, és letérdelt a kosár mellé. – Mit is mondtál, hogy hívják? Gábrrielnek? Szia, Gábrriel – köszönt nevetve, majd egyszerre suttogóra fogta a hangját. – Hoppá. Azt hiszem, elaludt. Jobb lesz, ha csendben maradok.

Jonas az iskolai feladat fölé hajolt. Az volna a nagy csoda! Lily képtelen csendben maradni. Lehet, hogy inkább bemondónak kellene beosztaniuk őt. Akkor egész nap ott ülhetne a mikrofon mögött, és harsoghatná a hirdetésmegjelöléseket. Jonas nevetett magában, ahogy elképzelte hűgát, amint a bemondókra jellemző fontoskodó hangon olyasmiket darál, mint: FIGYELEM! EMLÉKEZTETJÜK A KILENCNÉL FIATALABB B-NEMŰEKET, HOGY A KARSZALAGJUKAT EGÉSZ NAP SZABÁLYSZERŰEN MEGKÖTVE KELL VISELNIÜK.

Jonas ránézett Lilyre. Némi elégtétellel állapította meg, hogy a szalag, mint oly gyakran, most is kibomolva fityeg hűga hajában. Biztos volt benne, hogy hamarosan elhangzik majd egy efféle közlemény, elsősorban Lilynek címezve. Bár nevet nem mondanak, mindenki tudni fogja, kinek szól a figyelmeztetés.

Erről eszébe jutott egy másik hirdetés: FIGYELEM!
EMLÉKEZTETJÜK A TIZENEGYES A-NEMŰEKET, HOGY A SZABADFOGLALKOZÁSI TERÜLETRŐL TILOS TÁRGYAKAT KIVINNI, S HOGY A CSEMEGEKOSÁR TARTALMA NEM ELRAKTÁ-ROZÁSRA,

HANEM HELYBEN FOGYASZTÁSRA VALÓ. Akkor sem mondtak nevet, mégis mindenki tudta, hogy a dorgálást neki, Jonasnek címezték. A megszégyenítő szavak az előző hónapban hangzottak el, miután hazavitt egy almát. Mások nem tettek szemrehányást neki, még Apa vagy Anya sem, hisz a nyilvános figyelmeztetés elég volt hozzá, hogy megbánja tettét. Az almát természetesen eldobta, és másnap reggel bocsánatot kért a szabadfoglalkozás-vezetőtől.

Azonban még így, utólag is zavart értetlenséggel gondolt az esetre. Nem a nyilvános figyelmeztetést furcsállotta, nem is azt, hogy bocsánatot kellett kérnie – ezek bevett dolgok, tettének logikus következményei voltak –, hanem magát az esetet. Igazság szerint rögtön aznap este, az érzésbeszámoló keretében beszélnie kellett volna meghökkenéséről családegységének. Mivel azonban nem sikerült meghatározni és szavakba foglalni értetlensége forrását, inkább hallgatott.

A dolog a szabadfoglalkozási időben történt. Asher társaságában volt, és hirtelen ötlettel kivett egy almát a csemegés kosárból. Odadobta Ashernek, aki elkapta és visszadobta, s ezután jó ideig ezt az egyszerű dobálás-elkapós játékot játszották.

Ebben még nem is volt semmi rendkívüli. Az évek során számtalanszor végezte már az egyszerű mozdulatsort: elkapom, eldobom, elkapom, eldobom. Könnyűnek, sőt unalmasnak találta a játékot. Asher viszont élvezte; neki elő is írták ezt a fajta gyakorlatot, mert fejlesztésre szorult a szem-kéz koordinációja.

Egyszerre azonban különös dolog történt. Ahogy tekintetével követte a repülő almát, a gyümölcs – és ez volt az a pont, amire nem tudott értelmes magyarázatot találni – megváltozott. Épp csak egy pillanatra. Megváltozott, ott, a levegőben. A következő másodpercben pedig már a tenyerében feküdt. Alaposan

megvizsgálta, de az alma pontosan olyan volt, mint annak előtte. Ugyanolyan nagy, ugyanolyan alakú – szép gömbölyű. Ugyanolyan meghatározhatatlan, Jonas ingéhez hasonló árnyalatú.

Az alma tökéletesen normális volt. Ő néhányszor átgurította egyik kezéből a másikba, aztán ismét odadobta Ashernek. A gyümölcs pedig újra megváltozott – megint a levegőben, és ismét csak egy pillanatra.

A jelenség még kétszer megisméltődött. Jonas pislogott, körülpillantott, aztán ránézett az ingére tűzött azonosító jelvényre, hogy ellenőrizze, jól lát-e. Ugyanúgy el tudta olvasni a nevét, mint máskor, és a dobópálya túlsó végében álló Ashert is élesen látta.

A dolog teljesen érthetetlen volt a számára.

– Ash! – kiáltott oda barátjának. – Te nem vettél észre semmit? Nem furcsa ez az alma?

– De! – kiáltott vissza nevetve Asher. – Folyton kiugrik a kezemből!

Asher – immár sokadszor – épp elejtette az almát.

Jonas is elnevette magát. Nevetéssel igyekezett elnyomni aggasztó érzését, hogy igenis történt valami megmagyarázhatatlan. De az almát azért hazavitte – megszegve a szabadfoglalkozási területre vonatkozó szabályokat –, s este, mielőtt Apa, Anya és Lily hazaértek, újra megvizsgálta. A gyümölcs pár helyen megsérült, mert Asher néhányszor elejtette, de egyébként ugyanolyan volt, mint bármelyik alma.

Nagyítón át is megnézte. Többször átgurította a szobán, aztán az asztalon görgette, várva, hogy a jelenség megisméltődjön.

De hiába várt rá. Aznap este már csak egyvalami történt: elhangzott a nyilvános figyelmeztetés, ami név nélkül is csak neki szólt, s aminek hallatán Apa és Anya jelentőségteljes pillantást vetettek az almára.

Most, ahogy az asztalánál ült az esti feladat fölé görnyedve, miközben családtagjai az újgyermek kosara fölé hajoltak, megrázta a fejét. El akarta hessegetni a furcsa eset emlékét. Rendezgetni kezdte iskolai jegyzeteit, s eltökélte, hogy tanul még egy kicsit az esti étkezés előtt. Gábriel, az újgyermek mocorgott és álmosan nyöszörgött. Apa kinyitotta a tápszert és az etetőfelszerelést tartalmazó dobozt, s fojtott hangon magyarázni kezdte Lilynek az etetés helyes módját.

Az este a továbbiakban úgy telt, ahogy a közösség összes családi egységének minden estéje: csendesen, elmélkedve – hisz ez volt az erőgyűjtés, a következő napra való felkészülés ideje. Az egyedüli szokatlan dolog a komoly, mindentudó tekintetű, világos gyermekszempár jelenléte volt.

4

Jonas ráérősen kerekezett. Figyelte az épületek melletti kerékpártárolókat, hátha megpillantja Asher biciklijét. Önkéntes szolgálatra ritkán ment együtt a barátjával, mert Asher folyton bolondozott, s a jelenlétében nehéz volt komoly munkát végezni. Most azonban, hogy közeledett a tizenkettő s vele az önkéntes szolgálat vége, ez már nem számított.

Jonas mindig is csodálatos luxusként élte meg, hogy maga döntheti el, hol tölti a szolgálatra kijelölt időt. Ez volt a nap egyetlen olyan része, amivel viszonylag szabadon rendelkezhetett.

Emlékezett rá, milyen volt, amikor nyolcasként – abban a korban, amibe Lily most készült belépni – először szembesült a választás szabadságával. Minden nyolcas félszegen, zavart vihorászás

közepette, barátaival együtt indul el első önkéntes szolgálatára. Az első alkalommal szinte mindegyikük a szabadfoglalkozási szolgálatot, vagyis a kisebbek segítségét választja, mert így ismerős, megszokott helyen dolgozhat. Idővel azután, miután megerősödik az önbizalmuk, s kicsit értettebbé válnak, a jó tanácsokat követve más munkákat is kipróbálnak, keresve azt a területet, ahol érdeklődésük és képességeik alapján a leginkább otthon érzik magukat.

Egy Benjámint nevező tizenegyes fiú négy éven át egyetlen helyen, a sebesült polgárok ápolására berendezett Rehabilitációs Központban dolgozott. Az a hír járta, hogy ez alatt az idő alatt kész rehabilitációs szakember vált belőle, sőt, kifejlesztett új, a gyorsabb gyógyulást elősegítő gépeket és módszereket. Mindenki biztosra vette, hogy Benjámint rehabilitációs munkára osztják majd be, s az is valószínűnek tűnt, hogy felmentést kap a szakmai képzés jelentős része alól.

Jonas őszintén tisztelte Benjámint. Természetesen ismerte őt, hisz mindig is csoporttársak voltak, de soha nem beszélt vele kitűnő teljesítményéről, mert nem akarta zavarba hozni. Az egyéni sikerek említése kényes téma volt, hisz egy ilyen beszélgetés szinte óhatatlanul a dicsekvést tiltó szabály megszegéséhez vezetett. Egyébként a dicsekvés, akárcsak a tapintatlanság, bocsánatos bűn volt, csak szelíd dorgálás járt érte. De a szabály akkor is szabály, s jobb elkerülni az olyan helyzeteket, amelyekben az ember akaratlanul is kihágást követhet el.

Jonas kiért a lakónegyedből, s immár a közösségi épületek között kerekedett. Remélte, hogy megpillantja Asher biciklijét valamelyik kis üzem vagy irodaház bejáratánál. Elhaladt a Gyermekegőző Központ mellett, ahova Lily járt iskola után, majd maga mögött hagyta a

központhoz tartozó játszóterületet is. Átbiciklizett a Központi Téren, ahol a közösségi rendezvényeknek otthont adó Gyűlések Háza állt.

Jonas lassított, és végigjáratta pillantását a Dajkálóközpont előtt sorakozó kerékpárok névtábláin. Aztán ugyan-ezt tette az Ételeelosztónál. A kiosztásban segíteni szórakoztató munka volt. Jonas remélte, hogy ott találja barátját, s együtt indulhatnak el kiszállítani a napi ételadagokat a telep lakóegységeibe. Csalódnia kellett. Asher biciklijére – mely szokás szerint kissé ferdén állt, nem szép egyenesen, ahogy kellett volna – az Öregek Háza előtt bukkant rá.

Ennél az épületnél Asherén kívül csak egyetlen gyerek kerékpárja állt: egy Fiona nevű tizenegyes B-neműé. Jonas kedvelte Fionát. A lány jó tanuló volt, csendes, udvarias, de azért lehetett vele jókat nevetni. Jonas cseppet sem csodálkozott, hogy Asher és Fiona aznap együtt dolgoznak. Szabályszerűen beállította kerékpárját a másik kettő mellé, és bement az épületbe.

– Szervusz, Jonas – köszönt az ügyeletes. A fiú elé tolt a jelenléti ívet, majd saját bélyegzőjével hitelesítette Jonas aláírását. A Nyilvános Feljegyzések Tárában pontosan számon tartották, ki, hol és mennyi időt töltött önkéntes szolgálattal. Közszájon forgott egy történet, mely szerint volt egyszer régen egy tizenegyes A-nemű, akiről a Tizenkettő Ceremóniáján nyilvánosan bejelentették, hogy nem végezte el az előírt mennyiségű önkéntes munkát, ezért beosztás nélkül marad. A fiú egy hónapot kapott rá, hogy pótolja a mulasztást, s amikor végül közölték vele beosztását, nem volt ott senki, aki ünnepelje, megtapsolja őt. A megaláztatás egész jövőjét beárnyékolta.

– Örülök, hogy vannak ma önkénteseink – jegyezte meg az ügyeletes.
– Reggel egy elbocsátást ünnepeztünk, s ilyenkor mindig zsúfoltabb egy kicsit a nap az idővesztés miatt...

Az ügyeletes belenézett egy nyomtatott táblázatba.

– Lássuk csak... Asher és Fiona a Fürdetőben segítenek. Ha van kedved, menj te is oda. Tudod, merre van?

Jonas bólintott, megköszönte az eligazítást, és elindult a hosszú folyosón. Útközben be-benézett a kétoldalt nyíló helyiségekbe. Az öregek szobáiból nem sok zaj szűrődött ki; voltak, akik halkán beszélgettek, mások kézimunkával vagy hasonló unaloműző tevékenységgel töltötték az időt, megint mások aludtak. A szobákat kényelmes bútorokkal rendezték be, a padlót vastag, puha szőnyeg borította. Az Öregek Háza nyugodt, békés hangulatú hely volt, egészen más, mint a nyüzsgő termelő- és elosztóközpontok, ahol a közösség aktív korú polgárai végezték napi munkájukat.

Visszatekintve Jonas örült, hogy önkéntesként sokféle tevékenységet kipróbált, hiszen így megtapasztalta a munkahelyek közti különbségeket. A dolognak azonban hátulütője is volt. Mivel egyik területnek sem szentelt kitüntetett figyelmet, most fogalma volt róla, milyen beosztásra számíthat.

A gondolattól nevetnie kellett. Látod, Jonas, már megint a ceremónián rágódsz, korholta magát. Persze gyanította, hogy most, a nagy nap közeledtével minden barátjának hasonló gondolatok járnak a fejében.

Elhaladt egy gondozó mellett, aki egy nehezen mozgó öreget kísért a folyosón.

– Szervusz, Jonas – köszönt mosolyogva az egyenruhás fiatalember. Az öregasszony, akinek a karját fogta, görnyedten csoszogott puha papucsában. Ő is Jonas felé fordította a fejét, s ő is mosolygott, de sötét szemében tompa homály ült. Jonas rádöbbent, hogy az öregasszony vak.

Végül megérkezett a fürdető ajtajához, s belépett a meleg, párás, mosdatószer illattól terhes levegőjű helyiségbe. Lehúzta ingét, gondosan felakasztotta a fali fogasra, majd levett a polcról egy önkéntesköpenyt és felöltötte.

– Szia, Jonas! – köszönt rá Asher, aki a fürdető sarkában álló kád mellett térdelt.

Fiona egy másik kádnál dolgozott. Minden figyelmét lekötötte a meleg vízben fekvő öregember mosdatása, s csak egy üdvözlő mosolyt küldött Jonas felé.

Jonas köszönt barátainak és a jelenlévő gondozóknak, majd elindult a párnázott karosszékek sora felé, ahol a többi öreg várakozott. Tudta, mi a feladata, hisz korábban is dolgozott már a fürdetőben. Megnézte a soron következő öreg ruhájára tűzött névtáblát, majd így szólt:

– Te következel, Larissa. Elindítom a vizet, azután felsegítelek.

Megnyomta az egyik közeli kád szélére szerelt gombot, mire a belső oldalon sorakozó kis csapnyílásokból nyomban zubogni kezdett a meleg víz. Jonas tudta, hogy a kád körülbelül egy perc alatt megtelik, s a vízadagoló automatikusan elzárja a csapokat.

Visszament az öregasszonyhoz, felsegítette őt a székből, odavezette a kádhoz, és lehúzta bő, hálószerű ruháját. Aztán a karjánál fogva besegítette az öreget a kádba. Az asszony óvatosan leült, majd hátradőlt, a fejpárnának támasztotta tarkóját, és jólesően sóhajtott.

– Kényelmesen fekszel? – kérdezte Jonas.

Az öregasszony behunyt szemmel bólintott. Jonas kezébe vette a kád szélére készített tiszta szivacsot, mosdatószerrel öntött rá, és óvatosan dörgölni kezdte vele az asszony törékeny testét.

Előző este megnézte, hogyan fürdeti apja az újszülötteket. Most lényegében ugyanaz történt: szappantól síkos keze gyengéd mozdulatokat végzett egy másik ember meleg víz áztatta, puha bőrén. Az öregasszony arcán elterülő átszellemült, békés mosoly is Gábiel fürdetését juttatta Jonas eszébe.

Ahogy a meztelenség is. Gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt tilos volt egymás meztelen testére nézniük. A szabály azonban nem vonatkozott az újszülöttekre és az öregekre, s Jonas örült ennek. A testmozgással járó tevékenységek előtti átöltözést roppant körülményessé tette, hogy közben takargatniuk kellett magukat, s kínos volt kötelességszerűen bocsánatot kérni csak azért, mert az ember véletlenül megpillantotta társa pucér testét. Jonas nem is értette, miért van erre szükség. Ebben a meleg és csöndes helyiségben biztonságérzet töltötte el, s jólesett neki látni az öregasszonyt, ahogy ott fekszik előtte kiszolgáltatva, védtelenül, szabadon, arcán a feltétlen bizalom kifejezésével.

Szeme sarkából látta, ahogy barátja, Fiona kisérti az öregembert a kádból, nedvszívó kendővel finoman felitatja a vízcseppeket a sovány, meztelen testéről, majd feladja rá a ruhát.

Úgy tűnt, Larissa elszenderedett a kádban – az öregek-vel ez gyakran előfordult. Jonas igyekezett egyenletes és gyöngéd mozdulatokkal dolgozni, hogy ne zavarja az álmát. Meglepetésére azonban az öregasszony megszólalt, bár a szemét nem nyitotta ki.

– Ma reggel Roberto elbocsátását ünnepeltük – mondta. – Nagyon szép volt.

– Roberto? – kapta fel a fejét Jonas. – Hiszen őt ismerem! Néhány hete, amikor legutóbb itt voltam, segítettem az etetésében. Nagyon érdekes ember.

Larissa kinyitotta a szemét, és lelkesen mosolygott.

– Meghallgattuk az élete történetét – mesélte. – Mindenkiét elmondják az elbocsátásakor. De megmondom őszintén... – Larissa suttogóra fogta a hangját, s szemében huncut fény csillant. – ... némelyik élettörténet eléggé unalmas. Legutóbb, mikor Ednát búcsúztattuk, többen el is aludtak. Ismerted Ednát?

Jonas a fejét rázta. Edna nevű öregre nem emlékezett.

– Próbálták úgy beállítani, mintha nagyszerű és értékes életet élt volna – folytatta Larissa. – No persze minden polgár élete nagyszerű és értékes – tette hozzá kötelességszerűen. – No de épp Ednáié.... Te jó ég! Szülőanyaként kezdte, aztán az élelmiszergyártásban dolgozott, amíg ide nem került. Még családegysége sem volt.

Larissa felemelte a fejét, és körülpillantott, hogy hallja-e őket valaki. Aztán bizalmasan odasúgta Jonasnak: – Szerintem Edna nem volt valami okos.

Jonas nevetett. Lemosta Larissa bal karját, majd a lábát kezdte el dörgölni a szivaccsal. Az öregasszony élvezte a gyengéd masszírozást, és jólesően felnyögött.

– De Roberto valóban csodálatos életet élt – folytatta néhány másodperc szünet után. – A tizenegyesek oktatója volt, tudod, milyen fontos beosztás az, és benne volt a tervezőbizottságban. Emellett – nem is tudom, hogy volt rá ideje – még fel is nevelt két kiváló, sikeres gyereket, és ő készítette el a Központi Tér parkosításának tervét. Magát a munkát persze nem ő végezte.

– A hátadat is megmosnám. Gyere, segíték felülni. – Jonas átkarolta és ülő helyzetbe emelte Larissát. Aztán dörgölni kezdte a szivaccsal az asszony csontos vállát. – Mesélj még az elbocsátási ünnepegről.

– Mondom, meghallgattuk az élete történetét. Mindig azzal kezdődik a búcsúztatás. Aztán koccintottunk az egészségére, és elmondtuk a himnuszt. Ő tartott egy nagyon szép búcsúbeszédet, utána pedig a jelenlevők közül többen is felszólaltak, és néhány mondatban kifejezték jókívánságaikat. Én nem beszéltem, mert világeletemben idegenkedtem a nyilvános szerepléstől. Roberto nagyon boldog volt. Látnod kellett volna az arcát, amikor elengedték.

Jonas elgondolkozott a hallottakon. Most lassabban, gépiesen döngölte az öregasszony hátát.

– Larissa – szólalt meg végül –, tulajdonképpen mi történik az elbocsátáskor? Hova ment Roberto?

Az asszony kissé megvonta meztelen vállát.

– Nem tudom. Szerintem a bizottság tagjain kívül senki nem tudja. Roberto meghajolt előttünk, azután kiment az elbocsátószoba másik ajtaján. Mindenki arrafelé megy el. De látnod kellett volna az arcát. Sugárzott a boldogságtól.

Jonas derűsen mosolygott.

– Sajnálom, hogy nem lehettem ott.

Larissa a homlokát ráncolta.

– Nem is értem, miért nem vehetnek részt gyerekek is az elbocsátásokon. Biztos mert olyan kevés a hely. Nagyobb elbocsátószobára lenne szükség.

– Javasolni kellene a bizottságnak, hogy tanulmányozzák a problémát
– mondta komolykodva Jonas.

Larissa rekedt kuncogással jelezte, hogy érti a tréfát.

– Ahogy mondd! – nevetett, miközben Jonas karjára támaszkodva kilépett a kádból.

5

Az álombeszámoló reggeli családi rítusán Jonasnak általában nem volt mondanivalója. Ritkán álmodott. Néha felébredéskor voltak ugyan töredékes álomemlékei, de többnyire túl homályosak ahhoz, hogy említésre érdemes dolgot lehessen összerakni belőlük. Ez a reggel azonban más volt. Jonas tiszta és összefüggő álmot látott az éjjel. Gondolatai elkalandoztak, miközben Lilyt hallgatták, aki, szokás szerint egy hosszú és szövevényes álmot adott elő – ezúttal egy rémisztőt, amelyben a szabályt megszegve elvitte anyja kerékpárját, és a biztonsági őrök lefülelték őt. A beszámoló után a családtagok megbeszélték Lilyvel az álom jelentését.

– Köszönjük, hogy elmondtad az álmod, Lily – darálta el Jonas a szokásos mondatot.

A következő beszámolóra már megpróbált jobban odafigyelni. Anyja egy álomtöredéket mesélt el, egy nyugtalanító jelenetet, amelyben megrótták őt egy számára teljesen érthetetlen szabályszegésért. Az értelmezés során a család arra jutott, hogy az álmot valószínűleg Anyának a visszaeső vétkes megbüntetésével kapcsolatos rossz érzései születték.

Apa közölte, hogy ő nem álmodott az éjjel, majd a gőgicsélő újgyermekre nézett.

– Gabe?

A pici jóllakottan feküdt a kosárban, készen arra, hogy visszavigyék nappali otthonába, a Dajkálóközpontba.

A család jót nevetett a tréfás kérdésen. A gyerekek hármaskoruktól kezdve vettek részt az álombeszámolón. Az újszülöttek álmait senki nem ismerte.

– Te álmodtál, Jonas? – kérdezte Anya. A kérdést minden nap feltették, annak ellenére, hogy Jonasnak szinte soha nem volt mit elmesélnie.

– Igen, ma éjjel álmodtam – felelte feszengve Jonas.

– Remek – bólintott Apa. – Mondd el nekünk.

– A részletekre nem emlékszem tisztán – magyarázta Jonas, fejében rendezgetve a furcsa álom képeit. – Azt hiszem, az Öreg Ház fürdetőjében voltam.

– Tegnap valóban jártál ott – jegyezte meg az apja.

Jonas bólintott.

– De mégsem ugyanazon a helyen voltam. Az igazi fürdetőben sok-sok kád van, több sorban állnak, az én álomban viszont csak egy volt. A meleg meg a pára miatt levettem az ingem, de nem húztam köpenyt, úgyhogy a felsőtestem meztelen volt. Izzadtam. Fiona is ott volt a fürdetőben, ahogy tegnap, a valóságban is.

– Asher is ott volt? – kérdezte Anya.

Jonas a fejét rázta.

– Nem, kettesben voltunk Fionával, és a kád mellett álltunk. Ő nevetett. Én meg egy kicsit talán haragudtam rá, mármint álomban, mert nem vett komolyan.

– Mit nem vett komolyan benned? – kérdezte Lily.

Jonas a tényérjára bámult. Valami okból, maga sem értette, miért, szégyenkezés fogta el.

– Úgy emlékszem, rá akartam beszélni, hogy feküdjön bele a kádba.

Itt szünetet tartott. Tisztában volt vele, hogy semmit nem hallgathat el; hogy nyugodtan elmondhatja, sőt, el is kell mondania az egész álmot. Erőt vett hát zavarán, és folytatta beszámolóját. Gyorsan beszélt, hogy minél előbb túl legyen rajta.

– Azt akartam, hogy vetkőzzön le, és másszon be a kádba. Meg akartam fürdetni. Ott volt a kezemben a szivacs. De ő nem akarta. Csak nevetett, és mondogatta, hogy nem, nem. – Jonas ránézett gondviselőire, és hozzátette: – Nincs tovább.

– Meg tudod fogalmazni, mi volt a legerősebb érzelmed az álomban?
– kérdezte az apja.

Jonas elgondolkodott. A képek homályosak, elmosódottak voltak, de álombeli érzéseire tisztán emlékezett, s azok most, hogy visszagondolt rájuk, újra felelevenedtek benne.

– Az akarás – mondta. – Tudtam, hogy Fiona nem fogja megtenni. És hogy nem is szabad megtennie. Mégis borzasztóan akartam. Az egész mindenem csupa akarás volt.

– Köszönjük, hogy elmondtad az álmod, Jonas – szólt rövid hallgatás után Anya. Azután Apára pillantott.

– Lily – szólt Apa –, ideje elindulnod az iskolába. Arra kérlek, menjünk ma együtt, és figyeld az újgyermek kosarát. Félek, hogy kiesik belőle útközben, úgy izeg-mozog.

Jonas felállt, hogy magához vegye iskolai felszerelését. Nem értette, miért nem próbálta senki megmagyarázni az álmát. Csak arra tudott

gondolni, hogy a családja is épp olyan érthetetlennek találja, mint ő maga.

– Várj, Jonas – szólt rá szelíden az anyja. – Írok az oktatódnak, hogy ne kelljen bocsánatot kérned, ha késve érsz az iskolába.

Jonas most már végképp nem értett semmit, de azért engedelmesen visszaült a székére. Integgett apjának és Lilynek, akik Gabe kosarát kétfelől tartva kiléptek a lakó-helyiségből. Közben Anya összeszedte a reggeli ételadag maradványait, majd miután kitette a tálcát a bejárati ajtó elé, hogy a begyűjtők elvihessék, visszaült az asztalhoz.

– Jonas – szólt mosolyogva –, az érzés, amiről beszámoltál, s amit akarásnak nevezted, a bolydulásod első jele volt. Apáddal számítottunk rá, hogy ez előbb-utóbb bekövetkezik. Ez a dolog mindenkit elér. Apádnál is jelentkezett, mikor annyi idős volt, mint te most. Én is átestem rajta, és egy napon Lily is meg fogja tapasztalni... Az első bolydulás nem ritkán álom formájában jelentkezik – tette hozzá Anya.

Bolydulás. Jonas hallotta már a fogalmat. Rémllett neki, hogy a Szabályok Könyve is említi, bár nem tudta volna megmondani, pontosan mit ír róla. Ezenkívül a szó az egyik ismétlődő hirdetményben is szerepelt. **FIGYELEM! EMLÉKEZTETJÜK A POLGÁROKAT, HOGY A BOLYDULÁS KEZELÉST IGÉNYEL, EZÉRT JELENTENI KELL.**

Jonas mindaddig nem foglalkozott ezzel a figyelmeztetéssel – egyrészt, mert nem értette, másrészt, mert úgy tűnt, rá nem vonatkozik. A beolvasott utasítások és emlékeztetők között sok olyan volt, ami nem érintette őt, s azokat, mint a legtöbb polgár, egyszerűen elengedte a füle mellett.

– Akkor jelentenem kell? – kérdezte anyjától.

Anya nevetett.,

– Már megtetted azzal, hogy elmondtad az álmodat. Máshol nem kell jelentened.

– De mi lesz a kezeléssel? A hirdetményben azt mondják, kezelésre kell menni.

Jonas szörnyen lelombozódott. Épp most, a Tizenkettő Ceremóniája előtt be kell vonulnia valahova kezelésre. Egy buta álom miatt!

Anya azonban megint csak nevetett, megnyugtatóan, kedvesen.

– Ugyan, dehogy kell – mondta. – A tablettára gondolnak. El kell kezdened szedni a tablettát. Azzal kezeljük a bolydulást.

Jonas megnyugodott. A tablettát ismerte. Apa és Anya minden reggel bevették, és néhány barátjáról is tudta, hogy szedik. Egyszer, mikor együtt indultak el Asherrel az iskolába, Asher apja utánuk kiáltott az ajtóból: „Asher, elfelejtetted bevenni a tablettát!” Barátja kedélyesen mordult egyet, megkérte őt, hogy várja meg, és visszakerekezett.

Jonas sosem kérdezte barátját a dologról, hisz ezzel egy „más vagyok, mint te” típusú témát érintett volna. Asher szedi a tablettát, ő nem. Egyszerűbb és mindenképp tapintatosabb volt beszélgetéseikben olyan dolgoknál maradni, amiben egyformák voltak.

Anya most a kezébe nyomott egy tablettát, és ő lenyelte.

– Ennyi?

– Ennyi. – Anya visszatette a fiolát a polcra. – De fontos, hogy naponta bevedd. Pár hétig szólni fogok reggelente, de azután magadnak kell figyelned rá. Ha elfelejted bevenni, a bolydulás újra jelentkezni fog. Megint furcsa álmaid lesznek. Az is előfordulhat, hogy növelni kell az adagot.

– Asher is szedi a tablettát – mondta bizalmas hangon Jonas.

Anya bólintott. Látszott, hogy nem lepi meg a dolog.

– Valószínűleg már többen is szedik a csoportodban. Legalábbis az A-neműek közül. De nemsokára már mind szedni fogják, a B-neműek is.

– És meddig kell szednem?

– Amíg be nem költözöl az Öregek Házába. Egész felnőtt életedben. De idővel annyira meg fogod szokni, hogy már nem is kell figyelned rá.

Anya az órájára pillantott.

– Ha most elindulsz, még időben beérsz az iskolába. Menj, siess!

– És még egyszer köszönöm – tette hozzá, miközben elindult az ajtó felé –, hogy elmondtad az álmod.

Jonas biciklire pattant, és fürgén pedálozva elindult az ösvényen. Ki tudja, miért, büszkeséggel töltötte el, hogy immár azok közé tartozik, akik szedik a tablettát. De közben, ha csak egy percre is, még egyszer felidézte az álmod. Kellemes emlékként gondolt rá. Felkavaró álom volt, az igaz, de nem tagadhatta, hogy élvezte a vágyat, amit anyja bolydulásnak nevezett. Olyannyira, hogy ébredéskor azt kívánta, bár újra érezhetné.

Aztán befordult a sarkon, s ahogy otthona hátramaradt a többi épület mögött, úgy tűnt el fejből az álom emléke. Egy pillanatig még, kicsit szégyenkezve, próbálta visszatartani, de hiába – az érzés kihunytt. Elmúlt a bolydulás.

6

– Maradj már veszteg! – ismételte Anya.

Lily türelmetlenül toporogva állt anyja előtt.

– Meg tudom kötni magamnak! – erősködött. – Máskor is én szoktam megkötni.

– Tudom – felelte Anya, a kislány copfjait díszítő szalagokat igazgatva.

– De azt is tudom, hogy a masnid folyton kibomlik, és délutánra már a hátadon lóg a szalag. Örülnék, ha legalább ma tisztességesen meg lenne kötve, és úgy is maradna.

– Nem is akarok hajszalagot – nyafogta Lily, majd kissé felderülve hozzátette: – De már csak egy évig kell hordanom, és jövőre megkapom a biciklimet is.

– Minden évben történik valami jó – mutatott rá Jonas. – Az idén elkezded az önkéntes szolgálatot. És emlékezz csak, mennyire örültél tavaly, amikor hetes lettél és megkaptad az elől-gombolós kabátodat.

A kislány bólintott, és a kabátján díszelgő nagy gombokra nézett. Azok jelezték, hogy ő már hetes. A négyes, ötös és hatos korúak kabátján hátul voltak a gombok, hogy segíteniük kelljen egymásnak az öltözködésben, s így megszokják az egymásrautaltságot.

Az előlgombolós kabát a függetlenedés első jele volt; az első lépés a felnőtté válás útján. A következő mérföldkő, a kilenceseknek kiutalt kerékpár már azt jelképezte, hogy a gyermek fokozatosan kilép a család egység védelméből, és a közösség polgárává válik.

Lily elmosolyodott, kitáncolt anyja kezei közül, és Jonashez fordult.

– Téged pedig az idén beosztanak – mondta izgatottan. – Remélem, pilóta leszel, és elviszel repülni!

– Hát persze – nevetett Jonas. – Szerzek egy kicsi ejtőernyőt, ami pont jó lesz neked, felviszlek, mondjuk, hatezer méter magasra, aztán kinyitom az ajtót, és...

– Jonas – szólt rá az anyja...

– Csak vicceltem. Nem is akarok pilóta lenni. Ha annak osztanak be, fellebbezni fogok.

– Na gyertek. – Anya igazított még egy utolsót Lily szalagján. – Te készen vagy, Jonas? Bevetted a tablettádat? Örülnék, ha jó helyünk lenne a Gyűlésteremben.

Anya az ajtó felé terelte Lilyt, s Jonas követte őket.

Lily Anya biciklijén utazott, a hátsó kerék fölé szerelt gyermekülésben; a Gyűlések Házáig vezető rövid úton végig a barátainak integetett. Mikor megérkeztek, Jonas beállította biciklijét Anyaé mellé a tárolóba, majd elindult, hogy megkeresse csoporttársait a tömegben.

Az évente megrendezett ceremónián az egész közösség részt vett. A családtagok felnőtt tagjai erre a két napra felmentést kaptak a munka alól, így ők is megjelenhettek a hatalmas Gyűlésteremben. A gyerekek csoporttársaik körében várták, hogy a színpadra szólítsák őket.

Jonas tudta, hogy apja csak később csatlakozik anyjához a nézőtéren. Az első ceremónián, a névadáson a dajkálók vitték fel az újszülötteket a színpadra. Jonas, aki a többi tizenegyessel együtt az erkélyszölyén kapott helyet, apját kereste tekintetével. A dajkálókat nem volt nehéz megtalálni – ott ültek elöl, ahonnan a lárma hallatszott, ölükből a síró-rívó, kalimpáló újszülöttekkel. Minden más közösségi szertartáson néma csöndet és ünnepélyes komolyságot vártak el a résztvevőktől, de ilyenkor, évente egyszer mindenki elnézően mosolygott, bármekkora lármát csaptak is a névadás és családba helyezés aktusára váró újszülöttek.

Jonas végül elkapta apja pillantását, és integetni kezdett. Apa ránevetett, visszaintett neki, majd felemelte az ölében ülő újgyermek kezecskéjét, hogy ő is integessen.

Nem Gábriel volt az. Gabe ezt a napot a Dajkálóközpontban töltötte, az éjszakások felügyelete alatt. A bizottság kivételes elbánásban részesítette: haladékot kapott, vagyis további egy évig a Dajkálóközpontban maradhatott. Apa közbenjárt a bizottságnál az érdekében – Gabe ugyanis még nem érte el a korának megfelelő testsúlyt, és nem aludt elég nyugodtan ahhoz, hogy elhelyezhessék egy családtagoknál. Az ilyen újgyermeket normális esetben fogyatékosnak minősítették, és elbocsátották a közösségből.

Ehelyett azonban – Apa közbenjárására – Gábrielt a „bizonytalan” kategóriába sorolták, és megszavaztak neki még egy évet. A határozat szerint az éjszakákat Jonas családtagoknál tölthette, s csak nappali gondozását végezték a Dajkálóközpontban. A család minden tagjának, még Lilynek is, írásban nyilatkoznia kellett, hogy az újgyermeket vendégnek tekinti, s nem fog tiltakozni, mikor a csöppséget elhelyezik végleges családjánál.

Még ha Gábriel máshova kerül is egy év múlva, gondolta Jonas, azért még gyakran láthatják majd, hiszen a közösségben marad. Ha elbocsátanák, búcsút kellene venniük tőle. Örökre. Akiket elbocsátottak – akár újgyermek korukban, akár később – azok a Másolba kerültek, és többé nem tértek vissza a közösségbe.

Apa számára annál is nagyobb kudarc lett volna Gábriel elbocsátása, mivel abban az évben egyetlen újgyermektől sem kellett megválniuk. Jonas, bár ő korántsem rajongta úgy körül a kicsit, mint Lily és Apa, szintén örült, hogy Gábriel a közösségben maradhat.

Az első ceremónia pontosan kezdődött. Az újgyermeket sorban felvitték a színpadra, ahol kihirdették a nevük, és átadták őket kijelölt

családegységüknek. Voltak házaspárok, akik most kapták első fiukat vagy lányukat. Mások egy nagyobb gyerekkel érkeztek, akinek ragyogott az arca a büszkeségtől, hogy öcsikét vagy húgocskát kap. Jonas jól emlékezett rá, hogy annak idején őt is öröm és büszkeség töltötte el.

Asher megbökte Jonas karját.

– Emlékszel, milyen volt, mikor megkaptuk Phillipát? – kérdezte hangosan suttogva.

Jonas bólintott. Phillipa csak egy éve került Asherékhoz. Asher apja és anyja hosszú évekig vártak, mielőtt beadták a kérvényt a második gyerekre. Talán mert annyi bajuk volt a bolondos, eleven Asherrel, gondolta Jonas, hogy nem mertek mellette még egy gyereket vállalni.

Ketten még hiányoztak Jonas csoportjából: Fiona és egy másik B-nemű, Thea. Az ő családjuk újgyermeket kapott, ezért egyelőre apjukkal és anyjukkal ültek a nézőtéren. Egyébként meglehetősen ritka volt az ilyen nagy korkülönbség az egy családban nevelt gyerekek között.

Miután Fiona családja végzett a színpadon, a lány elfoglalta fenntartott helyét a Jonasék előtti sorban.

– Aranyos – súgta hátra a fiúknak, majd nevetős fintorral hozzátette:
– De a neve nem nagyon tetszik.

Fiona új kisöccse Bruno lett. Igaz, nem nagyon szép név, gondolta Jonas, mint... mint, mondjuk, a Gábiel, de azért nem is rossz.

A polgárok minden kihirdetett nevet lelkes tapsal fogadtak, de mikor az egyik büszke és boldog házaspár átvette A-nemű újgyermekét, aki a Caleb nevet kapta, igazi tapsvihar tört ki.

Az új Caleb ugyanis pótgymek volt. A pár elveszítette első Calebjét, aki egy kedves, vidám kis négyes volt. Ilyen veszteség nagyon-nagyon ritkán fordult elő. A közösségben a gyerekek tökéletes biztonságban voltak; minden polgár féltő gonddal ügyelt rá, hogy ne kerülhessenek veszélybe. Az első kis Calebnek valahogy mégis sikerült észrevétlenül elkószálnia, és beleesett a folyóba. Utána a közösség elvégezte az Elveszett Ceremóniáját. A polgárok egy hosszú és komor napon át kórusban ismételték Caleb nevét; eleinte fennhangon, gyors egymásutánban, majd ahogy múlt az idő, egyre halkabbra fogták hangjukat, s egyre hosszabb szünetet tartottak két ismétlés között – mintha fokozatosan kitörölnék tudatukból a kis négyes emlékét.

Most, ezen a különleges névadáson a közösség elvégzett egy rövidebb szertartást, a Pótgymek Ceremóniáját. Újra ismételték a nevet, amit az elvesztés óta senki nem mondott ki. Először suttogtak, majd fokozták a hangerőt, s egyre gyorsult a ritmus. A házaspár közben a színpadon állt az új gyermekkel, aki békésen aludt anyja karján. Olyan volt, mintha az első Caleb térne vissza.

Egy másik újgyermek a Roberto nevet kapta. Jonasnak eszébe jutott a néhány napja elbocsátott öreg Roberto. Az új kis Róbertot azonban nem pótgymekként fogadták, hiszen ő nem egy elveszett helyét vette át.

Jonas, mint minden évben, illedelmesen végigülte a Kettő, a Három és a Négy Ceremóniáját, bár egyre jobban unatkozott. Azután szünet következett. A polgárok elköltötték a szabadban kiosztott déli ételt, majd újra bevonultak a Gyűlésterembe, ahol sor került az Öt, a Hat, a Hét és végül, a napi program lezárásaként, a Nyolc Ceremóniájára.

Jonas ujjongva tapsolt, mikor Lilyt nyolcassá avatták, s a kislány átvette új egyenkabátját. Azt már nem díszítették feltűnően nagy gombok, viszont zsebek voltak rajta, jelezve: egy nyolcas már elég

érett hozzá, hogy maga rendelkezzen apró személyes tárgyaival. Lily ünnepélyesen komoly arccal hallgatta végig a szigorú utasításokkal megtűzdelt avatóbeszédet, amelyben a szónok a nyolcasok kötelezettségeit, felelősségét és a megkezdendő önkéntes szolgálat jelentőségét taglalja. Jonas azonban látta, hogy Lily, bár figyelmet színlel, újra meg újra vágyakozó pillantásokat vet a színpadon sorakozó csillogó kerékpárok felé, melyeket a kilencesek másnapi avatására készítettek oda.

Majd jövőre, Lily-Mili, gondolta Jonas.

A hosszú nap valamennyiüket kimerítette; még Gábiel is, akit hazafelé elhoztak a Dajkálóközpontból, mélyen és nyugodtan aludta végig az éjszakát.

És aztán végre felvirradt a Tizenkettő Ceremóniájának napja.

Apa most már ott ült Anya mellett a nézőtéren. Jonas látta őket. Kötelességtudóan megtapsolták a kilenceseket, mikor azok vadonatúj, névtáblával ellátott kerékpárjukat tolva levonultak a színpadról. Jonas tudta, hogy akárcsak ő, Apa és Anya is a fejüket csóválták, mikor Fritz, a szomszédék fia új biciklijével rögtön nekiment az emelvénynek. Fritz ügyetlen, szétszórt gyerek volt, rendszeresen dorgálásban kellett őt részesíteni. Bár mindig csak apró hibákat követett el – fordítva vette fel a cipőjét, elhányta az iskolai jegyzeteit, nem készült fel megfelelően a számonkérésre –, ismételt kihágásai rossz fényt vetettek gondviselőire, s ha csekély mértékben is, megzavarták a rendre és a fegyelemre oly sokat adó közösség életét. Jonas és családja nem repestek az örömtől, hogy Fritz megkapta kerékpárját, mert gyanították, hogy az gyakrabban fog a járdán heverni, mint előírt helyén, a tárolóban állni.

A kilencesek sorban visszatértek a Gyűlésterembe, miután kitolták biciklijüket az épület elé. Az új szerzeményt csak az utolsó ceremónia

után próbálhatták ki. Az új kilenceseket mindig nevetés és tréfálkozás kísérte első útjukon. – Megmutassam, hogyan kell pedálozni? – csipkelődnek olyankor a barátaik. – Tudom, hogy még sose bicikliztél! – A büszkén vigyorgó kilencesek azonban, akik – elvileg szabályellenesen – titokban már mind hónapok óta gyakorolnak, ügyesen felpattannak új biciklijükre, s olyan szépen egyensúlyozva karikáznak el, hogy az oldalkerekek még véletlenül sem érintik a földet.

A Tízesek Ceremóniáját Jonas mindig is unalmasnak és túlságosan hosszúnak tartotta. Az avatás keretében minden gyerek haját levágták – a lányok elvesztették fonott copfjukat, s a fiúk, akik addig a fülükre növesztve hordták a hajukat, kurtább, férfiasabb frizurát kaptak.

A ceremónia után néhány munkás sietve összesöpörte a rengeteg levágott haját. A frissen avatott tízesek gondviselői fészkelődtek és fojtott hangú megjegyzéseket tettek – Jonas tudta, hogy aznap sok család esti programja a sebtében készült frizurák tökéletesítése lesz.

A tizenegyesek következtek. Jónásnak úgy tűnt, mintha tegnap lett volna, hogy ő maga is részt vett a Tizenegy Ceremóniáján – maga az esemény egyébként nem hagyott mély nyomokat benne. Akit tizenegyessé avattak, az igazából már arra várt, hogy végre tizenkettes legyen. A ceremónia inkább csak az idő múlását jelezte, fontos változásokat nem hozott. A gyerekek új ruhadarabokat kaptak: a B-neműek, akiknek a teste változni kezdett, másfajta alsóneműket, az A-neműek pedig hosszabb szárú nadrágot, amelyen külön zseb volt a kis számológép számára, amit attól az évtől kezdve az iskolában használtak. Az avatás a ruhacsomagok átadásából állt, kísérőbeszéd nem hangzott el.

Ezután szünet következett, a déli étkezés ideje. Jonas érezte, hogy farkaséhes. Csoporttársaival a Gyűlések Háza előtt felállított asztalokhoz vonultak, és átvették a becsomagolt élelmiszeradagot. Előző nap az ebédnél még mind roppant elevenek voltak, vidáman csipkelődtek egymással. Most azonban félrehúzódtak a többi gyerektől, s csak ácsorogtak, lámpalázasan, szorongva. Jonas a fiatalabbakat nézegette; a kilencesek az új biciklik felé somfordáltak, hogy ki-ki elgyönyörködjön saját névtáblájában. A tízesek rövidre nyírt hajukat simogatták; a lányok a fejüket rázták, élvezve a könnyűséget, amit az évek óta viselt, nehéz copfoktól megszabadulva éreztek.

– Hallottam egy fiúról, aki biztos volt benne, hogy mérnök lesz – dörmögte evés közben Asher. – De helyette higiéniai munkásnak osztották be. Másnap kiment a folyóhoz, beleugrott, átúszott a túlpartra, és keresett magának egy másik közösséget. Soha többet nem látták.

Jonas nevetett.

– Ez egy kitalált történet, Asher – mondta. – Apa azt mondja, már akkor is mesélték, amikor ő tizenkettes lett.

Ashert azonban ez nem nyugtatta meg. A Gyűlések Házától látni lehetett a folyó egy szakaszát, s ő arrafelé pislogott.

– Én nem tudok rendesen úszni – folytatta. – Az oktató azt mondta, nincs érzékenységem az úszáshoz.

– Érzéked nincs – javította ki Jonas.

– Mindegy. Az a lényeg, hogy nincs. Elsüllyedek.

– Azt mondd meg – folytatta az érvelést Jonas –, hogy ismersz-e olyan embert, de tényleg: személyesen, nem csak hírből, aki átment egy másik közösséghez.

– Nem – ismerte be kelletlenül Asher. – De lehet ilyet csinálni. Szerepel a szabályokban. Ha nem tudsz beilleszkedni, és inkább elmennél a Másholba, kérheted az elbocsátásodat. Anya mesélte, hogy tíz éve volt valaki, aki az elbocsátását kérte, és másnapra el is tűnt. – Asher elnevette magát. – Ezt azért mondta el, mert teljesen kiborítottam. Azzal fenyegetett, hogy ő is elmegy a Másholba.

– Nem gondolta komolyan.

– Tudom. De az igaz, hogy volt olyan, aki elment. Anya mondta, ez tényleg megtörtént. Eltűnt, egyik napról a másikra. Senki nem látta többé. Még elbocsátási ceremóniát sem tartottak neki.

Jonas vállat vont. Ilyen aggodalmai nem voltak. Hogy lehet az, hogy valaki nem tud beilleszkedni? A közösségben minden problémára megkeresték a legtökéletesebb megoldást, és mindenkinek a helyét a lehető legkörültekintőbben határozták meg.

Még a polgárok házasságát is olyan gondos mérlegelés előzte meg, hogy az igénylést benyújtó felnőtteknek gyakran évekig kellett várniuk, mire megszületett ügyükben a határozat. A házastársaknak minden személyes tulajdonságukban – alkatban, aktivitási szintben, intelligenciában és érdeklődésben – illeniük kellett egymáshoz, hogy harmonikus egységet alkothassanak. Jonas anyja például jobb értelmi képességekkel rendelkezett, mint az apja – Apa viszont higgadtabb természetű volt, így jól kiegészítették egymást. Házasságuk kezdettől fogva tökéletesen működött. Az első három évben, mint minden párt, őket is megfigyelés alatt tartotta a Döntéshozók Bizottsága, s csak azután igényelhettek gyereket. A Döntéshozók Bizottsága, csakúgy mint a házasság és az újgyermek elhelyezése kérdésében, a

tizenkettesek beosztásánál is a lehető legnagyobb gondossággal és körültekintéssel járt el. Jonas biztosra vette, hogy őt is és Ashert is arra a munkára osztják majd be, amire a legalkalmasabbak. Már csak azt kívánta, bár minél előbb véget érne a déli szünet, bevonulnának a terembe, és elkezdődne a várva várt ceremónia. Ebben a percben, mintegy válaszul kimondatlan kérésére, megszólalt a hangjelzés, s a tömeg a terembe vezető ajtók felé tódult.

7

Jonas csoportja helyet cserélt az új tizenegyesekkel: most ők foglalták el a színpadhoz legközelebb eső széksorokat.

Sorrendben ültek le, a születésükkor kapott azonosító szám szerint. Attól kezdve, hogy egy újszülöttnek nevet kapott, a számot csak ritkán használták, de azért mindenki emlékezett a magáéra. A gondviselők néha mérgükben a számán szólították rosszalkodó gyerekeiket, arra utalva: aki fegyelmezetlen, nem méltó rá, hogy neve legyen. Jonasnak mindig mosolyognia kellett, ha hallotta, amint egy-egy türelmét vesztett apa vagy anya így teremti le kisgyermekét: „Elegem van a nyafogásodból, huszonhármas”.

Jonas a tizenkilences számot viselte. Ebből tudhatta, hogy születése évében ő volt a tizenkilencedik újszülött. A névadásakor már tudott állni, kíváncsian nézelődött, s nem sokkal később beszélni és járni kezdett. Az első egy-két évben volt némi előnye a legtöbb csoporttársával szemben, kicsit érettebb volt azoknál, akik az év későbbi hónapjaiban születtek. Ezek a különbségek azonban harmas korokra eltűntek.

Három után a gyerekek nagyjából párhuzamosan fejlődtek, s a néhány hónapos korkülönbségekre már csak a születési sorszám utalt. Jonas hivatalosan a tizenegy-tizenkilences gyermek volt; ennek a teljes számnak az alapján lehetett csak azonosítani őt, hiszen

tizenkilences minden korcsoportban volt. Mi több, az új tizenegyeselek délelőtti avatása óta a tizenegy-tizenkilences számot is ketten viselték. Jonas a déli szünetben össze is mosolygott párjával, egy Harriet nevű, félénk B-neművel.

Ez a számközösség azonban átmeneti volt, csupán néhány óráig tartott. Közeledett a perc, amikor ő, Jonas tizenegyeseből tizenkettőssé lép elő, s attól kezdve nem számít majd a kora. Ugyanolyan – jóllehet még új és szakképzetlen – felnőtt lesz, mint Apa és Anya.

Asher Jonas előtt, az első sorban ült. Az övé volt a négyes szám a csoportban, ami azt jelentette, hogy a leendő tizenkettősek közül negyedikként szólítják majd színpadra.

Jonas balján a tizennyolcas számot viselő Fiona ült, jobbán pedig a húszas, egy Pierre nevű A-nemű, akit Jonas nem kedvelt túlságosan. Pierre komolykodó, unalmas fiú volt; ráadásul mindenkit kibeszélt, és folyton aggódott. „Utánanéztél a szabályzatban, Jonas? – kérdezgette suttogva, nagy komolyan. – Nem hiszem, hogy ez szabályszerű.” Rendszerint lényegtelen apróságokon akadt fenn – azon, ha valaki hűvös időben kigombolta az ingét, vagy épp ment egy kört barátja biciklijével, csak hogy kipróbálja, milyen érzés.

A Tizenkettő Ceremóniájának megnyitó beszédét mindig a közösség vezetője, a tíz évre megválasztott előljáró tartotta. A beszéd tartalma nagyjából ugyanaz volt minden évben: visszatekintés a gyermekkorra és a felkészülés időszakára, a felnőttiséggel járó új kötelezettségek, a beosztás különleges jelentősége, a megkezdődő szakmai képzés fontossága.

Azután az előljáró, egy javakorabeli asszony, rátért beszéde következő részére.

– Eljött az ideje – szólt, tekintetét a gyerekekre függesztve –, hogy az egyéni sajátosságokra figyeljünk. A mögöttetek álló évek azzal teltek, hogy megtanultatok beilleszkedni a közösségbe, alkalmazkodni egymáshoz, lemondani minden olyan dologról, amitől másnak tűnhettetek volna, mint a csoport többi tagja. Ma azonban az egyéni sajátosságaitok lépnek előtérbe. Azok határozzák meg a jövőtöket.

Az előljáró ezután – anélkül, hogy neveket mondott volna – sorolni kezdte, milyen egyéni képességek, tulajdonságok figyelhetők meg a leendő tizenkettesekben. Utalt rá, hogy a csoport egyik tagja kivételes türelemmel tud gondozni másokat; egy nagyon kedveli az újgyermeket; egynek különleges érzéke van a tudományos gondolkodáshoz; egynek pedig látható örömet szerez a fizikai munka. Jonas fészkelődött a székén; igyekezett a jellemzésekhez hozzárendelni a megfelelő neveket. A türelmes gondozó egyértelműen Fiona volt – Jonas emlékezett rá, milyen gyengéden fürdette a lány az öregembert. A tudományos érzék említésével az előljáró valószínűleg Benjaminre utalt, aki hasznos új berendezéseket tervezett a Rehabilitációs Központ számára.

Olyan jellemzés nem hangzott el, amiből Jonas magára ismert volna.

Végül az előljáró megköszönte a Döntéshozók Bizottságának, hogy egész évben oly lelkiismeretes alapossgal végezték megfigyeléseiket. A döntéshozók felálltak, s az egybegyűltek tapssal ünnepelték őket. Jonas észrevette, hogy Asher ásítózik, jól nevelten eltakarva száját a kezével.

Ezután az előljáró a színpadra szólította a csoport egyes számú tagját, s ezzel kezdetét vette a beosztás.

A ceremónia meglehetősen időigényes volt, mivel a döntés kihirdetésén kívül még külön beszédet is intéztek minden új tizenketteshez. Jonas kitartóan igyekezett lankadó figyelmét a

színpadon zajló eseményekre irányítani. Az egyes számú avatott, miután megtudta, hogy haltenyésztési szakember lesz, boldogan mosolyogva hallgatta végig a beszédet, melyben érdekéért tüntették fel, hogy gyermekeiben sokórányi önkéntes munkával segítette a halgazdaság működését. Megdicsérték őt, amiért érdeklődést mutat a közösség élelmezése szempontjából oly fontos terület iránt.

Végül felcsattant a taps, és az egyes – Madeline volt a neve – visszatért a helyére, kabátján új jelvényével, melyből mindenki láthatta, hogy ő immár halgazdasági szakember. Jonas örült neki, hogy a beosztás elkelt – Ő maga ugyanis cseppet sem vágyott erre a munkára. Mindazonáltal barátságos mosollyal gratulált Madeline-nek.

A kettést, aki ugyancsak B-nemű volt és Ingernek hívták, szülőanyának osztották be. Jonas emlékezett rá, hogy anyja alantának minősítette ezt a beosztást, mégis úgy vélte, a bizottság jól döntött. Inger kedves lány volt, s bár kicsit lusta, de korántsem gyöngye. Biztosra lehetett venni, hogy élvezni fogja a három évig tartó kényeztetést, mely rövid kiképzését követi majd. Könnyen és problémamentesen fog szülni, s a fizikai munkát is bírni fogja; mi több, az jót is tesz majd neki: megőrzi egészségét és erősíti önfegyelmét. Inger mosolyogva ült vissza a helyére. A szülőanyák fontos feladatot láttak el, noha munkájukért nem tisztelték őket túlságosan.

Asher már nagyon izgult. Újra meg újra hátrafordult, és aggódva pislogott Jonasre, mígnem a csoportvezető egy megrovó pillantással ráparancsolt, hogy maradjon nyugton.

A hármast, Isaacet a hatosok oktatójának osztották be. A feladat illet a fiúhoz, s ő láthatóan elégedett is volt vele. Immár három beosztás

kelt el, s egy olyan sem volt köztük, aminek Jonas örült volna. Szülőanya persze nem is lehetnék, kapott észbe, jót derülve magában a gondolaton. Megpróbálta számba venni, milyen beosztások maradtak még, de hamar rájött, hogy úgysem tudja végiggondolni az összes lehetőséget. Különben is másra kellett figyelnie: Asherre, aki időközben felment a színpadra, s most feszengve ácsorgott az előljáró mellett.

– Közösségünk minden tagja ismeri Ashert és élvezi a belőle áradó vidámságot – fogott beszédébe az előljáró.

Asher zavartan vigyorgott, és cipője orrával vakargatni kezdte a lába szárát. A nézőtéren a derű moraja futott végig.

– Amikor a bizottság foglalkozni kezdett Asher beosztásának kérdésével, néhány munkakört eleve kizártunk a lehetőségek közül. Vannak ugyanis feladatok, amelyeket nyilvánvalóan hiba lenne Asherre bízni.

Az előljáró elmosolyodott.

– Eszünkbe jutott például kinevezni őt a hármások oktatójának.

A hármásoknak a helyes nyelvhasználatot kellett megtanulniuk oktatóiktól. A polgárok harsogva kacagtak a megjegyzésen. Asher is kuncogott; kicsit szégyellte magát, de azért láthatóan élvezte, hogy a figyelem középpontjában áll.

Az előljáró sem állta meg egy kis nevetés nélkül.

– Azt viszont fontolóra vettük, hogy utólagos dorgálásban részesítjük az ő egykori oktatóját. A tanácskozáson felidéztünk nem egy történetet abból az időből, amikor a mi Asherünk a helyes nyelvhasználatot tanulta... Különösen emlékezetes számunkra – folytatta nevetve – az üti és a süti problémája. Emlékszel, Asher?

Asher bűnbánó képpel bólintott, s a hallgatóság megint hahotára fakadt. Jonas is kacagott – emlékezett az esetre, pedig akkoriban még csak hármás volt.

A kisgyermek megfenyítésének szabályos módja a fegyelmezőpálcával rájuk mért ütés, az úgynevezett „üti” volt. A vékony, rugalmas pálca a bőrre csapódva égő fájdalmat okozott. A gyermekfelügyelők pontosan előírt módszer szerint végezték a fegyelmezést: kisebb hibákért egy gyors suhintás a kézre, ismételt kihágásért három erősebb ütés a delikvens csupasz lábszárára.

Szegény Asher már kisgyermekként is hadart és összekeverte a szavakat. Így történhetett, hogy hármás korában egyik délelőtt csemegeosztáskor véletlenül „üti”-t mondott „süti” helyett.

Jonas maga előtt látta a kis Ashert, ahogy türelmetlenül toporogva áll a sorban. Jól emlékezett vidám rikkantására:

– Ütit akarok!

A többi hármás, köztük Jonas is, zavartan nevetett.

– Sütit – javították ki társukat. – Sütit akartál mondani. A nyelvbotlást azonban már nem lehetett visszacsinálni.

A helyes beszéd elsajátítása a kisgyermek egyik legfontosabb feladata és kötelessége volt. Asher ütit kért.

A gyermekfelügyelő megsuhintotta pálcáját, és Asher kezére csapott vele. A kisiú összegörnyedt, nyöszörgött a fájdalomtól, és gyorsan helyesbített:

– Süti – suttozta.

Másnap délelőtt azonban újra elkövette a hibát. A rákövetkező héten szintúgy. Úgy tűnt, képtelen megtanulni a különbséget – pedig a

pálca minden újabb nyelvböklését könyörtelenül megtorolta. Immár erősebb ütéseket kapott, amelyek nyomot is hagytak a lábán. Végül Asher egy időre teljesen felhagyott a beszéddel.

– Egy hallgatag Asher járt köztünk! – folytatta a történetet az előljáró.
– De amíg hallgatott, sokat tanult.

Mosolyogva fordult Asherhez.

– Amikor újra beszélni kezdett, már sokkal pontosabban fejezte ki magát. Ma már csak elvétve hibázik, s akkor is azonnal helyesbít, és bocsánatot kér. A jókedve pedig ma is a régi.

A hallgatóság derűs morajjal erősítette meg a kijelentést.

Mindannyian ismerték Asher felhőtlenül vidám természetét.

– Asher! – Az előljáró felemelte hangját a hivatalos bejelentéshez. – A bizottság döntése értelmében helyettes szabadfoglalkozás vezető leszel.

Az előljáró rátűzte a jelvényt a büszkeségtől sugárzó arcú Asher kabátjára. Azután Asher megfordult, és a hallgatóság tapsától kísérvé elhagyta a színpadot. Miután leült a helyére, az előljáró ránézett, és kimondta – immár negyedik alkalommal – az avatás aktusát lezáró mondatot. A mondat mindig ugyanaz volt, mégis minden alkalommal más és más tartalmat hordozott.

– Asher – szólt az előljáró –, köszönjük a gyermekkorodat.

Jonast örömmel és megnyugvással töltötte el, hogy barátja ilyen csodálatos feladatot kapott, s ezután jó ideig könnyű szívvel figyelte-hallgatta a hosszadalmas ceremóniát, az egymást követő beszédeket. Amint azonban közeledni érezte a percet, amikor neki magának kell a színpadra lépnie, újra erőt vett rajta a nyugtalanság. Az első sorban helyet foglaló új tizenkettesek már mind megkapták jelvényüket.

Ültükben szórakozottan babrálták a kitűzött, s Jonas tudta, hogy mindegyiküknek a rá váró szakmai kiképzés jár a fejében. Voltak, akiknek hosszú évekig tartó, komoly tanulmányokra kellett felkészülniük – egy szorgalmas A-neműt orvosnak osztottak be, egy B-neműt mérnöknek, és volt egy jogtudós is. Mások, például a munkások és a szülőanyag, rövid betanítás után munkába állhattak.

Az előjáró most Jonas szomszédját, a tizennyolcas számot viselő Fionát szólította. Jonas biztosra vette, hogy Fiona izgul, de azt is tudta róla, hogy természeténél fogva higgadt lány: az egész ceremónia alatt csendben, fegyelmezetten ült a helyén.

Valahogy fegyelmezettnak és méltóságteljesnek tűnt még a taps is, ami azután zúgott fel, hogy az előjáró bejelentette: a döntéshozók az öregek gondozásának felelősségteljes feladatát osztották Fionára. Valóban ez a munka illett a legjobban a gondos és figyelmes lányhoz. Fiona elégedett, derűs mosollyal tért vissza a helyére.

Lassan elhalt a taps, és Jonas lélekben felkészült rá, hogy néhány másodperc múlva el kell indulnia a színpad felé. Az előjáró kezébe vette a következő mappát, és végigjáratta pillantását a csoporton. Most, hogy eljött a nagy pillanat, Jonas már nem félt, nem is izgult. Kihúzta magát a széken, és gyorsan lesimította a haját.

– Húszas – csendült a fülében az előjáró hangja. – Pierre.

Kihagyott engem, gondolta megrökönyödve Jonas. Vagy talán rosszul hallotta? Nem. A teremben néma csönd lett – vagyis mindenki, az egész közönség észrevette, hogy az előjáró a tizennyolcas számról közvetlenül a húszasra ugrott. A Jonas jobbán ülő Pierre riadtan pislogva felállt, és elindult a színpad felé.

Hiba történt. Az előjáró hibázott. Jonas tudta, hogy ez lehetetlen – már akkor tudta, mikor a gondolat átfutott a fején. Az előjáró sosem hibázik, legkevésbé a Tizenkettő Ceremóniáján.

Forogni kezdett vele a világ, képtelen volt odafigyelni a ceremóniára. Nem hallotta, milyen beosztást kapott Pierre, s bár látta, amint a fiú visszaül a helyére, kabátján az új jelvényel, a tapsot csak távoli zúgásként érzékelte. A huszonegyes következett. Aztán a huszonkettes.

Jöttek a számok sorban, ahogyan mindig. Jonas csak ült, dermedt, kába mozdulatlanságban. A húszasok után a harmincasok következtek, aztán a negyvenesek. A ceremónia a végéhez közeledett. Jonasnak minden szám, minden bejelentés után egy percre hevesebben dobogott a szíve, s agya zakatolni kezdett. Talán most őt szólítják majd. Rosszul emlékezne a saját számára? Nem. Ő a tizenkilences, születése óta az. A székén is ez a szám áll.

De az előjáró mégiscsak kihagyta őt. Jonas magán érezte társai zavart, nyugtalan pillantását. A csoportvezető arca is aggodalmat tükrözött.

Jonas összegörnyedt, próbált elbújni a székében. Azt kívánta, bár eltűnhetne, semmivé válhatna, megszűnhetne létezni. Nem mert hátrafordulni, hogy megkeresse a tömegben apját és anyját. Úgy érezte, megszakadna a szíve, ha látná szegyénytől elsötétült arcukat.

Lehajtotta a fejét, és kétségbeesetten kutatni kezdett emlékezetében. Milyen bűnt követett el?

8

A teremben érezhető volt a feszültség. Az utolsó felavatott tizenkettes is nagy tapsot kapott, de ez a taps már nem a közös

ujjongás kitörő vihara volt, csupán hangos, szapora csattogás, amibe nyugtalan moraj vegyült.

Jonas gépiesen, szinte öntudatlanul ütögette össze a tenyerét. Lelke kizárt magából minden korábbi érzést: eltűnt a várakozás, az izgalom, a büszkeség, a barátokkal való összetartozás öröme. Két új érzelmek tolakodott be a helyükre: a megalázottság és a rettegés.

Az előljáró megvárta, amíg elül a taps, azután ismét a polgárokhoz fordult. Hanghordozása, mint mindig, jóindulatúan méltóságteljes volt.

– Tudom, hogy valamennyien nyugtalankodtok – szólt. – Hogy úgy érzitek, hibáztam.

Az előljáró elmosolyodott. Már ez a néhány higgadt szó is oldotta kissé a feszültséget, s a polgárok némán fellelegeztek. A teremben egy pissenést lehetett hallani.

Jonas felemelte a fejét. Az előljáró hangja áradó folyamként hömpölygött végig a tömegben.

– Megzavartam az örömeteket. Ezért bocsánatot kérek a közösségtől.

– Megbocsátunk – felelte kórusban a tömeg.

– Jonas – fordult a fiúhoz az előljáró –, téged külön is bocsánatot kérek, mert szorongást keltettem benned.

– Megbocsátok – felelte remegő hangon Jonas.

– Kérlek, gyere fel ide mellém.

Jonas reggel, öltözködés közben még úgy tervezte, ha eljön a perc, könnyed, magabiztos léptekkel sétál majd fel a színpadra. Most azonban még csak felidézni tudta a begyakorolt járást. Az is nagy erőfeszítésébe került, hogy felálljon, és lábait, melyeket merev,

súlyos oszlopoknak érzett, mozgásra bírja. Felvonszolta magát a lépcsőn, átkullogott a színpadon, és megállt az előjáró mellett.

Az előjáró bátorítóan átkarolta a vállát.

– Jonast nem osztottuk be – fordult a polgárokhoz.

Jonasnek elszorult a szíve.

– Mégpedig azért nem, mert őt kiválasztottuk.

Jonas döbbenten pislogott. Ez meg mit jelent? A nézőtéren mintha remegés futott volna végig. A polgárok sem értették az elhangzott szavakat.

Az előjáró határozott, parancsoló hangon folytatta bejelentését:

– Jonast az emlékek őrzőjének választottuk.

Most jött a hang – a meglepetés hatására hirtelen beszívott levegő, az elakadó lélegzet hangja. Nem egy ember torkából tört fel, hanem mindenkiéből, s ahogy Jonas a nézőtérre pillantott, ámulattól elkerekedett szemek százai néztek vissza rá.

Ő azonban még mindig nem értette.

– Az ilyen választás ritka, nagyon ritka esemény – folytatta az előjáró.

– Közösségünkben csak egy Őrző van. Az ő feladata, hogy kiképezze az utódját. A tisztséget hosszú-hosszú ideje ugyanaz az ember tölti be.

Jonas követte az előjáró pillantását, s látta, hogy az az egyik döntéshozóra szegeződik. A Döntéshozók Bizottságának tagjai egy csoportban ültek; az, akit az előjáró nézett, közöttük foglalt helyet, mégis valahogy elkülönült a többiektől. Jonas nem emlékezett rá, hogy találkozott volna már a szakállas, világos szemű férfival, aki most rezenéstelen tekintettel figyelte őt.

– Mikor legutóbb választottunk, döntésünk hibásnak bizonyult – jelentette ki ünnepélyes komolysággal az elöljáró. – Ez tíz éve történt, amikor Jonas még kisgyermek volt. Nem akarok hosszasan beszélni a dolgról, mert felkavaró emlék valamennyiünk számára.

Jonas nem tudta, mire céloz az elöljáró, de érzékelte a nyugtalanságot, amivel a hallgatóság ezekre a szavakra reagált. A nézőtéren zavart feszkelődés támadt.

– Ezúttal nem siettük el a dolgot. Nem engedhettünk meg magunknak még egy tévedést. – Az elöljáró most könnyedebb hangnemre váltott, hogy oldja a teremben uralkodó feszültséget. – Előfordul, hogy a legalaposabb megfigyelés és mérlegelés ellenére is maradnak bennünk kétségek a beosztást illetően. Van úgy, hogy attól tartunk, a szakmai kiképzés nem éri el a célját, nem fejleszti ki a szükséges tulajdonságokat. A tizenegyesek elvégre még gyerekek. Amit mi játékosságnak és türelemnek látunk – ezek a tulajdonságok kellenek hozzá, hogy valakiből jó dajkáló legyen –, az később, érettebb korban pusztán együgyűségnek és nemtörődömségnek bizonyulhat. Ezért a kiképzés idején is folytatjuk megfigyeléseinket, és ha szükséges, viselkedésmódosítást végzünk.

– A leendő Őrzőt azonban nem figyelhetjük meg, nem befolyásolhatjuk. Ezt a szabályok világosan kimondják. Egyedül, félrevonultan él, amíg a jelenlegi Őrző felkészíti rá, hogy átvegye a tiszteket, ami közösségünk legmegbecsültebb tagjává teszi majd.

Egyedül? Félrevonultan? Jonas növekvő szorongással hallgatta az elöljárót.

– Ennélfogva a jelölt kiválasztásakor tökéletes bizonyosságra kell törekednünk. A bizottságnak határozott és egyhangú döntést kell hoznia. A leghalványabb kétségnek sincs helye. Ha a mérlegelés

időszakában valamelyik döntéshozó beszámol egy bizonytalanságra utaló álomról, a jelöltet azonnal elvetjük.

Jonast mint lehetséges Őrzőt éveken át kivételesen alapos megfigyelés alatt tartottuk. Senki nem álmodott olyasmit, ami elbizonytalaníthatott volna minket.

Úgy találtuk, hogy Jonas rendelkezik mindazon tulajdonságokkal, amelyek egy Őrzőt jellemeznek.

Az előjáró, kezét továbbra is Jonas vállán nyugtatva, felsorolta a tulajdonságokat.

– Értelmesség. Nem titok, hogy Jonas mindig is a legjobb tanulók közé tartozott.

– Jellemesség. Jonas, mint mindannyian, elkövetett kisebb kihágásokat. – Az előjáró rámosolygott Jonasra. – Nem is számítottunk másra. Csak azt vártuk el, hogy ha hibázik, becsületesen jelentkezzen fenytésre, s ő mindig így is tett.

– Bátorság. Csak egy olyan ember van itt ma köztünk, aki átesett az Őrzők embert próbáló kiképzésén. Ő természetesen nem más, mint a Döntéshozók Bizottságának legfontosabb tagja: a jelenlegi Őrző. Ő volt az, aki újra meg újra felhívta rá a figyelmet, milyen fontos a bátorság.

Az előjáró most Jonashez fordult, de továbbra is úgy beszélt, hogy mindenki hallja szavait.

– Jonas, a rád váró kiképzés fájdalommal jár. Testi szenvedéssel.

Jonas szíve megdobbant a félelemtől.

– Olyan kínnal, amelyet még soha nem éltél át. Tudom, nem egyszer lehorzoltad a térded, mikor elestél kerékpározás közben. Tudom, tavaly becsípte az ujjad egy ajtó.

Jonas felidézte a balesetet, a vele járó fájdalmat, és megerősítően bólintott.

– De most olyan leírhatatlan fájdalom vár rád – magyarázta szelíd-komolyan az előjáró –, amit mi elképzelni sem tudunk, mert soha nem éltünk át ahhoz fogható. Maga az Őrző sem tudta leírni – csupán utalt rá, és arra, hogy kivételes bátorságra lesz szükséged.

– A szenvedésre nem tudunk felkészíteni, de abban biztosak vagyunk, hogy bátor vagy.

Jonas pillanatnyilag egy cseppnyi bátorságot sem érzett magában.

– A negyedik tulajdonság a bölcsesség. Ezzel Jonas még nem rendelkezik. A kiképzése során tesz majd szert rá. Meggyőződésünk, hogy Jonasben megvan a bölcsesség csírája. Mi azt kerestük benne.

Végül szólnom kell egy ötödik tulajdonságról is, amit azonban csak megnevezni tudok, leírni nem. Nem értem, mi az, és ti, a közösség tagjai sem fogjátok érteni. Jonas talán ráismer, hiszen az Őrzőtől úgy tudjuk, benne máris megvan a képesség, amit az Őrző túllátásnak nevez.

Az előjáró kérdő tekintettel nézett Jonasre. A hallgatóság is várakozva, teljes csendben figyelt.

Jonas egy pillanatra megdermedt a rémülettől. Benne nincs meg az a hogyishívják. Azt sem tudja, mi az. Eljött hát a pillanat, amikor ki kell mondania, hogy nem, nem képes rá, ítélkezzenek fölötte, bocsássanak meg neki, rosszul választottak, nem ő az, aki nekik kell.

Mikor azonban a nézőtér, az arcok tengere felé pillantott, megint megtörtént a dolog. Ugyanaz a dolog, ami egykor az almával.

Az arcok megváltoztak.

Jonas pislogott, és a vízió eltűnt. Kissé kihúzta magát. Most először, egy pillanatra megérezte a bizonyosság erejét.

Az előljáró még mindig őt nézte. Ahogy mindenki más is.

– Azt hiszem, igaz – szólt fennhangon Jonas. – Én sem értem még, mi történik. Nem tudom, mi ez, de néha látok valamit... ami talán túl van.

Az előljáró levette kezét a válláról.

– Jonas – szólalt meg, úgy, hogy szavai ne csak Jonashez szóljanak, hanem az egész közösséghez, amelynek Jonas is tagja –, te leszel az emlékek következő őrzője. Köszönjük a gyermekkorodat.

Ezután az előljáró lement a színpadról. Jonas ott maradt egyedül, szembefordulva az összegyűlt polgárokkal, akik most felszólítás nélkül, maguktól ismételnék a nevét.

– Jonas. – A kórus először csak mormogott; fojtottan, suttogva, alig érthetően. – Jonas. Jonas.

Aztán fokozódott a hangerő, a tempó.

– JONAS. JONAS. JONAS.

Jonas tudta, mi történik ezekben a percekben: a közösség befogadja őt új szerepében, életet ad neki, épp úgy, ahogy életet adott Calebnek, a pótgymeknek. Hála és büszkeség áradt szét Jonas szívében.

A felemelő érzések mögött azonban ott rejtőzött a szorongató félelem is. Fogalma sem volt róla, milyen következményekkel jár kiválasztottsága. Nem tudta, milyen emberré kell válnia.

Vagy milyen emberré fogják változtatni őt.

9

Jonas – élete tizenkét éve alatt most először – különállónak, a többiektől különbözőnek érezte magát. Emlékezett rá, mit mondott az előjáró: hogy a kiképzése alatt egyedül, félrevonultan fog élni.

A kiképzés még nem kezdődött ugyan meg, de ő már most, a Gyűlések Házából kilépve megérezte a változást. Az előjárótól kapott mappával a kezében átvágott a tömegen, családegységét és Ashert keresve. Az emberek utat nyitottak neki. Tekintetek tüzét érezte magán, és elsuttogott megjegyzéseket vélt hallani a háta mögül.

– Ash! – kiáltotta, mikor megpillantotta a kerékpárok felé igyekvő barátját. – Megyünk együtt haza?

– Persze.

Asher rámosolygott – úgy, ahogy szokott, kedvesen, barátságosan, de – Jonas legalábbis így érezte – csak pillanatnyi habozás után, és hangja egy árnyalatnyival bizonytalanabban csengett, mint máskor.

– Gratulálok – mondta Asher.

– Én is neked – felelte Jonas. – Vicces volt, amikor az előjáró az ütiről mesélt. Te kaptad a legnagyobb tapsot.

A többiek, az új tizenkettesek kerékpárjaikhoz vonultak, s berakták mappáikat a csomagtartóra erősített dobozba. Hazatérve valamennyien tanulmányozni kezdik majd a szakmai képzésük megkezdésével kapcsolatos utasításokat. Az elmúlt években estéik

azzal teltek, hogy az iskolában feladott anyagot magolták – sokszor érdeklődés nélkül, ásítózva. Ma annál lelkesebben vetik majd bele magukat a felnőtt életükre szóló beosztás szabályainak memorizálásába.

– Gratulálok, Asher! – kiáltott oda valaki. Aztán megint a tétovázás csöndje következett. – Neked is, Jonas!

Asher és Jonas viszonzták az üdvözléseket. Jonas közben megpillantotta apját és anyját, akik kerékpárjaik mellett állva figyelték őt. Lily már elfoglalta helyét a gyermekülésen.

Jonas integetett családjának. Apa és Anya mosolyogva visszaintegettek, Lily azonban komoly maradt; hüvelykujját szopva pislogott rá.

Jonas egyenesen hazafele vette az irányt. Asher ott kerekedett mellette, de útközben csak pár erőtlen tréfa és felszínes megjegyzés hangzott el köztük.

– Reggel találkozunk, helyettes szabadfoglalkozás-vezető úr! – búcsúzott Jonas, mikor a lakóegységükhöz érve elkanyarodott barátja mellől.

– Szia! – köszönt el Asher, s Jonas egy pillanatig megint úgy érezte, hogy valami megváltozott, valami már nem olyan, mint barátságuk hosszú éveitől mindig volt. De talán csak képzelődik. Közte és Asher között nem változhat semmi.

Az esti étkezés a szokásosnál csendesebben zajlott. Lily a terveiről csacsogott, arról, hogy önkéntes munkáját a Dajkálóközpontban akarja kezdeni, hiszen Gábrielt gondozva máris elsajátította az etetés fortélyait.

– Igen, tudom – tette hozzá gyorsan, felelve apja figyelmeztető pillantására. – A nevét soha nem fogom kimondani, mert nem is lenne szabad tudnom... Olyan izgatott vagyok! Úgy örülnék, ha már holnap lenne!

Jonas zaklatottan sóhajtott.

– Én nem örülnék – motyogta.

– Nagy megtiszteltetés ért – szólt Anya. – Apád és én büszkék vagyunk rá.

– Ez a legfontosabb munka a közösségben – tette hozzá Apa.

– Nemrég még azt mondtátok, hogy azok végzik a legfontosabb munkát, akik a beosztásokról döntenek!

Anya bólintott.

– A te feladatod különbözik az összes többitől. Tulajdonképpen nem is munka. Álomban sem hittem volna... – Anya megcsóválta a fejét.

– Őrző csak egy van.

– Az elöljáró azt mondta, egyszer már választottak utódot az Őrzőnek, és akkor rosszul döntöttek. Mi történt?

A két felnőtt habozott. Végül Apa adta meg a választ.

– A kihirdetés éppen úgy zajlott, mint a mai. Beosztás közben akkor is kihagytak egy tizenegyest a sorból. Akkor is mindenki értetlenkedett, aggódott. Aztán jött a bejelentés, megnevezték a kiválasztottat...

– Mi volt a fiú neve? – vágott közbe Jonas.

Ezúttal Anya válaszolt.

– Lány volt, nem fiú. De a nevét nem mondhatjuk ki, és nem is kaphatja többé újgyermek azt a nevet.

Jonas döbbenetesen nézett anyjára. Ha egy nevet ki sem mondhatónak nyilvánítottak, az a legsúlyosabb elmarasztalás velejárója volt.

– Mi történt vele? – kérdezte szorongva.

Gondviselői kifejezéstelen arccal néztek rá.

– Nem tudjuk – felelte kissé feszengve Apa. – Soha többé nem láttuk.

Csend ereszkedett a szobára. A család tagjai néma pillantásokat váltottak. Végül Anya felállt az asztaltól, és e szavakkal zárta le a beszélgetést:

– Nagy megtiszteltetés ért, Jonas. Kivételes megtiszteltetés.

Jonas felment a szobájába, és levetkőzött a lefekvéshez. Csak azután nyitotta ki a mappáját. A ceremónián megfigyelte, hogy nem egy csoporttársa vaskos, lapok tucatjait rejtő mappát kapott. Elképzelte, ahogy Benjámint a csoport kis tudósa élvezettel belemerül a szabályok és utasítások tömkelegének olvasásába. Maga előtt látta a szelíd mosolyú Fionát, ahogy a rá váró feladatok és elsajátítandó módszerek listája fölé hajol.

Az ő mappája aggasztóan sovány volt – csak egyetlen lapot tartalmazott. Jonas kétszer is végigolvasta a nyomtatott szöveget.

JONAS AZ EMLÉKEK ŐRZŐJE

1. Minden nap tanítás után menj egyenesen az Öregek Háza mögötti Hátsó szárnyba, és jelentkezz a recepciósnál.

2. A napi kiképzés után menj egyenesen haza.

3. A tapintatosságot előíró szabály mostantól nem vonatkozik rád. Tetszésed szerint bárkitől bármit kérdezhetsz, és kérdéseidre választ is fogsz kapni.

4. Kiképzésedről a közösség egyetlen tagjával, még gondviselőiddel vagy a döntéshozókkal se beszélj.
5. Mostantól nem számolhatsz be az álmaidról.
6. Gyógykezelést ezentúl csak a kiképzéstől független betegség vagy sérülés esetén igényelj.
7. Nem kérvényezheted az elbocsátásodat.
8. Hazudhatsz.

Jonas elszorult szívvel meredt az utasításokra. El kell veszítenie összes barátját? Nem vehet részt többé az önfelelt labdázásokban, a folyóparti biciklizésekben? Ezek voltak a jókedv, a boldogság forrásai számára. Egyik napról a másikra le kell mondania róluk? Nem az döbbsentette meg, hogy előírják, mikor és hova menjen szakmai kiképzésre – ilyen utasításokat minden tizenkettes kapott –, hanem az, hogy az új napirend látszólag egyetlen szabadon eltölthető, kikapcsolódásra szánt órát sem biztosított számára.

A tapintatosság szabálya alól való mentesülés megriasztotta. Mikor azonban még egyszer elolvasta a hármasként, rájött, hogy az nem kötelezi őt tapintatlanságra, csupán a tilalmat oldja fel. Biztos volt benne, hogy nem fog élni a felkínált lehetőséggel. Mint a közösség minden tagjának, neki is a vérében volt az udvarias tartózkodás, s még a gondolattól is elborzadt, hogy tovakodó kérdést tegyen fel egy polgártársának, szóba hozzon olyasmit, ami kínos lehet az illető számára.

Az álombeszámolón való részvétel tilalma nem zavarta. Olyan ritkán álmodott, hogy az efféle beszámoló amúgy is nehezebbé esett, s csak örült, hogy a jövőben mentesül e kötelezettség alól. Csak azon tűnődött el egy percre, hogy mit mond majd a családjának a reggeli étkezésen, ha esetleg mégis álmodik. Mondja akkor is azt, amit

egyébként szinte minden reggel: hogy nem álmodott? Az hazugság lenne. Viszont az utolsó szabály szerint... Nem, az utolsó szabályon egyelőre még nem volt kedve elgondolkodni.

A gyógykezelés korlátozása nyugtalansággal töltötte el. Gyógyszereket minden polgár kaphatott, még a gyerekek is kérhettek gondviselőiktől. Mikor becsípte az ajtó az ujját, ő is a hangszóró felé kiáltott, így értesítve anyját, aki azonnal bejelentette az igényt. A fájdalomszüntető gyógyszert késlekedés nélkül házhoz szállították. Ő bevette, mire a hasogató fájdalom nyomban tompa lüktetéssé szelídült, s ő ma már csak ezt a lüktetést tudta felidézni az egész élményből.

A hatodik szabályt újraolvasva rájött, hogy az ujjbecsípés a „kiképzéstől független” kategóriába sorolható. Ha tehát újra ilyesmi történe vele – szinte biztosra vette, hogy nem fog, mert azóta nagyon óvatosan bánt a nehéz ajtókkal! –, akkor a jövőben is igényelhet gyógykezelést.

A tablettát, amit reggelenként bevett, szintén független volt a kiképzéstől. Azt tehát a jövőben is szedni fogja.

Szorongva gondolt azonban a beígért nagy fájdalomra. Arra, amiről az előjáró a kiképzése kapcsán beszélt, s amire a „leírhatatlan” jelzőt használta.

Jonas elszorult torokkal nyelt egyet. Próbálta elképzelni, milyen lesz, milyen lehet az a bizonyos fájdalom, amire nem kaphat majd gyógyszert. De hiába igyekezett, képzelete túl szegénynek bizonyult.

A hetes számú szabály teljesen hidegen hagyta. Még csak lehetőségként sem merült fel benne soha, hogy az elbocsátását kérje.

Jonas összeszedte magát, és újra elolvasta a nyolcadik szabályt. Kora gyermekkorában, első tétován kiejtett szavai óta azt tanították neki, hogy

soha ne hazudjon. Az igazmondás a helyes és pontos nyelvhasználat részének minősült. Egyszer, négyes korában a déli étkezés előtt ezt mondta csoporttársainak: „Mindjárt éhen halok.”

Azonnal félrehívták, és meg kellett hallgatnia egy szigorú hangú kiselőadást a helyes szóválasztásról. Nem fog éhen halni, mondták. Csupán éhes. A közösségben még senki nem halt éhen, és nem is fog soha senki éhen halni. Aki azt mondja, mindjárt éhen hal, az hazudik. Természetesen nem szándékosan teszi, de precíz nyelvhasználattal pontosan az ilyen akaratlan hazugságok válnak elkerülhetővé. Megértette? – kérdezték. És Jonas megértette.

Egyetlen olyan esetre sem emlékezett, amikor elfogta volna a kísértés, hogy hazudjon. Asher soha nem hazudik. Lily soha nem hazudik. Apa és Anya soha nem hazudnak. Senki nem hazudik. Hacsak...

Egy egészen új, elképesztő lehetőség merült fel benne. Mi van, ha nemcsak az ő, de mások – felnőttek – új tizenkettesként kapott instrukciói között is szerepel a döbbenetes mondat?

Mi van, ha mindegyikükkel közölték, hogy hazudhatnak.

Jonas agya vadul zakatolt. Most, hogy bármilyen tapintatlan kérdést feltehet – és választ is várhat rá –, tulajdonképpen, elméletileg (bár elképzelni is alig merte) megkérdezhetné valakitől, egy felnőttől, mondjuk Apától: „Te szoktál hazudni?”

Ugyanakkor, ha így áll a dolog, honnan tudhatná, hogy a válasz, amit kap, igaz?

10

– Én itt megyek be, Jonas – mondta Fiona, miután leparkolták kerékpárjaikat az Öregek Házának főbejáratánál.

– Nem tudom, miért, de izgulok – ismerte be a lány, mappáját forgatva a kezében. – Pedig olyan sokszor jártam már itt.

– Most nem úgy jössz ide, ahogy eddig – emlékeztette Jonas.

– Még a névtáblánk sem a régi – nevetett Fiona.

Az éjszaka folyamán a karbantartók minden frissen avatott tizenkettes kerékpárjának névtábláját másfajta, a tanuló polgárokat azonosító táblára cserélték.

– Nem akarok elkésni – hadarta izgatottan Fiona, miközben felfelé sietett a lépcsőn. – Ha egyszerre végzünk, együtt mehetünk haza.

Jonas bólintott, egy intéssel elbúcsúzott a lánytól, majd elindult a hátsó szárny felé. Természetesen ő sem akarta késéssel kezdeni a szakmai kiképzését.

A hátsó szárny egyszerű külsejű melléképület volt; bejáratát szinte keresni kellett. Jonas már készült lenyomni a súlyos kilincset, mikor észrevett egy csengőgombot a falon. Úgy döntött, inkább becsönget.

– Tessék – hallatszott a csengőgomb fölötti kis hangszóróból.

– Én, ohm, Jonas vagyok. Az új... szóval...

– Gyere be! – kattanás jelezte, hogy az ajtó zárja kinyílt. A meglepően kicsi előtér berendezését egyetlen íróasztal alkotta. Az asztalnál egy nő ült. Hivatalos papírok fölé hajolt, de mikor Jonas belépett, felpillantott munkájából, majd – Jonas meglepetésére – fel is állt. Ez nem volt túl sokat jelentő gesztus, de Jonas nem szokott hozzá, hogy bárki is automatikusan felálljon az érkezésekor.

– Üdvözöllek, emlékek őrzője – köszönt a recepciós.

– Kérlek, szólíts csak Jonasnak – motyogta zavartan Jonas.

A nő elmosolyodott. Megnyomott egy gombot, mire az előzőhöz hasonló kattánás hallatszott a bal oldalon nyíló ajtó felől.

– Fáradj be.

A recepciós leolvasta Jonas arcáról az értetlenkedést, s az okát is kitalálta. A közösségi telepen egyetlen zárható ajtó sem volt – Jonas legalábbis mindeddig egyről sem tudott.

– A zárok csupán arra valók, hogy biztosítsák az Őrző zavartalan nyugalma – magyarázta a recepciós. – Nehezen tudna koncentrálni, ha a polgárok ki-be sétálnának, mondjuk a Kerékpárjavítási Osztályt keresve.

Jonas nevetett, s feszélyezettsége is csökkent kissé. A nő barátságosan beszélt vele, s volt is valami abban, amit a Kerékpárjavítási Osztályról mondott. A polgárok sokat tréfálkoztak a jelentéktelen kis irodáról, amit olyan gyakran költöztettek egyik épületből a másikba, hogy soha senki nem tudta, épp hol van.

– Nincs odabenn semmi, amitől félned kellene – jelentette ki a recepciós, majd a faliórára pillantva hozzátette: – De kérlek, menj be. Az Őrző nem kedveli, ha megvárakoztatják.

Jonas sietve belépett az ajtón. Kényelmesen berendezett lakótérben találta magát, ami sokban hasonlított saját családja lakóegységéhez. A telepen mindenki ugyanazokat a célszerűen tervezett, masszív, pontosan meghatározott rendeltetésű bútorokat használta. Mindenkinek volt ágya, amin alhatott, asztala, aminél ehetett, íróasztala, aminél dolgozhatott vagy tanulhatott.

A tágas helyiségben, ahova Jonas most belépett, az otthoniakhoz hasonló, de azoktól mégis kissé különböző bútorok álltak. A párnás székeket és a kanapét a megszokottnál vastagabb, díszesebb kárpittal húzták be; az asztal lába nem oszlopszerű volt, mint otthon, hanem

karcsú, ívelt, s alul díszes faragásban végződött. Az ágyat, ami a szemközti oldalon nyíló alkóvban állt, bonyolult ábrákkal kihímzett, gyönyörű ágytakaró borította.

A berendezés legszembetűnőbb része azonban a könyvgyűjtemény volt. Otthon Jonaséknál csak azok a kézikönyvek álltak a polcon, amelyek minden háztartásban fellelhetőek voltak: egy szótár meg a vaskos közösségi információs kötet, ami tartalmazta minden hivatal, gyár, épület és bizottság adatait. No és természetesen a Szabályok Könyve.

Jonas az otthoniakon kívül soha nem látott más könyveket. Nem is tudott róla, hogy léteznek más könyvek.

Ennek a szobának a falait mennyezetig érő, teli könyvespolcok takarták el. Könyvek százai, talán ezrei sorakoztak rajtuk, fényes betűs gerincüket mutatva Jonas felé.

Jonas a könyvekre bámult. El sem tudta képzelni, mi állhat a sok-sok ezer nyomtatott oldalon. Talán léteznek más szabályok is, mint azok, amelyek a közösség életére vonatkoznak? Vannak további hivatalok, gyárak és bizottságok, amelyekről információt kell adni?

Csak néhány másodperce volt körülnézni; azután észrevette, hogy az asztalnál ül valaki – és őt figyeli. Sietve továbbindult hát az ajtóból, majd megállt a férfi előtt, kissé meghajolt, és bemutatkozott:

– Jonas vagyok.

– Tudom. Üdvözöllek, emlékek őrzője.

Jonas felismerte a férfit. Az a döntéshozó volt, aki a ceremónián olyan furcsán elütött a bizottság többi tagjától, annak ellenére, hogy ő is a döntéshozók talárját viselte.

Jonas feszengve belenézett az övéhez hasonló, világos szempárba.

– Bocsánatot kérek az értetlenkedésemért, uram...

Szünetet tartott, de hiába várta a bocsánatkérést követő szokásos választ. Néhány másodperc után folytatta hát:

– Úgy gondoltam... mármint úgy gondolom – helyesbített, rádöbbenve, hogy ha valahol, hát itt, ennek az embernek a jelenlétében mindenképp fontos a precíz nyelvhasználat –, hogy te vagy az emlékek őrzője. Engem csak tegnap osztottak be... mármint választottak ki. Én még nem vagyok semmi.

A férfi szótlánul, elgondolkozva nézett rá. Tekintete egyszerre tükrözött érdeklődést, kíváncsiságot, aggodalmat – és talán némi együttérzést is.

– Mától fogva – szólalt meg végül –, ettől a perctől fogva, az én szememben legalábbis, te vagy az Őrző. Hosszú ideig töltöttem be ezt a tisztet. Nagyon hosszú ideig. Látszik rajtam, nem?

Jonas bólintott. A férfi arcán mély ráncok ültek, s világos szemét, mely átható tekintete ellenére fáradtan csillogott, sötét karikák árnyalták.

– Látom, hogy nagyon öreg vagy – felelte Jonas, az öregeknek kijáró tisztelettel a hangjában.

A férfi mosolygott, mintha mulattatná a válasz, és végigsimított megereszkedett arcbőrén.

– Ami azt illeti, nem vagyok olyan öreg, mint amilyennek a külsőm mutat – szólt. – A tisztségem öregített meg. Tudom, úgy festek, mint aki számíthat rá, hogy elbocsátják, még hozzá inkább előbb, mint utóbb. De hidd el, nekem még sok időm van hátra addig.

Ennek ellenére örülök, hogy végre meghozták a döntést, és kiválasztottak téged. Tíz év telt el az előző választás kudarcá óta, s

nekem egyre fogy az erőm. Amennyi még maradt, arra szükségem lesz a kiképzésedhez. Nehéz és fájdalmas munka vár ránk. Foglalj helyet, kérlek. – Az öreg egy közeli székre mutatott, s Jonas engedelmesen leült a puha, párnás bútordarabra.

Az öreg behunyta szemét, és tovább beszélt.

– Engem is akkor választottak ki, mikor tizenkettes lettem. Félttem, ahogy bizonyára te is félsz.

Egy pillanatra kinyitotta a szemét, és Jonasre nézett, aki bólintott. Aztán a világos szempár újra becsukódott.

– A kiképzésem első napján ugyanúgy léptem be ebbe a szobába, mint te az imént. Régen volt, nagyon-nagyon rég. Az előző Őrőt épp olyan öregnek láttam, mint most te engem, és ő épp olyan fáradt volt, mint most én.

A férfi hirtelen előredőlt, és kinyitotta a szemét.

– Ha kérdésed van, tedd fel. Nehezen tudom szavakba önteni ezeket a dolgokat, mert eddig nem volt szabad beszélnem róluk.

– Tudom, uram – felelte Jonas. – Elolvastam az utasításokat.

– Előfordulhat, hogy nem fogalmazok olyan világosan, mint kellene. – A férfi erőtlenül nevetett. – A munkám fontos, a polgárok tisztelnek engem. Ez azonban nem jelenti azt, hogy tökéletes vagyok, és amikor először megpróbálkoztam az utódom kiképzésével, kudarcot vallottam. Kérlek, ha bármire kíváncsi vagy, kérdezz.

Jonasnak ezernyi, milliónyi kérdése volt, annyi, mint könyv a mennyezetig érő polcokon. De egyelőre egyet sem akart feltenni közülük.

A férfi sóhajtott. Látszott, hogy próbálja összeszedni a gondolatait. Kisvártatva aztán újra megszólalt:

– Egyszerűen fogalmazva, bár a dolog minden, csak nem egyszerű: az a feladatom, hogy átadjam neked az emlékeket, amelyeket magamban őrzök. A múlt emlékeit.

– Uram – szólt habozva Jonas –, nagyon szívesen meghallgatom az életed történetét és az emlékeidet. Bocsánatot kérek, hogy közbevágtam – tette hozzá sietve.

A férfi türelmetlenül intett.

– Ebben a szobában nem kell bocsánatot kérned. Nincs rá időnk.

– Szóval – folytatta Jonas, azzal a kellemetlen érzéssel küszködve, hogy ismét a férfi szavába vágott –, ne hidd, hogy nem érdekel, amit mesélni fogsz. Csak nem igazán értem, hogy miért olyan fontos ez. Végezhetnék valamilyen felnőttnek való munkát a közösségben, és a pihenőidőmben eljárhatnék hozzád hallgatni a gyermekkori emlékeidet. Örömmel jönnék. Csináltam már ilyet, az öregek Házában. Az öregek szívesen mesélnek a gyermekkorukról, és nagyon jó hallgatni őket.

A férfi a fejét rázta.

– Nem, nem – szólt. – Nem fogalmaztam elég világosan. Én nem a gyermekkoromról akarok mesélni. Nem a saját múltam emlékeit kell átadnom neked,

Az öreg hátradőlt, és fejét a szék támlájára hajtotta.

– Az egész világ emlékeiről beszélek – folytatta sóhajtva. – Arról, ami sok-sok nemzedékkel ezelőtt történt. Az én születésem, a te születésed, az elődöm születése előtt. Réges-réges-régen.

Jonas a homlokát ráncolta.

– Az egész világ...? – ismételte. – Nem értem, mire gondolsz. Nem csak ránk? Nem csak a közösségre? A Másholra is? – megpróbálta valahogy értelmezni a különös fogalmat. – Bocsáss meg, uram, de nem értem. Talán nem vagyok elég okos. Nem tudom, mire gondolsz, amikor azt mondod: „az egész világ” meg hogy: „sok-sok nemzedékkel ezelőtt”. Eddig azt hittem, csak mi létezőnk. Azt hittem, az minden, ami most van.

– A „minden” sokkal több annál. Beletartozik, ami rajtunk kívül van, az egész Máshol, és ami előttünk volt, régen, még régebben és réges-réges-régen. Én mindent megkaptam, miután kiválasztottak, és ebben a szobában, amikor magam vagyok, újra meg újra átélem az emlékeket. Ez a bölcsesség forrása. És ez a jövőnk formálásának útja.

A férfi mélyet sóhajtott.

– Az emlékek hatalmas súllyal nehezednek rám.

Jonas egyszerre aggódni kezdett ezért az emberért.

– Olyan ez, mint mikor... – a férfi szünetet tartott. Szemlátomást keresnie kellett a szavakat. – Olyan, mint mikor az ember egy szánkón ül, és mély hóban siklik lefelé a domboldalon. Eleinte üdítő, kellemes a dolog: a sebesség, a csípős, tiszta levegő. De egyre vastagabb hóréteg tapad a szántalpakra, azok egyre lomhábban csúsznak a lejtőn, s végül már teljes erőből lökni, hajtani kell a szánkót, hogy mozgásban tartsuk...

A férfi hirtelen megrázta a fejét, és Jonasre sandított.

– Értettél ebből valamit? – kérdezte.

Jonas zavartan pislogott. – Nem, uram.

– Hát persze, hogy nem. Nem is tudod, mi az a hó, igaz?

Jonas a fejét rázta.

– Hát a szánkó? A szántalp? Tudod, mik azok?

– Nem, uram.

– A domboldal? Mond neked valamit ez a szó?

– Nem, uram, semmit.

– Akkor ez jó lesz kezdetnek. Úgysem tudtam, hogyan fogjunk hozzá. Menj, és feküdj hasra az ágyon. De előtte vedd le az inged.

Jonas engedelmeskedett, ha nem is minden félsz nélkül. Meztelen mellkasa alatt érezte a díszes ágyterítő puha ráncait. Láta, hogy a férfi feláll, és odamegy a falra szerelt hangszóróhoz. A berendezés csak egy dologban különbözött a többi lakóegységben található hangszóróktól: volt rajta egy kapcsoló, amit a férfi most egy mozdulattal a KI állásba fordított.

Jonasnak lélegzete is elállt az ámulattól. Egy hangszóró, amit ki lehet kapcsolni.

A férfi megfordult, és meglepően fürge léptekkel az ágyhoz sietett. Leült az odakészített székre, a mozdulatlanul fekvő Jonas mellé.

– Hunyd be a szemed, és lazulj el. Ez most nem fog fájni.

Jonas nem felejtette el, hogy engedélyt, sőt biztatást kapott a kíváncsiskodásra.

– Mit fogsz tenni, uram? – kérdezte. Remélte, hogy hangja nem árulja el szorongását.

– Átadom neked a hó emlékét – felelt a férfi, és Jonas meztelen hátára helyezte két tenyerét.

Jonas eleinte nem érzett semmi rendkívülit – csak az öreg férfi kezeinek könnyed érintését a hátán.

Igyekezett megnyugodni, egyenletesen lélegezni. A szobában tökéletes csend volt, s egy percig attól félt, hogy kiképzése első napján szégyenszemre elalszik.

Azután megborzongott. A hátán nyugvó tenyereket egyszerre hidegnek érezte. Ugyanabban a pillanatban a levegő is megváltozott – hideget lélegzett be. Megnyalta ajkát, s nyelvét megcsípte a hirtelen fagyossá vált levegő.

Megdöbrentő érzés volt, de ő már nem félt. Tele volt energiával; újra belélegzett, s a jeges levegő a tüdejébe hatolt. Testét is kavargó hideg szél legyintette meg: végigfújta kinyújtott kezén, meztelen hátán.

Az öreg kezének érintését már nem érezte.

Egy egészen új, addig ismeretlen dolgot tapasztalt. Tűszúrások? Nem, mert ami hozzáért, puha volt, és nem keltett fájdalmat. Apró, hideg, tollpiheszerű valamik érintették itt-ott a testét és az arcát. Újra kidugta a nyelvét, és azzal is felfogott egy pötynyi hidegséget. Az érzet csak egy pillanatig tartott, de az újabb és újabb elkapott hidegségpötyökekkel mindig megismétlődött. Jonast mosolyra készítette az élmény.

A tudata emlékezett rá, hogy még mindig ott fekszik az ágyon, a hátsó szárnybeli szobában; lényének egy másik, különálló része azonban ekkor már ült, méghozzá nem is a díszes, puha ágytakarón, hanem egy lapos, kemény felületen. Keze durva, nedves kötelet markolt (ugyanakkor mozdulatlanul hevert a teste mellett).

És látott, pedig csukva volt a szeme! Körülötte a levegő kavargó, szikrázó kristályokkal volt tele; az apró pihék hűvös, könnyű bunda módjára rátelepedtek a kézfejére.

Látszott a lélegzete.

Keresztül pillantva a kavargó, sűrű függönyön – amiről valamely okból biztosan tudta, hogy azt az a dolog, a hó alkotja, amiről az öreg férfi beszélt –, távolra és mélyre látott. Egy magaslaton volt. A talajt vastag rétegben fedte a bundaszerű hó, de nem havon, hanem fölötte ült, egy kemény, lapos tetejű tárgyon.

Ez a szánkó, villant belé a felismerés. A szánkó nevű tárgyon ül. Maga a szánkó pedig a tájból kiemelkedő, nagy területű, magas talajhullám tetején áll. Amikor Jonas a „talajhullám” szóra gondolt, új tudatában már ott volt a dolog neve: domb.

Aztán a szánkó utasával együtt elindult a hóésésben, és Jonas rögtön tudta, hogy most lefelé siklik a domboldalon, a lejtőn. A magyarázatot nem egy hang adta meg. Az élmény önmagáért beszélt.

A jéghideg levegő az arcába csapott, ahogy ott ült a szánkó nevű járművön, ami az egyértelműen szántalpnak nevezett részével csúszott a talajt borító, hó nevű anyagon.

Most, hogy mindezt felfogta, szabadon átadhatta magát a sebes mozgás, a tiszta, hideg levegő, a teljes csend, az egyensúlyozás, az izgalom és a béke együttes, boldogító élményének.

Aztán, ahogy közeledett a talajhullám – a domb – alja, a lejtő veszített meredekségéből, a szánkó pedig lassulni kezdett, és feltorlódott előtte a hó. Jonas testével lendítette, hajtotta előre – nem akarta, hogy a csodás lesiklás véget érjen.

Végül, amikor a keskeny szántalpak már nem tudtak megbirkózni a mély hóval, a szánkó megállt. Jonas zihált, és csak ült, átfázott kezével a kötelet markolta. Aztán próbaképpen kinyitotta a szemét – nem a havas-dombos-szánkós szemét, hiszen az végig nyitva volt. Az igazi, testi szemét nyitotta ki, s megállapította, hogy az ágyon fekszik, ugyanabban a testhelyzetben, mint annak előtte. Az öreg férfi még mindig ott ült mellette, és nézte őt.

– Hogy érzed magad? – kérdezte.

Jonas felült, s közben eltöprengett, mi lenne a legpontosabb válasz. – Meglepődtem – felelte végül.

A férfi megtörölte homlokát ruhája ujjával.

– Phú, ez kimerítő volt – szólt. – De tudod, még ennek az egyetlen apró emlékek az átadásától is úgy érzem, könnyebb lettem egy kicsit.

– Azt akarod mondani... Kérdezhetek, ugye?

A férfi biztatóan bólintott.

– Azt akarod mondani, hogy benned most már nincs meg ez az emlék – a szánkózás emléke?

– Pontosan. Ennyivel is kisebb súly nyomja ezt a vén testet.

– De hát olyan jó volt! És neked már nincs meg! Elvettem tőled!

Az öreg azonban csak nevetett.

– Egyetlen lesiklást adtam neked, egyetlen szánkón, egyetlen hóban, egyetlen dombról. Garmadával vannak ilyenek az emlékezetemben. Ezret is átadhatnék neked szépen sorjában, és még mindig maradna belőlük.

– Úgy érted, újra csinálhatnám – mármint csinálhatnánk? – kérdezte izgatottan Jonas, – Nagyon jó lenne. Azt hiszem, irányítani is tudnám a szánkót, ha meghúznám a kötelet. Most nem próbáltam ki, mert olyan új volt az egész.

A férfi nevetve megrázta a fejét.

– Talán majd egy másik alkalommal, jutalom gyanánt. Nincs időnk rá, hogy mindig játsszunk. Ezt csak bemutatónak szántam, hogy lásd: hogyan működik a dolog.

– És most – folytatta, komolyabb hangnemre váltva – fekédj vissza.

Jonas engedelmeskedett. Mohón várta a következő élményt, bármi legyen is az. Viszont most hirtelen nagyon sok kérdése volt.

– Nekünk miért nincs havunk, szánkónk meg dombunk? – kérdezte. – És a múltban mikor volt? A gondviselőimnek volt szánkójuk, amikor fiatalok voltak? És neked?

Az öreg vállat vont.

– Nem volt – felelte. – Ez nagyon távoli emlék. Ezért volt olyan kimerítő átadnom neked. Sok-sok nemzedékkel korábbi időből kellett előásnom. Mikor új őrzőként megkaptam, az elődömnek is a régmúltból kellett előhívnia.

– De mi lett azokkal a dolgokkal? A hóval meg a többivel?

– Éghajlat szabályozással eltüntették őket. A hó megnehezítette a táplálék előállítását, behatárolta a mezőgazdasági termelésre alkalmas időszakot. A kiszámíthatatlan időjárás néha szinte lehetetlenné tette a szállítást. A hóra nem volt szükség, ezért kiiktatták, mikor áttértünk az egyenletre.

– A dombokra is ez a sors várt – folytatta az öreg. – Megnehezítették a javak szállítását. Lelassították a teherautókat, buszokat. Így hát...

Vízszintes kézmozdulatot tett, mintha a dombokat egyetlen intéssel tüntették volna el.

– Egyenlet.

Jonas a homlokát ráncolta.

– Pedig jó lenne, ha megvolnának még azok a dolgok. Legalább néhány helyen.

Az öreg mosolygott.

– Szerintem is – mondta. – De ez nem rajtunk múlik.

– De uram – ellenkezett Jonas –, ha akkora hatalmad van...

Az öreg a fejét csóválta.

– Tisztelnek – hangsúlyozta. – Megbecsülnek. Ahogy téged is tisztelni és becsülni fognak. De rádöbbenysz majd, hogy ez nem feltétlenül jelent hatalmat.

Feküdj le. Ha már az éghajlatnál tartunk, kapsz tőlem még valamit. Ezúttal nem mondom meg a nevét, mert ellenőrizni akarom a befogadást. Magától tudatosulnia kell benned a dolog nevének. A hó, a szánkó és a domb túl könnyű volt, mert előre megmondtam, mivel találkozol majd.

Jonas külön felszólítás nélkül behunyta a szemét. Újra érezte a két kezét a hátán. Várt.

Az érzés most szinte azonnal jelentkezett. A tenyerek ezúttal nem hűltek ki; ellenkezőleg, felmelegedtek, és nedvessé váltak. A melegség szétáradt Jonas testén, felkúszott a vállára, a nyakára, az

arcára. Még ruhával fedett testtájain is érezte a kellemes hőt, s amikor megnyalta ajkát, nyelve hegyét nehéz, forró levegő csapta meg.

Ezúttal nem mozdult. Nem volt szánkó. Testhelyzete nem változott. Egyedül volt valahol a szabadban, a hasán feküdt, és a melegség a magasból áradt le rá. Ez az élmény nem izgalmas volt, mint a lesiklás a hóförgetegben, hanem kellemesen megnyugtató.

Hirtelen eszébe jutott a szó: napfény. Tudatára ébredt, hogy a dolog az égből jön.

Aztán az élmény véget ért.

– Napfény – mondta, miután kinyitotta a szemét.

– Remek. Tudatosult benned a név. Ez megkönnyíti a dolgom. Nem kell annyit magyaráznom.

– És az égből jött.

– Úgy van – bólintott az öreg. – Valóban az égből jött... egykor.

– Az egyenlet előtt – mondta fel a leckét Jonas. – Az éghajlat szabályozás előtt.

Az öreg nevetett.

– Jó befogadó vagy, és gyorsan tanulsz. Elégedett vagyok veled. Azt hiszem, ennyi elég is mára. Ígéretes kezdet volt.

Még egy kérdés motoszkált Jonasban.

– Uram, az előljáró azt mondta nekem meg mindenkinek, és te is azt mondtad, hogy a kiképzésem fájdalmas lesz. Félttem is egy kicsit. De ez nem fájt, sőt, nagyon élveztem.

Jonas kérdő pillantással nézett az öregre. A férfi sóhajtott.

– Kellemes emlékekkel kezdtem, mert a kudarc óvatosságra tanított.

Többször mélyet sóhajtott, mielőtt folytatta.

– Jonas, a kiképzésed néha valóban fájdalmas lesz. De egyelőre elkerülhetjük a szenvedést.

Jonas kihúzta magát.

– Bátor vagyok. Tényleg.

Az öreg egy percre csak nézte, aztán elmosolyodott.

– Azt látom – szólt. – És ha már feltetted ezt a kérdést, nos, azt hiszem, maradt erőm még egy átadásra. Feküdj vissza az ágyra! Ez lesz ma az utolsó.

Jonas örömmel engedelmeskedett. Behunyta a szemét, várt, és újra megérintette hátát az öreg keze. Aztán megint érezte a melegséget, a napfényt, ami az égből jött az újonnan született, másik tudatában. Ezúttal, ahogy ott feküdt, a csodás meleget élvezve, érezte az idő múlását. Igazi énje tudta, hogy csupán egy-két perc telt el, de a másik, az emlékbefogadó én hosszú órákat töltött el a napon. Szúrós, viszkető érzet támadt a bőrén. Hogy szabaduljon a kellemetlenségtől, behajlította egyik karját, mire égő fájdalom hasított a könyökhajlatába. Hangosan feljajdult, és moccani kezdett az ágyon.

– Au!

Minden mozdulat kínnal járt; még az arca is megfájdult, ahogy a száját mozgatta.

Tudta, hogy van szó a dologra, de a fájdalom eltompította az agyát.

Aztán az emlék véget ért. Jonas kinyitotta a szemét, és elfintorodott.

– Ez fáj – mondta. – És nem tudtam meg a nevét.

– Ez volt a napszúrás – világosította fel az öreg.

– Nagyon fáj – folytatta Jonas –, de örülök, hogy megismertettél velem. Érdekes volt. És most már kezdem érteni, milyen fájdalmakra számíthatok.

Az öreg nem felelt.

– Kelj fel! – szólt néhány másodperc hallgatás után. – Ideje hazamenned.

Visszasétáltak a szoba közepére, és Jonas felhúzta az ingét.

– Viszontlátásra, uram – búcsúzott. – Köszönöm az első napot.

Az öreg biccentett. Kimerültnek és kicsit szomorúnak tűnt.

– Uram...! – szólt tétován Jonas.

– Tessék. Kérdeznél valamit?

– Csak eszembe jutott, hogy még nem is tudom a neved. Eddig úgy gondoltam rád, mint az Őrzőre, de azt mondtad, az Őrző már én vagyok. Úgyhogy most nem tudom, hogyan szólítsalak.

A férfi visszaült kényelmes, puha székébe, és tornáztatni kezdte a vállát, mintha fájdalomtól vagy zsibbadástól próbálna szabadulni. Végtelenül megviseltnek látszott.

– Szólíts Örökítőnek – felelte.

12

– Jól aludtál, Jonas? – kérdezte Anya a reggeli étkezésnél. – Nem álmodtál?

Jonas mosolygott, és a fejét rázta. Se hazudni nem akart, se őszinte választ adni. – Jól aludtam – felelte.

– Bár róla is elmondhatnánk ezt... – szólt Apa, és lehajolt, hogy megérintse a kapálózó Gábriel kis kezét. A gyermekkosár a széke mellett feküdt a padlón; sarkában, Gábriel feje mellett ott gubbasztott az üres tekintetű játékvíziló.

– Annak én is örülnék... – szólt fejcsóválva Anya. – Nagyon nyugós éjszakánként.

Jonas nem hallotta az újgyermek éjjeli sírását, mert mint mindig, valóban jól, mélyen aludt. Az viszont nem volt igaz, hogy nem álmodott.

Álmában újra meg újra lesiklott a hófödte domboldalon. Ráadásul minden alkalommal úgy érezte, hogy van egy úti célja: várja egy valami – nem tudta kitalálni, mi az –, ami messzebb van, túl azon a ponton, ahol a szánkó megakad a mély hóban.

Azzal az érzéssel ébredt, hogy el akarja érni, el kell érnie a távolban rá váró valamit – mert az a dolog jó. Az befogadja őt. Az egy jelentős dolog.

Csak azt nem tudta, hogyan juthatna el oda.

Igyekezett kisöpörni fejéből az álom maradványait. Összeszedte iskolai felszerelését és felkészült az előtte álló napra.

Furcsán érezte magát az iskolában, pedig az órák a megszokottak voltak: nyelv és kommunikáció, kereskedelem és ipar, tudomány és technika, társadalom és közigazgatás. Az óraközi szabadfoglalkozásokon és ebédidőben azonban a társai, az új tizenkettesek lelkes beszámolókat tartottak kiképzésük első napjáról. Mind egyszerre beszéltek; egymás szavába vágtak, elhadartak egy bocsánatkérést, majd újra belemerültek élményeik, megosztásába.

Jonas hallgatta őket. Nem felejtette el, hogy neki tilos a kiképzéséről beszélnie, de amúgy sem tudott volna mit mondani. Hogyan is írhatná le barátainak, mi mindent élt át a hátsó szárnyban? Hogyan magyarázhatná el a domb és a hó mibenlétét olyanoknak, akik sosem voltak magaslaton, sosem érezték a szelet, a pelyhes, varázslatos hidegség érintését?

Hiába az évek során begyakorolt pontos nyelvhasználat, ha egyszer nincsenek szavak, amelyek közvetíteni tudnák a napfény nyújtotta élményt.

Így hát Jonasnak nem esett nehezére csöndben maradni, és hallgatni társait.

Aznap iskola után megint Fiona társaságában biciklizett el az Öregek Házához.

– Kerestelek tegnap, hogy együtt menjünk haza – jegyezte meg a lány. – A biciklid még a tárolóban volt, úgyhogy vártam rád egy ideig. De aztán késő lett, és hazamentem.

– Bocsáss meg, hogy megvárakoztattalak – mondta Jonas.

– Megbocsátok – felelte gépiesen Fiona,

– Tovább tartott, mint gondoltam – mentegetőzött Jonas.

Fiona szótlánul taposta a pedált. Jonas tisztában volt vele, hogy a lány további magyarázatra számít; várja, hogy Jonas meséljen a kiképzése első napjáról. Kérdezni azonban nem fog, mert azt tolakodásnak érezné.

Jonas témát váltott.

– Rengeteg önkéntes munkát végeztél az öregek mellett. Nem hiszem, hogy sok mindent taníthatnak még neked.

– Ó, dehogynem! – felelte Fiona. – Rengeteg dolgot meg kell tanulnom. Az adminisztrációt, a diétás étrendeket, a fegyelmező büntetés szabályait... Tudtad, hogy az Öregeknél ugyanúgy pálcát használnak a fenyítéshez, mint a gyerekeknél? Aztán van munkaterápia, gyógytorna, meg még sok minden.

Megérkeztek az Öregek Házához, és lefékezték kerékpárjaikat.

– Azt hiszem, a kiképzést sokkal jobban fogom élvezni, mint az iskolai tanulást – jelentette ki Fiona.

– Én is – felelte Jonas, miközben beállította biciklijét a tárolóba.

Fiona néhány másodpercig hallgatott; megint úgy, mintha várná a folytatást. Aztán az órájára nézett, intett, és elindult az épület bejárata felé.

Jonas megkövülten állt kerékpárja mellett. Ismét tapasztalta a jelenséget – azt, amit most már „túlralátásnak” nevezett magában. Ezúttal Fiona ment át a meghatározhatatlan, furcsa változáson. Ahogy Jonas felpillantott a távolodó lányra, bekövetkezett a dolog: Fiona megváltozott. Pontosabban, gondolta Jonas az élményt elemezve magában, nem Fiona változott meg, csupán a haja. És az is csak egy szemvillanásnyi időre.

Gondolatban gyors számvetést készített. A jelenséget egyre gyakrabban tapasztalta. Az almával kezdődött, néhány héttel korábban. Aztán az arcok változtak meg a gyűlésteremben. Az csupán két napja történt. És most Fiona haja...

Gondolataiba merülve indult el a hátsó szárny felé. Elhatározta, hogy megkérdezi a dolgról az örökítőt.

Mikor belépett a szobába, a férfi, aki elfoglalta helyét az ágy mellett, barátságos mosollyal üdvözölte őt. Fiatalosabbnak, energikusabbnak tűnt, mint előző nap, és láthatóan örült Jonas érkezésének.

– Üdvözöllek – szólt. – Gyere, vágjunk bele. Képtél egy percet.

– Bocsána... – kezdte Jonas, de elharapta a szót, mert eszébe jutott, hogy nem szabad bocsánatot kérnie.

Lehúzta az ingét, és az ágyhoz lépett.

– Azért késtem, mert történt velem valami – magyarázta. – Megkérdeznék róla, ha szabad.

– Arról kérdezel, amiről csak akarsz.

Jonas igyekezett rendezni gondolatait, hogy világosan meg tudja fogalmazni a problémát.

– Azt hiszem, az történt, amit túlrálátásnak nevezel – mondta.

Az örökítő bólintott.

– Írd le a jelenséget.

Jonas elmesélte az esetet az almával, és elmondta, hogy ugyanaz történt az emberek arcával, mikor a színpadon állva a tömegbe pillantott.

– És az előbb, odakint megint tapasztaltam a dolgot, csak most a barátommal, Fionával. Ő is csak egy pillanatra változott meg, és nem is teljes egészében. A haja lett valahogy más. Nem a formája, nem a hosszúsága. Nem tudom...

Jonas elakadt. Bosszantotta, hogy nem tudja felfogni és megfogalmazni, pontosan mi is történt. Végül csak ennyit mondott:

– Megváltozott. Nem tudom, hogyan és miért. Hát ezért késtem egy percet.

Várákozva nézett az örökítőre. Meglepetésére a férfi egy olyan kérdéssel felelt, aminek látszólag semmi köze nem volt a problémához.

– Tegnap, amikor az emléket adtam neked, az elsőt, a szánkózást, körülnéztél?

Jonas bólintott.

– Igen – felelte –, de a levegőben kavargó dologtól, a hótól, nem sokat lehetett látni.

– Megnézted a szánkót?

Jonas visszagondolt az emlékre.

– Nem. Csak éreztem, hogy alattam van. Az éjjel álmodtam is róla. De úgy emlékszem, álmomban sem néztem meg magát a szánkót. Csak éreztem.

Az örökítő töprengő arcot vágott.

– Amikor megfigyelés alatt tartottalak, még a megválasztásod előtt, gyanítani kezdtem, hogy megvan benned a képesség. Amit most elmondtál, igazolja a gyanúmat. Nálam egy kicsit másképp kezdődött... Mikor annyi idős voltam, mint te most, de még nem választottak Őrzőnek, tapasztalni kezdtem a dolgot, bár némileg más formában. Én... De nem mondom el, mert még úgyse értenéd. Viszont azt hiszem, tudom, te hogyan éled meg. Teszek egy próbát, hogy lássam, jól sejtem-e. Feküdj le az ágyra.

Jonas lefeküdt, és kinyújtotta a kezét. Most már fesztelenül, kellemesen érezte itt magát. Behunyta szemét, és várta, hogy az örökítő a hátára helyezze tenyerét.

De hiába várt. Helyette egy utasítást kapott:

– Idézd fel a szánkózás emlékét. Csak az eleje kell, amikor még a dombtetőn vagy. És ezúttal nézz le a szánkóra.

Jonast zavarba ejtette a kérdés. Kinyitotta a szemét.

– Elnézést – szólt udvariasan –, de nem neked kell felidézned az emléket?

– Az emlék most már a tied. Én többé nem élhetem át. Áadtam neked.

– És hogy tudom felidézni?

– Vannak emlékeid tavalyról, tavalyelőtről, hetes vagy épp ötös korodból?

– Persze.

– A közösség minden tagjának vannak egygenerációs emlékei. Te viszont most már korábbra is visszamehetsz.

Próbáld meg. Összpontosíts.

Jonas újra behunyta a szemét. Mély lélegzetet vett, és keresni kezdte tudatában a szánkót, a dombot meg a havat.

Könnyedén megtalálta őket. Újra ott ült a domb tetején, a kavargó hópelyhek között.

Elnevette magát a gyönyörűségtől, és maga elé fújta gőzölgő lélegzetét. Aztán az utasítás szerint lenézett. Látta kezét a

bundaszerűen rátelepedett hóval, és látta benne a kötelet. A lábát is látta, amit most szétterpesztett, hogy megnézzze a szánkót.

Tátva maradt a szája a döbbenettől. A jelenséget ezúttal nem múltó benyomásként látta. A szánkónak megvolt – és meg is maradt, akárhányszor pislogott Jonas – az a rejtélyes tulajdonsága, amit korábban, egy röpke pillanatra, az alma és Fiona haja felvett. A szánkó nem változott meg. Egyszerűen olyan volt, amilyen.

Jonas kinyitotta a szemét, és megállapította, hogy még mindig az ágyon fekszik. Az örökítő várakozva nézett rá.

– Igen – szólt elgondolkozva Jonas. – Ugyanazt láttam a szánkón.

– Hadd tegyek még egy próbát. Nézz a könyvespolc felé. Látod a könyveket ott felül? Az íróasztal mögötti polcon a legfelső sorban?

Jonas a mondott irányba nézett. Amikor rápillantott a könyvekre, azok megváltoztak. Csupán egy villanásnyi időre, aztán a jelenség nyomban meg is szűnt.

– Megtörtént – jelentette Jonas. – A könyveken is láttam, de megint csak egy pillanatig.

– Akkor jól sejtettem – bólintott az örökítő. – Kezded érzékelni a piros színt.

– A micsodát?

Az öreg sóhajtott.

– Hogyan magyarázzam meg? Valamikor régen, az emlékek korában a dolgoknak nem csak alakjuk és méretük volt, mint ma, hanem egy olyan tulajdonságuk is, amit színnek neveztek.

Rengeteg szín volt, és az egyiket pirosnak hívták. Azt kezded mostanában meglátni. A barátodnak, Fionának ha nem is épp piros,

de vörös haja van. Ez ritka dolog, már nekem is feltűnt. Mikor az almát és Fiona haját említetted, akkor kezdtem el gyanítani, hogy a piros színt érzékeled néha.

– És az emberek arca? A ceremónián?

Az örökítő a fejét rázta.

– Nem, az emberi bőr nem piros, de van benne pirosas árnyalat. Egyébként volt idő – az emlékekben majd látni fogod –, amikor az embereknek csoportonként különbözött a bőrszínük. Aztán bevezették az egyenletet, és ma már minden ember bőre egyforma. Te a pirosas árnyalatot láttad meg az arcokon. Gyanítom, hogy akkor nem érzékeltél olyan mély és élénk jelleget, mint az alma vagy a barátod haja esetében.

Az örökítő váratlanul felnevetett.

– Az egyenletet nem sikerült tökélyre vinni. Felteszem: a genetikusok még mindig lázasan dolgoznak a hibák kijavításán. Egy olyan jelenség, mint Fiona haja, számukra felér egy lidérces álommal.

Jonas feszülten figyelt, hogy követni tudja tanítója magyarázatát.

– És a szánkó? – kérdezte. – Azon is ugyanazt láttam: a piros színt. De az nem változott meg, Örökítő. Az egyszerűen olyan volt.

– Igen, mert az emlék abból a korból való, amikor még léteztek a színek.

– Annyira... Jaj, bár pontosabb lenne a nyelv! A piros olyan gyönyörű volt!

Az örökítő bólintott.

– Igen, valóban gyönyörű.

– Te mindig látod?

– Mindig és mindet látom. Az összes színt.

– És egyszer majd én is fogom?

– Hát persze. Miután megkaptad az emlékeket. Megvan benned a túralátás képessége. Nemcsak a színeket, a bölcsességet is megkapod. És még sok mindent.

Jonast pillanatnyilag nem érdekelte a bölcsesség. A színek ejtették rabul.

– Miért nem láthatja őket mindenki? Miért tűntek el a színek?

Az örökítő vállat vont.

– Mert a népünk így döntött. Az egyenletet választották. Az én időm előtt, az elődöm ideje előtt, réges-réges-régen. Akkor mondtunk le a színekről, amikor eltüntettük a napfényt és megszüntettük a különbségeket... – az örökítő elgondolkozott. – Sok mindent az irányításunk alá vontunk, és cserébe sok mindent feladtunk.

– Rosszul tettük! – fakadt ki Jonas.

Az örökítőt szemlátomást meghökkentette Jonas magabiztos kijelentése. Kényszeredett mosoly jelent meg az arcán.

– Nagyon gyorsan levontad ezt a következtetést – szólt. – Nekem évekbe telt, mire eljutottam idáig. Könnyen lehet, hogy benned a bölcsesség is gyorsabban megéri majd.

Az örökítő a faliórára pillantott.

– Feküdj vissza. Még nagyon sok a dolgunk.

– Örökítő! – szólt Jonas, miközben újra elhelyezkedett az ágyon. – Veled mi történt, amikor őrző lettél? Azt mondtad, te is tapasztaltad a túralátást, de másképpen, mint én.

A két tenyér újra a hátához ért.

– Majd máskor – felelte szelíden az öreg. – Majd egy másik alkalommal elmondom. Most dolgoznunk kell. Kitaláltam, hogyan segíthetek neked felfogni a színek lényegét. Hunyd be a szemed, és ne mozdulj. Átadom neked egy szivárvány emlékét.

13

Teltek a napok és a hetek. Jonas az emlékek segítségével megtanulta a különböző színek nevét, és lassan látni is kezdte őket mindennapi életében (amelyről jól tudta, hogy az már korántsem mindennapi, és soha többé nem is lesz az). Az észlelés azonban még mindig villanásokra korlátozódott. Néha látta a zöldet a Központi tér parkosított részének gyepén vagy egy-egy folyóparti bokron; a tök narancssárga színét, mikor a telep határán túli mezőgazdasági területekről érkező teherautó platójára nézett. A csodás, élénk szín azonban épp csak felvillant, aztán újra átvette helyét a régi jellegtelen, unalmas árnyalat.

Az örökítő megmondta neki, hogy hosszú időbe telik még, mire a szeme meg tudja tartani a színeket.

– De én akarom őket! – mérgelődött Jonas. – Nem igazság, hogy semminek nincs színe!

– Nem igazság? – ismételte az örökítő. – Mondd el, hogy pontosan mit értesz ezalatt.

– Hát... – Jonasnek össze kellett szednie gondolatait. – Ha minden egyforma, akkor nem lehet választani! Olyan jó volna, ha reggel,

mikor felkelek, eldönthetnék dolgokat! Például azt, hogy kék inget veszek-e fel aznap vagy pirosat.

Fejét leszegve végignézett magán, színtelen szövetből varrt ruháján.

– De nem választhatok, mert mindig minden egyforma... – szégyellősen nevetett egy kicsit. – Tudom, nem fontos, milyen ruhát hord az ember, de mégis...

– A választás lehetősége a fontos, igaz? – segítette ki az örökítő.

Jonas bólintott.

– A kisöcsém... – kezdte, aztán észbe kapott. – Nem, rosszul mondtam. Ő valójában nem a kisöcsém. Szóval az az újgyermek, akit a családom gondoz... Gábiel a neve.

– Tudok Gábielről.

– Hát ő éppen abban a korban van, amikor nagyon sokat tanul. Megfogja a játékot, ha elé tartjuk. Apa azt mondja: tanulja a kisizomkontrollt. És nagyon aranyos.

Az örökítő bólintott.

– De most, hogy látom a színeket, legalábbis néha, arra gondoltam: mi lenne, ha piros meg sárga tárgyakat kínálhatnánk fel neki, és ő választhatna? Ha nem lenne ilyen egyformaság?

– Lehet, hogy rosszul választana.

– Hát igen. – Jonas elgondolkodott. – Értem már, mire célzol. Az újgyermeknél meg a játéknál nem számít, de később már igen, ugye? Nem merjük megengedni az embereknek, hogy maguk döntsenek.

– Mert veszélyes? – kínálta fel a szót az örökítő.

– Nagyon veszélyes – jelentette ki határozottan Jonas, – Mi lenne, ha például maguk választhatnák ki a házastársukat, és rosszul választanának? Vagy mi lenne – folytatta, elmosolyodva az abszurd feltételezésen –, ha mindenki maga dönthetné el, milyen munkát akar.

– Ijesztő gondolat, igaz?

Jonas nevetett.

– Nagyon ijesztő. El sem tudom képzelni, hogy engedélyezzék. Meg kell védenünk az embereket a rossz döntéseiktől.

– A saját érdekükben.

– Igen – bólintott Jonas. – Így megelőzzük a bajt. Ezután más témára terelődött a szó, de Jonas még mindig úgy érezte, hogy nem érti a dolgot, és ez dühítette.

Rádöbrent, hogy mostanában feltűnően sokat mérgeződik; mérges volt csoporttársaira, amiért azok elégedettek életükkel, melyben nyoma sincs annak a gazdagságnak, ami az ő életét egyre inkább jellemezte; és mérges volt önmagára, amiért nem tudja megváltoztatni a többiek életét. Pedig megpróbálta. Anélkül, hogy szólt volna az Örökítőnek – tartott tőle, vagy inkább tudta, hogy az úgysem adná beleegyezését –, megkísérelte átadni új tudattartalmait társainak.

– Asher – fordult egyik reggel barátjához – nézd meg figyelmesen azokat a virágokat!

A Nyilvános Feljegyzések Tára közelében álltak, egy muskátli ágyás mellett. Jonas barátja vállára tette a kezét, a piros virágszirmokra összpontosított, és megpróbálta átadni Ashernek a piros szín élményét.

– Mi bajod? – kérdezte zavartan Asher. – Mi van a virágokkal?

Azzal elhúzta vállát Jonas keze alól. Családon kívül a testi érintés goromba tolakodásnak minősült.

– Semmi... – legyintett Jonas –, csak hirtelen úgy láttam, hogy hervadnak. Gondoltam, szólni kellene az ügyeletes kertészeknek, hogy öntözzék meg őket.

Azzal sóhajtott, és elfordult.

Az egyik este a nyomasztó új tudás terhével a lelkén tért haza a kiképzésről. Az örökítő aznap rémisztő, felkavaró emléket választott a számára. Jonas a hátán nyugvó kéz vezetésével egy furcsa, idegenszerű tájra kirándult; a levegőt forró szél kavarta, az ég végtelenül nagy és tiszta kék volt. Az egyik irányban elszórtan fűcsomók nőttek ki a földből, s látszott néhány bokor és kőtömb is. A másik irányban sűrűbb volt a növényzet: széles, alacsony fák körvonalai rajzolódtak ki a világos ég előtt. Jonas zajt is hallott: fegyverek éles ropogását – tudatosult benne a puska szó –, aztán kiáltások hangzottak fel, és valami roppant súlyos dolog ágak recsegése közepette hangos puffanással a földre zuhant.

Jonas egymást szólógó férfiak hangját hallotta. Kilesett rejtekhelyéről, egy bozót mögül, s a látvány eszébe juttatta, mit mondott neki az örökítő: hogy egykor az emberek bőrszíne csoportonként különböző volt. A férfiak közül kettőnek sötétbarna, a többinek világos bőre volt. Jonas közelebb merészkedett. A férfiak egy mozdulatlanul heverő elefánt körül tevékenykedtek. Kitörték az állat agyaráit, majd fogták a vértől csöpögő, hatalmas fogakat, és továbbálltak. Jonas új, döbbenetes élményt szerzett a piros színről.

A férfiak beszálltak egy járműbe, s az elrobogott velük a horizont felé, kavicsokat köpködve kipörgő kerekeivel. Az egyik kavics homlokon

találta Jonast, sajgó fájdalmat okozva neki. Jonas azt kívánta, bár véget érne az emlék, de az még folytatódott.

Egy másik elefánt lépett ki a fák közül, ahol addig rejtőzött. Lassú léptekkel odaballagott társa megcsonkított teteméhez. Megállt mellette, és hajlékony ormányával megsimogatta a hatalmas, élettelen testet; azután felemelte ormányát, letört néhány leveles ágat, és letakarta velük a tetemet.

Végül felszegte busa fejét, az ég felé emelte ormányát, és beletrombitált a kihalt tájba. Jonas sose hallott még ehhez fogható hangot. A keserű düh szívszaggató fájdalommal keveredett benne, és csak szólt és szólt, hosszan, végtelenül.

Jonas még akkor is hallotta a hangot, amikor kinyitotta a szemét, és lélekben is visszatért az ágyra. A döbbenetes bőgés ott visszhangzott a fejében, miközben lassan hazafelé kerekedett.

Amikor aznap este Lily levette a polcról puha tárgyát, a játékelefántot, Jonas megkérdezte tőle:

– Tudod-e, hogy valamikor régen tényleg voltak elefántok? Igazi, élő elefántok?

A kislány ránézett a kopott, szakadt játékállatra, és hitetlenkedve elfintorodott.

– Hát persze, Jonas.

Amikor Apa hozzálátott, hogy kibontsa Lily hajszalagját és megfésülje a kislány haját, Jonas odaült melléjük, és rátette két kezét a vállukra. Gondolatának minden erejével igyekezett átadni nekik az emlék egy részletét – nem a dühös-fájdalmas üvöltést, hanem az elefánt lényét, az óriási test látványát és azt a gyengédséget, amivel az állat kimúlt társához ért.

Apa azonban zavartalanul tovább fésülte Lily haját, a kislány pedig végül lerázta válláról bátyja kezét.

– Hagyjál! – nyafogta. – Fáj, ahogy fogdosol.

Jonas leeresztette a kezét.

– Bocsáss meg, hogy fájdalmat okoztam neked – motyogta.

– Megbocsátok – felelte közönyösen Lily, és megsimogatta a műelefántot.

Egyik nap, mikor a munkához készülődtek, Jonas ezzel a kérdéssel fordult az örökítőhöz:

– Neked nincs házastársad? Nem igényelhetsz házassítást?

Bár felmentést kapott a tapintatosság szabálya alól, félt, hogy most túllőtt a célon. Az örökítő azonban mindig arra biztatta, hogy kérdezzen bátran, és mindaddig a legszemélyesebb kérdéseken sem ütközött meg.

Most is csak elnevette magát.

– Nem tiltja szabály, hogy igényeljek. Volt is házastársam. Elfelejtetd, milyen öreg vagyok, Jonas. A volt házastársam már a gyermektelen felnőttek között lakik.

– Hát persze...

Jonas valóban megfeledkezett az örökítő koráról. A közösségben a felnőttek élete megváltozott, mikor már nem volt szükség rá, hogy családegységben éljenek. Jonas tudta, hogy ha ő és Lily független felnőttekké érnek, Apa és Anya is átköltöznek majd a gyermektelenek közé.

– Ha akarsz, te is igényelhetsz majd házastársat, Jonas. De figyelmeztetek, ha megteszed, nehéz dologra vállalkozol. Nem rendezheted be úgy az életed, ahogy a többi család, mert a polgároknak tilos könyveket olvasniuk vagy birtokolniuk. A könyveket csak nekünk, kettőnknek van jogunk forgatni.

Jonas a teli polcok felé pillantott. Ahogy múltak a hetek, egyre gyakrabban érzelte a könyvek színét. A beszélgetés és az emlékek átadása mellett még soha nem jutott rá idő, hogy a kezébe vegye valamelyik kötetet, de nem egynek elolvasta a címét. Tudta, hogy a könyvek sok-sok évszázad felhalmozott tudását rejtik, s hogy egyszer majd az összes könyv az övé lesz.

– Szóval ha házastársat kapok, és talán gyerekeket is, el kell majd dugnom előlük a könyveket?

Az örökítő bólintott.

– Így van. Én sem oszthattam meg a könyveket a házastársammal. De más problémáid is vannak. Emlékszel még arra a szabályra, ami kimondja, hogy az új őrző nem beszélhet senkivel a kiképzéséről?

Jonas bólintott. De még mennyire, hogy emlékezett a szabályra. Az bizonyult legkellemetlenebb utasításnak valamennyi közül.

– Ha végzünk a közös munkával, és te hivatalosan is átveszed a tisztemet, új utasításokat kapsz majd. Azokat, amelyek szerint én élek. Talán nem lepődsz meg, ha elárulom, hogy az új őrző kivételével senkivel nem beszélhetek a munkámról. Ebből következően az életed egy fontos részét nem oszthatod meg a családdal. Ez pedig nehéz dolog, Jonas. Nekem is nagyon nehéz volt. Bizonyára belátod, Jonas, hogy az emlékek az életem fontos részét alkotják...

Jonas ismét bólintott, de nem teljesen értette a dolgot. Az élet nem csupán azokból a tevékenységekből áll, amelyeket az ember napról napra elvégez? Ki más tartozhatna még bele?

– Láttalak sétálni... mondta.

Az örökítő sóhajtott.

– Igen, szoktam sétálni... Étkezési időben eszem... Ha pedig felkérést kapok a Döntéshozók Bizottságától, megjelenek előttük, és tanácsokkal szolgállok nekik...

– Gyakran kérik a tanácsodat? – kérdezte Jonas. Kicsit megijesztette a gondolat, hogy egy napon majd neki kell tanácsokat adnia a közösség vezető testületének.

Az Örökítő azonban a fejét rázta.

– Nem, ritkán. Csak akkor, ha olyan problémával kerülnek szembe, amiről nincs tapasztalatuk. Olyankor megkérnek, hogy használjam az emlékeket, és adjak tanácsot. De erre nagyon ritkán kerül sor. Néha azt kívánom, bár gyakrabban használnák a bölcsességemet, annyi mindent mondhatnék nekik, annyi változtatást ajánlhatnék. De ők ódzkodnak a változásoktól. Hiszen a közösség élete rendezett, kiszámítható, fájdalom-mentes... Épp olyan, amilyennek akarták.

– Nem értem, miért van szükségük őrzőre, ha nem használják ki a tudását – szólt fejcsóválva Jonas.

– Szükségük van rám – jelentette ki az örökítő. – És rád is. Ez tíz éve is bebizonyosodott...

– Miért, mi történt tíz éve? – kérdezte Jonas. – Ó, emlékszem már. Megpróbáltad kiképezni az utódodat, de nem sikerült. Miért? És miért volt az bizonyíték?

Sötét mosoly jelent meg az örökítő arcán.

– Amikor az új őrző kudarcot vallott, az emlékek, amelyeket kapott, kiszabadultak. Nem tértek vissza hozzám. Elmentek...

Az örökítő szemlátomást nehezen találta a szavakat a történetekre.

– Nem tudom pontosan, hová tűntek... Oda talán, ahol régen, az őrzők ideje előtt az emlékek voltak. Valahova ki... – kezével bizonytalan mozdulatot tett. – És az emberek egyszerre hozzáfértek az emlékekhez. Valószínűleg úgy volt a múltban is: mindenki hozzáfért az emlékekhez.

– Kitört a káosz – folytatta az örökítő. – Az emberek egy ideig keserű kínokat álltak ki. Aztán... elmúlt a baj, az emlékek elenyésztek. De az eset újra bizonyította, mennyire fontos, hogy egy őrző magába zárja azt a sok fájdalmat. És tudást.

– De hát akkor neked folyton szenvedned kell... – ráncolta a homlokát Jonas.

Az örökítő bólintott.

– Ahogy majd neked is. Ebből áll az életem. És ebből áll majd a tied is.

Jonas elgondolkodott a dolgon.

– Meg sétálásból, evésből és... – a polcok felé pillantott – ...és olvasásból? Ez minden?

Az örökítő a fejét rázta.

– Azok csak a tevékenységeim. Az életem itt van.

– Ebben a szobában?

Az örökítő saját arcára majd mellkasára helyezte a kezét.

– Nem. Itt belül, a lényemben. Ahol az emlékek vannak.

– Tudomány- és technikaórán megtanultuk, hogyan működik az agy – kapott a témán Jonas. – Az oktatóink azt mondták, elektromos impulzusok keletkeznek benne. Olyan, mint egy számítógép. Ha az egyik részét elektródával ingereljük...

Az örökítő furcsa arckifejezését látva Jonas elhallgatott.

– Semmit nem tudnak... – szólt keserűen az öreg.

Jonas megdöbbsent. A hátsó szárnyban töltött első délután óta volt ideje hozzászokni, hogy a tapintatot előíró szabály itt nem érvényes. De ez most több volt, mint tapintatlanság. Ez súlyos vád volt. És ha valaki meghallotta?

A fali hangszóróra pillantott. Átfutott az agyán, hogy hátha a bizottság kihallgatja őket, ahogy bármikor bárkinek a beszélgetését kihallgathatták. A kapcsoló azonban, mint minden találkozásuk alatt, ezúttal is KI állásban volt.

– Semmit? – suttogta riadtan Jonas. – De hát az oktatóim...

Az Örökítő olyan kézmozdulatot tett, mintha félresöpörne valamit.

– Az oktatóid jól képzett szakemberek. Ismerik a tudományos kutatások eredményeit. Nálunk mindenki nagyon jól érti a szakmáját. Csak épp... az emlékek nélkül üres és értelmetlen az egész. Azt a terhet az én vállamra rakták. És az elődöm vállára, meg az ő elődje vállára.

– Még réges-réges-régen – bólintott Jonas, visszhangozva az állandó frázist.

Az örökítő szája fanyar mosolyra húzódott.

– Ahogy mondod. Tőlem pedig te veszed át a terhet. Nagy megtiszteltetés.

– Tudom, uram. A ceremónián is mondták. Ez a legnagyobb megtiszteltetés, ami polgárt érhet.

Voltak napok, amikor az öreg nem foglalkozott Jonasszal, hanem rögtön elküldte őt. Jonas megtanulta, hogy ha érkezésekor az örökítő görnyedten ül, és testét előre-hátra ringatja, akkor az aznapi kiképzés elmarad.

– Menj el – mondta olyankor rekedten a férfi. – Fájdalmaim vannak. Gyere vissza holnap.

Azokon a délutánokon aggodalom és csalódottság töltötte el Jonast. Általában folyóparti magányos sétára indult. Az ösvények kihaltak voltak, csak néhány ételszállító és parkkarbantartó tűnt fel itt-ott. A kisgyermekek olyankor még mind a Gyermekőrző Központban voltak, a nagyobbak pedig önkéntes munkájukat végezték vagy kiképzésen vettek részt.

A magány óráit Jonas fejlődő emlékezetének ellenőrzésére használta. A tájat pásztázta tekintetével, várva, hogy felvillanjon szeme előtt a bokrok zöldje. Ha ez megtörtént, a látványra összpontosított, tudatában tartotta a képet, s csak akkor hagyta elhomályosulni, mikor belefájdult a feje az erőlködésbe.

Azután felnézett a fakó, színtelen égre, felvillantotta kétségét, és addig élesztgette magában a napfény emlékét, mígnem egy pillanatig érezte is a sugárzó meleget.

Megállt a folyó fölött átívelő hídnál, amelyen a polgárok csak hivatalos útra indulva kelhettek át. Őt is vitték már át a hídon – iskolai kirándulások alkalmával, amikor más közösségeket mentek meglátogatni. Tudta hát, hogy a hídon túli táj sík, szabályos és rendezett vidék, mezőgazdasági területek sora. A többi közösségben, ahol látogatóként járt, lényegében ugyanazt látta, mint otthon; csak

az épületek alakja volt kicsit más, és az iskolai napirendben voltak apró különbségek.

Jonas eltűnődött, vajon mit rejthet a még távolabbi messzeség, az a táj, ahol még soha nem járt. Ott is kell lennie valaminek, hiszen a Föld nem ér véget a közeli közösségi telepek határánál. Ott, a Másholban vajon vannak-e dombok? Vannak-e végeláthatatlan, szélfúttá területek, olyanok, mint amelyet az elefántos emlékből látott?

– Mi okozza a fájdalmaidat, örökítő? – kérdezte Jonas az egyik elmaradt kiképzés utáni találkozón.

A férfi nem felelt, és Jonas folytatta:

– Az előjáró a ceremónián azt mondta, hogy a kiképzésem szörnyű fájdalommal jár majd. Te arról beszéltél, hogy amikor az előző új őrző kudarcot vallott, fájdalmas emlékek szállták meg a közösséget. De én még nem szenvedtem, örökítő. Úgy igazán nem. – Jonas elmosolyodott. – Persze emlékszem a napégésre, amit a legelső alkalommal kaptam tőled. De az nem volt olyan szörnyű. Te mitől szenvedsz annyira? Ha egy részét átadnád nekem, talán kevesebb fájdalmad lenne.

Az örökítő bólintott.

– Feküdj le – mondta. – Én is úgy hiszem, hogy megérett rá az idő. Nem kímélhetlek meg örökké. A végén úgyis az egészet a válladra kell majd vinned.

– Hadd gondolkozzam... – folytatta, amikor Jonas már várakozva, s kicsit félősen az ágyon hasalt. – Megvan! Egy ismerős helyzettel kezdünk. Nézzünk meg most is egy dombot meg egy szánkót.

Azzal Jonas hátára helyezte a tenyerét.

Az emlék hasonlított az elsőhöz, bár ebben a domboldal kicsit meredekebb volt, és a hó sem hullott olyan sűrűn.

Hidegebb is van, döbrent rá Jonas. Ahogy a dombtetőn ült, látta, hogy a hótakaró nem vastag és puha, mint az előző emlékből, hanem kemény, és kékes jégréteg borítja.

A szánkó előrelelendült, és Jonas elmosolyodott. Előre örült az izgalmas lesiklásnak, a csípős, élénkítő szélnek. A jégpáncél azonban ellenállt, a szántalpak nem tudtak belesüllyedni, mint a régi emlékből puha hótakaróba. A szánkó jobbra-balra csúszkált, és egyre gyorsult. Jonas húzogatta a kötelet, kormányozni próbált, de a meredek lejtő és a nagy sebesség ezt nem engedte meg. Már nem tudta élvezni a szabadság érzését; a fékezhetetlen száguldás páni félelemmel töltötte el.

A szánkó oldalazott, forgott, végül pedig beleütközött egy hóbuckába, és megállt. Jonast leröpítette róla a lendület. Földet érve ráesett kicsavarodott lábára – hallotta a csont roppanását –, és tovább csúszott. Durva, éles jégdarabok súrolták az arcát. Amikor végre megállt, mozdulni se bírt a soktól. Egyelőre nem is érzett mást, csak ijedtséget.

Aztán megjött a fájdalom első hulláma. Jonasnak elakadt tőle a lélegzete. Olyan volt, mintha forró fejsze csapna a lábába, átmetszve az összes ideget. Kínjai közt a „tűz” szó merült fel tudatában; úgy érezte, lángnyelvek nyaldossák póre csontját és húsát. Mozdulni próbált, de nem bírt. A fájdalom pedig egyre fokozódott.

Felordított, de nem kapott választ.

Sírva fakadt a kintól, majd oldalt fordította a fejét, és ráhányt a fagyos hóra. Arcáról vér csöpögött a kiöklendett gyomortartalomra.

– Neeeeee! – üvöltötte. Hangját felkapta a szél, és messzire repítette a kihalt tájon.

Aztán egyszerre azon kapta magát, hogy ismét a hátsó szárnybeli szobában van, s könnyáztatta arccal vonaglik az ágyon.

Mivel már tudott mozogni, ringatni kezdte testét, és mélyeket lélegzett, hogy csillapítsa az emlékbeli fájdalmat. Aztán felült, és ránézett a lábára, ami kinyújtva, sértetlenül pihent az ágyon. Az embertelen, hasogató kín elmúlt ugyan, de még mindig borzalmasan fáj a lába, és az arcát is mintha megnyúzták volna.

– Kérek szépen egy fájdalomszüntetőt... – könyörgött. A mindennapi életben magától értetődő volt a zúzódások, sebek, az ujjsérülés, a gyomorgörcs vagy épp a biciklizés közben lehorzsolt térd azonnali ellátása. Mindig került egy érzéstelenítővel átitatott tampon, egy tabletta vagy súlyosabb esetekben egy injekció, ami azonnal, maradéktalanul megszüntette a fájdalmat. Az örökítő azonban megtagadta a kérést, és elfordult. Jonas aznap este gyalog bicegett haza, maga mellett tolvaj kerékpárját. A napégéssel járó fájdalom semmi volt ehhez képest; az egykettőre el is múlt, ez a sajgás viszont nem akart szűnni.

Igaz, ez már nem olyan volt, mint a domboldalon elszenvedett kín: nem volt kibírhatatlan. Jonas igyekezett is bátran elviselni. Emlékezett rá, hogy az előljáró bátornak nevezte őt.

– Valami baj van, Jonas? – kérdezte Apa az esti étkezésnél. – Olyan hallgatag vagy ma. Nem érzed jól magad? Kérsz gyógyszert?

Jonas azonban nem feledte a szabályt: a kiképzéssel kapcsolatos panaszaira nem igényelhet gyógykezelést. És nem is beszélhet a kiképzésről. Az érzésbeszámolón csak annyit mondott, hogy kimerült, mert nagyon megerőltetőek voltak az aznapi iskolai órái.

Korán felment a szobájába, és a csukott ajtón át hallgatta a gondtalan nevetést, ami a kis Gábriel esti fürdetését kísérte.

Nem tudják, mi a fájdalom, gondolta. Ettől a felismeréstől egyszerre végtelenül magányosnak érezte magát. Addig dörzsölgette fájós lábát, amíg el nem aludt. Álmában visszatért a kihalt domboldalra, és újra meg újra átélte a kínlódás és az egyedüllét perceit.

A kiképzés tovább folytatódott, és most már minden alkalomra jutott egy-egy fájdalmas emlék. Az örökítő határozottan, lépésről lépésre bevezette Jonast a múlt iszonyatos kínjaiba. A lábtöréssel járó szenvedés egyre jelentéktelenebbnek tűnt – Jonas végül már csak apró kellemetlenségként emlékezett vissza rá. Az örökítő vigasztalásul minden foglalkozást egy-egy színes, örömteli emlékekkel fejezett be: vitorlázással egy kékeszöld tavon, sétával egy sárga vadvirágokkal pöttyözött mezőn, a hegyek mögött lenyugvó nap narancsszínű korongjának képével.

Ez azonban nem volt elég hozzá, hogy megszelídítse a kínt, amit Jonas most már igazi valójában kezdett megismerni.

– Miért?! – tört ki belőle a kérdés az egyik alkalommal. Éppen egy iszonyú emlékből tért vissza, amiben étlen-szomjan sorsára hagyták. A mardosó éhség görcsbe rántotta megfeszült, üres gyomrát, s ő megkínzottan hevert az ágyon. – Miért kell megtartanunk az ilyen emlékeket?

– Mert ezek a bölcsesség forrásai – felelte az Örökítő. – Bölcsesség nélkül nem tudnám elvégezni a feladatomat, nem tudnék tanácsot adni a Döntéshozók Bizottságának.

– Miféle bölcsességet ad az éhség? – nyögte Jonas. Még mindig fáj a gyomra, pedig az emlék már véget ért.

– Nem is olyan sok éve – fogott a válaszbba az örökítő –, de még a te születésed előtt polgárok egy csoportja indítványt nyújtott be a Döntéshozók Bizottságához. Növelni akarták a születések számát. Kérték, hogy a szülőanyák ne három, hanem négy gyereket hozzanak világra, hogy növekedjen a népesség, és több munkás álljon a közösség rendelkezésére.

Jonas bólintott.

– Logikus elképzelés.

– A javaslat szerint bizonyos családok egy harmadik gyereket is kaptak volna.

Jonas ismét bólintott.

– Az enyém vállalni tudna még egyet – jelentette ki. – Gábrrielben is nagyon sok örömünk telik.

– A Döntéshozók Bizottsága tanácsot kért tőlem – folytatta az örökítő. – Nekik sem volt kifogásuk az elképzelés ellen, de mivel az újítást tartalmazott, úgy vélték, az én bölcsességem kell a döntéshez.

– És te használtad az emlékeket?

– Igen – felelte az örökítő –, és a legerősebb emlék, ami felidéződött bennem, az éhezés volt. Sok-sok nemzedék távlatából tört fel, a több száz éves múltból. Akkoriban a népesség annyira megnövekedett, hogy nem jutott elég táplálék mindenki számára. Az emberek lesoványodtak, éhen haltak. Az éhínséget pedig háború követte.

Háború? Jonas nem ismerte ezt a fogalmat. Az éhezés azonban már nem volt idegen a számára. Önkéntelenül megdörzsölte gyomortájékát, felidézve a táplálék utáni sóvárgás fájdalmát.

– És leírtad nekik az emléket?

– Ők nem akarnak a fájdalomról hallani. Tanácsot kérnek, nem többet. Így hát csak annyit mondtam, hogy ne növeljék a népességet.

– Azt mondtad, ez a születésem előtt történt. Nagyon ritkán kérik a tanácsodat. Csak akkor... Mit is mondtál? Csak akkor, ha olyan probléma merül fel, amivel még sosem találkoztak. Mikor volt utoljára ilyen?

– Emlékszel arra, amikor elszállt egy repülőgép a telep fölött?

– Igen. Megijedtem.

– Ők is megijedtek. Felkészültek rá, hogy lelőjék a gépet. De mielőtt megtették volna, a tanácsomat kérték, és én azt mondtam, várjanak.

– De hát honnan tudtad? Honnan tudtad, hogy a pilóta csak eltévedt?

– Nem tudtam. Az emlékeket és a belőlük fakadó bölcsességet használtam. A múltbéli borzalmas példákból tudtam, milyen az, amikor az emberek félelmüktől vezérelve, meggondolatlanul mások ellen fordulnak, s ezzel a saját pusztulásukat okozzák.

Jonasnak szöveget ütött valami a fejébe.

– Ez azt jelenti – következtetett –, hogy vannak olyan emlékeid, amik a pusztulásról szólnak. És azokat is át kell adnod nekem, hogy bölcs lehessenek.

Az örökítő bólított.

– De fájni fog... – mondta Jonas.

Ez kijelentés volt, nem kérdés.

– Iszonyúan – erősítette meg az örökítő.

– De miért nem kaphatja meg mindenki az emlékeket? Könnyebb dolgunk lenne, ha osztoznánk az emlékeken. Neked és nekem nem

kellene akkora nagy terhet cipelnünk, ha mindenki részt vállalna belőle.

Az örökítő sóhajtott.

– Ebben igazad van – felelte. – De akkor mindenki részesedne a fájdalomtól, azt pedig nem akarják. Pontosan ezért van feltétlenül szükségük egy őrzőre, ezért tartanak olyan nagy becsben minket: mert mi viseljük helyettük a terhet.

– Mikor vezették ezt be? – fortyant fel Jonas. – Ez igazságtalanság! Ennek véget kell vetni!

– Szerinted hogyan vethetnénk véget neki? Nekem még nem sikerült kitalálnom a módját, pedig elméletileg én vagyok a közösség legbölcsebb tagja.

– De most ketten vagyunk – erősködött Jonas. – Együtt biztosan ki tudunk találni valamit.

Az örökítő fanyar mosollyal nézett rá.

– Indítványozzuk, hogy változtassák meg a szabályt – javasolta Jonas.

Az Örökítő felnevetett, s Jonas is kelleetlen mosolyra húzta a száját.

– Ezt a döntést az én időm előtt hozták. Az elődöm ideje előtt, valamikor... – Az Örökítő elhallgatott, és várt.

– Réges-réges-régen – fejezte be a mondatot Jonas. Az ismerős frázis néha viccesen, máskor komolyan és ünnepélyesen csengett.

Ezúttal lesújtó tartalommal bírt. Azt jelentette, hogy ami van, örök és megváltoztathatatlan.

Az újgyermek szépen fejlődött. A havonta elvégzett tesztek eredménye mindig kielégítő volt; Gábrriel tudott már egyedül ülni,

megfogta a felé nyújtott játékot, és kinőtt hat foga. Apa arról számolt be, hogy napközben mindig vidám, viselkedése megfelelő értelmi képességekre utal. Az éjszakai azonban továbbra is nyugtalanul teltek; gyakran felsírt, s nehezen aludt el.

Egyik este, mikor Gábiel a fürdetés után épp békésen, vízilovát ölelve feküdt – már nem a kosárban, hanem egy kiságyban –, Apa fejcsóválva így szólt:

– Remélem, nem döntenek úgy, hogy elbocsátják azok után, hogy ennyi plusz munkát vállaltam érte.

– Pedig talán az lenne a legjobb – jegyezte meg Anya. – Tudom, te nem bánod, hogy éjszaka többször is fel kell kelned hozzá, de engem nagyon megvisel a kialvatlanság.

– Ha Gábrielt elbocsátják, kapunk másik újgyermeket vendégnek? – kérdezte Lily.

A kislány az ágy mellett térdelt, és mókásan fintorgott a kicsire, aki visszamosolygott rá.

Jonas anyja az égre emelte tekintetét.

– Nem – felelte mosolyogva Apa, és tréfásan felborzolta Lily haját. – Különben is, nagyon ritka, hogy egy újgyermeket bizonytalannak nyilvánítanak. Nem hiszem, hogy egyhamar előfordul még egy ilyen eset.

– Egyébként – tette hozzá sóhajtván – a közeljövőben még nem számíthatunk döntésre. Most egy másik elbocsátásra készülünk, amire valószínűleg hamarosan sort kell kerítenünk. Az egyik utolsó idős szülőanya ikreket vár.

Anya sajnálkozva csóválta a fejét. – Ha egyformák lesznek, remélem, nem neked kell majd...

– De igen. Én következem. El kell döntenem, melyiket dajkáljuk, és melyiket bocsássuk el. Általában nem nehéz a választás. A születési testtömeg alapján szoktunk dönteni. A kisebbiket bocsátjuk el.

Jonasnek, miközben apja szavait hallgatta, eszébe jutott, hogyan töprengett egyszer a hídnál állva a Másholról. Vajon van-e ott valaki, aki átveszi és felneveli majd az elbocsátott ikergyermekeket? Ha így történik, a gyerek soha nem fogja megtudni, hogy ebben a közösségben él valaki, aki pontosan úgy néz ki, mint ő...

Bolondos, képtelen ötlet suhant át Jonas fején. Arra gondolt, talán Larissa várja ott a kicsit. Larissa, az öreg, akit megfürdetett. Emlékezett az asszony csillogó szemére, kellemes hangjára, bűgő nevetésére. Fiona nemrég mesélte neki, hogy Larissát gyönyörű ceremónia keretében elbocsátották.

Azt is tudta viszont, hogy öregeket soha nem bíznak meg gyermekneveléssel. Larissa bizonyára a Másholban is az öregek nyugodt, derűs életét éli; biztosan nem vágyik egy újgyermekre, akit etetni meg ápolni kell, és aki felsír éjjelenként.

Jonasnek hirtelen támadt egy ötlete.

– Anya! Apa! Állítsuk ma éjjel az én szobámba Gábriel ágycát. Tudom, hogyan kell etetni, el tudom altatni, és te meg Apa végre nyugodtan alhatnátok reggelig.

Apának voltak fenntartásai.

– Te nagyon mélyen alszol, Jonas. Mi lesz, ha nem ébredsz fel a sírására?

A kérdésre Lily válaszolt.

– Ha egy ideig senki nem megy oda hozzá, Gábriel nagyon nagy ricsajt csap. Arra mindannyian felébredünk.

Apa nevetett.

– Igazad van, Lily-Mili. Rendben van, Jonas, próbáljuk meg. Szabadságot veszek ki ma éjszakára, és Anyát is hagyjuk aludni egy jót.

Az első órák nyugodtan teltek. Gábiel csendesen aludt, Jonas pedig sokáig nyitott szemmel feküdt az ágyon. Időről időre felkönyökölt, és belenézett a kiságyba. Az újgyermek a hasán feküdt, kezét a feje mellett tartva. Szeme csukva volt, és egyenletesen szuszogott. Végül Jonast is elnyomta az álom.

Éjfél után riadt csak fel. Gabe hánykolódott a takaró alatt, hadonászott kis karjaival, és egyre hangosabban sírt.

Jonas felkelt, odament hozzá, és gyengéden megveregette a hátát. Néha csak ennyi kellett hozzá, hogy Gabe újra elszenderedjen. Most azonban nem volt ilyen egyszerű a dolog; az újgyermek nyugtalanul izgett-mozgott a keze alatt.

Jonas tovább veregette Gabe hátát, s közben felidézett egy csodálatos, vitorlázós emléket, amit nemrég kapott az örökítőtől: napsütés, tiszta, türkizkék vizű tó és egy nagy fehér folt: a szélben sikló hajó dagadó vitorlája.

Nem volt szándékában átadni az emléket; egyszerre azonban észrevette, hogy az halványodni kezd, s a keze közvetítésével átáramlik az újgyermekbe. Gábiel elcsendesedett. Jonas első megdöbbenésében ösztönösen belekapaszkodott az emlék maradványaiba. Lekapta kezét a kicsi hátáról, és felegyenesedett.

Újra megpróbálta felidézni a vitorlázást, ezúttal csak magának. Az emlék még megvolt, de az ég nem ragyogott már olyan kéken. A hajó lassabban siklott a tavon, a víz pedig szürkébbnek, zavarosabbnak tűnt. Jonas egy darabig a tudatában tartotta a képet – igyekezett

leküzdeni nyugtalanságát –, majd elengedte, és visszafeküdt az ágyába.

Hajnaltájt a kicsi újból sírni kezdett. Jonas felkelt, és odament hozzá. Ezúttal már tudta, mit kell tennie: Gábiel hátára helyezte a kezét, és átadta a kellemes tavi vitorlázás emlékének maradékát. Gabe ismét elcsendesedett.

Jonas azonban már nem tudott elaludni. Éberem feküdt az ágyban, és a törtéteken gondolkozott. Az emlékek már csak az árnyéka maradt meg benne, és egy kis űr, ami a hiányát jelezte. Tudta, hogy bármikor kérhet helyette egy másik, hasonló emléket. Akár egy óceáni vitorlázást is – mert már volt emléke az óceánról, tudta, mi az, és tudta, hogy még meg nem ismert emlékekben azon is siklanak vitorlás hajók.

Csak azt nem tudta, bevallja-e az örökítőnek, hogy továbbadott egy emléket. Őt magát még nem jogosították fel örökítésre, és Gábielt sem választották ki őrzőnek.

Újonnan felfedezett képessége megrémítette. Úgy döntött, titokban tartja, mi történt.

15

A hátsó szárnybeli szobába lépve Jonas nyomban látta, hogy ezen a napon nem lesz kiképzés. Az örökítő merev tagokkal, arcát kezébe temetve ült a székében.

– Visszajövök holnap, uram – mondta gyorsan Jonas, majd habozva hozzátette: – Hacsak nem tudok valahogy segíteni rajtad.

Az örökítő felpillantott Jonasre. Vonásait eltorzította a szenvedés.

– Kérlek, Jonas – zihálta –, hadd adjam át! Legalább egy részét!

Jonas odasegítette az öreget az ágy mellett álló székhez. Aztán gyorsan lehúzta ingét, és lefeküdt.

– Tedd a kezed a hátamra – mondta, gondolva arra a lehetőségre, hogy az őrző a gyötrelemtől azt is elfelejtette, mit kell tennie.

A két tenyér a hátára tapadt, s velük, általuk megérkezett a fájdalom. Jonas összeszedte magát, és belépett az örökítőt kínzó emlékebe.

Zsúfolt, zajos, rossz szagú helyen találta magát. Nappal volt, kora reggel. Sárga és barna, sűrű füstfelhők lengtek alacsonyan a talaj fölött. A hely egy mezőnek tűnt. Köröskörül, közel és távol, ameddig csak Jonas ellátott, mindenütt hörgő, ziháló emberek heverték. A vonagló testek között szakadt kantárú, gazdátlan ló poroszkált. Tekintetében rémület ült, fejét nyugtalanul dobálta, és idegesen nyerített. Végül megbotlott, elesett, és nem kelt fel többé.

Egy ember rekedt, erőtlen suttogása ütötte meg Jonas fülét. A hang a közvetlen közelből szólt.

– Vízet...

Jonas arrafelé fordult, s tekintete egy nála alig idősebb fiú félig lehunyt szemén akadt meg. A fiú arcát és csimbókos szőke haját sárfoltok szennyezték. Szétvetett tagokkal feküdt a földön, szürke egyenruhája friss, piros vértől csillogott.

A mézárulás helyszínének képe döbbenetesen élénk színekből állt: karmazsinpiros volt a durva, piszkos szövetet átitató nedvesség, buja zöld a fiú sárga hajába akadt, pár letépett fűszál.

A fiú Jonasre függesztette pillantását.

– Vízet! – ismételte könnyörögve. A beszédétől friss vér buggyant elő a mellkasából, hogy aztán felszívódjon a vastag, szürke szövetben.

Jonas fél karját megbénította a fájdalom. Feltépett húst és véres, roncsolt csontokat látott szakadt kabátujja alatt. Kipróbálta másik karját – azt tudta mozgatni. Lassú, óvatos mozdulattal a dereka felé nyúlt. Kitapogatta a fémkulacsot, és lecsavarta a kupakját. Néha hosszabb szünetet tartott a kis kézmozdulatok között, hogy megvárja, amíg enyhül a lüktető fájdalom. Amikor végzett a művelettel, karját lassan, centiméterről centiméterre haladva végighúzta a vérrel átitatott talajon, és a fiú szájához tartotta a kulacsot. Víz csordult a remegő ajkak közé és a sebesült sárfoltos állára.

A fiú sóhajtott. Feje a földre hanyatlott, és kissé kinyílt a szája, mintha csodálkozna valamin. Tekintetébe tompa üresség költözött. Nem nyögött, nem is zihált többé.

Körös-körül azonban nem ült el a tompa zaj. A sebesültek jajgattak, vízért könyörögtek, anyjukat és a halált szólították. A földre roskadt lovak visítva nyerítettek, erőtlenül emelgették fejüket, s lábuk céltalanul kaszálta a levegőt.

Valahol a távolban ágyúk dörögtek. Jonas órákig feküdt a rettenetes bűzben, megadva magát a bénító fájdalomnak.

Hallgatta a haldokló emberek, állatok hörgését és megtanulta, mi a háború.

Végül, amikor már úgy érezte, nem bírja tovább, s ő maga is megváltásként fogadná a halált, kinyitotta a szemét, és visszatért a szobába, az ágyra.

Az örökítő elfordította a fejét, talán mert látni sem bírta, amit Jonasszel tett.

– Bocsáss meg – szólt keserűen.

Jonas nem akart újra elmenni a hátsó szárnyba. Nem akart több emléket, nem akarta a kitüntető tisztséget, nem akarta a bölcsességet, nem akart több fájdalmat. A gyerekkorára vágyott, a labdázásokra, a biciklizés közben szerzett horzsolásokra. Egyedül ült a házban, kibámult az ablakon; vidáman játszó gyerekeket látott és az eseménytelen munkanap után hazafelé kerékpározó polgárokat – embereket, akiknek az élete azért gondtalan és mentes minden szenvedéstől, mert őt, Jonast elődeihez hasonlóan kiválasztották, kijelölték arra, hogy viselje a terhet, amit nekik kellene.

De a döntés nem az ő kezében volt. Újra meg újra, minden nap elment a hátsó szárnyba.

A háború rettenetes emlékének átadása után az örökítő sokáig megkímélte őt a további szörnyűségektől.

– Rengeteg szép emlék van – mondta, és így is volt.

Jonas addigra számtalan boldogító élményt fogadott már be; olyan dolgokat élt át, amelyeknek a létezéséről azelőtt álmodni sem mert.

Látott születésnapot, ahol a gyerekek mind egyetlen társukat ünnepelték, s megértette, mekkora öröm egyedi és egyéni, büszke személyiségnek lenni.

Ellátogatott múzeumokba, és látott festményeket. Azokon ott volt az összes szín, amelyeket ő most már egytől egyig felismert, és meg tudott nevezni.

Az egyik gyönyörű emlékből egy fényes barna szőrű ló hátán ülve átléptetett egy nedves fűtől illatos mezőn. Egy kis patakhoz érve leszállt a nyeregből. Ő is és a ló is ittak a tiszta, hideg vízből. Ezzel is többet tudott meg az állatokról. Amikor pedig a ló felemelte a fejét, s orrával kedveskedve megbökte az ő vállát, egyszerre átérezte, mi minden köthet össze embert és állatot.

Sétált erdőben, és üldögélt esti tábortűz mellett. Régebbi, szomorú emlékekben elszenvedte a veszteség és a magány fájdalmát, most viszont megismerkedett a nyugalommal, az egyedüllét örömével.

– Melyik a kedvenc emléked? – kérdezte egy napon az örökítőtől. – Nem kérem, hogy már most átadd – tette hozzá sietve. – Csak mesélj róla, hogy várhassam. Hiszen úgyis meg kell kapnom, amikor a többivel már végeztünk.

16

Az örökítő elmosolyodott.

– Feküdj le – mondta. – Szívesen átadom neked.

Amint az emlék elkezdődött, Jonas azonnal megérezte az örömet. Néha időbe telt, mire sikerült alkalmazkodnia, átvennie egy-egy emlék hangulatát, de ezúttal nyomban megtalálta a helyét, rögtön megcsapta őt az emléket átható boldogság.

Egy szobában állt, emberek között. Meleg volt, a kandallóban lobogott a tűz. Az ablakon kinézve látta, hogy este vagy éjszaka van, s odakint esik a hó. Egy fán, ami furcsa módon bent volt a szobában, apró, színes lámpák égtek – pirosak, zöldek és sárgák. Az asztalon arany gyertyatartó állt, lágy, pislákoló fényű gyertyákkal. Jonas finom ételek illatát érezte, és halk nevetgélést hallott. A sarokban egy aranysárga szőrű kutya szunyókált.

A padlón élénk színű, fényes szalaggal átkötött csomagok feküdtek. Egy kisgyerek sorban felemelte és továbbadta őket: más gyerekeknek, felnőtteknek, akik nyilván gondviselők voltak, meg egy idősebb, halk szavú párnak – egy férfinak és egy nőnek –, akik egymás mellett ültek a kanapén.

Jonas érdeklődve figyelte a jelenetet. A jelenlévők egyenként bontogatni kezdték a csomagokat. A szalag alól, a színes csomagolópapírból dobozok kerültek elő, azokból pedig játékok, ruhadarabok és könyvek. A tevékenységet az izgalom és az öröm hangjai kísérték, s a jelenlévők újra meg újra átölelték egymást.

A kisgyermek odament az öreg nőhöz. Az az ölébe vette, ringatta, és az arcához dörgölte az arcát.

Jonas kinyitotta a szemét. Az örömtől ernyedten feküdt az ágyon, őrizgetve magában a szívet melengető békét. Ebben az emlékben együtt volt mindaz, amit addig megtanult élvezni és becsülni.

– Milyen dolgokat érzékeltél? – kérdezte az örökítő.

– Meleget – felelte Jonas – és boldogságot. És... Mit is még... Családi érzést. Ez valamilyen szertartás volt, valamilyen ünnep. És még valamit éreztem, de arra nem találok a szót.

– Majd megtalálod.

– Kik voltak az öreg emberek? Mit kerestek ott?

Jonas furcsának találta az öregek jelenlétét. A közösségben az öregek soha nem hagyták el kijelölt lakóhelyüket, az Öregek Házát, ahol gondjukat viselték és a megérdemelt tisztelettel bántak velük.

– Őket úgy hívták: nagyszülők.

– Nagy szülők?

– Nagyszülők. Szülőknek a gondviselőket hívták, a nagyszülők pedig a szülők szülei voltak. Valamikor...

– Réges-réges-régen? – Jonas elnevette magát. – Lehettek a szülők szülei szüleinek is szülei?

Az örökítő is nevetett.

– Úgy bizony. Ez egy kicsit olyan, mint amikor a tükörben nézed, amint nézed, hogy nézed magad,

Jonas a homlokát ráncolta.

– De hát az én gondviselőimnek, illetve szüleimnek... nekik is biztosan voltak szüleik. Ez még soha nem jutott eszembe. Kik az én szüleim szülei? Hol vannak?

– Megnézheted a Nyilvános Feljegyzések Tárában. Ott megtalálod a nevüket. De gondold csak bele, fiam: ha te gyerekeket igényelsz majd, kik lesznek az ő szüleik szülei? Kik lesznek a nagyszüleik?

– Hát Apa és Anya.

– És ők hol lesznek?

Jonas eltöprengett, majd lassan bólogatni kezdett.

– Hát igen. Ha majd befejeződik a kiképzésem, és dolgozó felnőtt leszek, saját lakóegységbe költözöm. Pár év múlva aztán Lily is felnőtt. Ő is kap egy lakóegységet, talán házastársat is, meg gyerekeket, hogyha kér. Apa és Anya pedig...

– Pontosan.

– Ők a gyermektelen felnőttek közé kerülnek, és ott is maradnak, amíg még dolgoznak. Eltűnnek az életemből. Aztán, mikor eljön az ideje, beköltöznek az Öregek Házába – folytatta a gondolatmenetet Jonas. – Ott gondjukat viselik majd, tisztelettel bánnak velük, és amikor elbocsátják őket, ünnepség is lesz.

– Amin te nem leszel jelen – mutatott rá az Örökítő.

– Persze, hogy nem, hisz nem is fogok tudni róla. Addigra a saját életemmel leszek elfoglalva. És Lily is. Így aztán a mi gyerekeink fogják tudni, kik a szüleik szülei... Amíg meg nem kaptam ezt az emléket, nem hittem, hogy másképp is lehet csinálni. Azért jól megoldottuk ezt a dolgot, nem? Mármint itt, a közösségben.

– Megoldottuk – hagyta rá az örökítő.

Jonas habozott egy kicsit, majd folytatta:

– De azért tetszett az emlék. Értem, hogy miért ez a kedvenced. Csak sajnós nem tudom a szót az egész érzésre, ami olyan erős volt ott a szobában.

– Szeretet – mondta az örökítő.

– Szeretet – ismételte Jonas. Ahogy az érzés, úgy maga a szó is új volt számára.

Egy percre mindketten hallgattak. Végül Jonas szólalt meg: – Örökítő...

– Tessék.

– Nagyon furcsa dolgot szeretnék mondani. Én is bolondságnak érzem.

– Ne érezd annak. Ebben a szobában semmi sem bolondság. Bízz az emlékekben és az érzelmekben, amit benned keltenek.

– Hát – kezdte lesütött szemmel Jonas –, tudom, hogy neked már nincs meg ez az emléked, mert átadtad nekem, úgyhogy talán meg fogod érteni...

– De megértem. Az emlék árnyéka megmaradt bennem, és rengeteg másik emlékem van családkról, ünnepekről és boldogságról. A szeretetről.

Jonasból ömleni kezdett a szó.

– Arra gondoltam, hogy... persze, tudom, hogy nem volt valami praktikus dolog úgy élni, együtt az öregekkel, mert biztos nem viselték olyan jól gondjukat, mint, mondjuk, az Öregek Házában. Szóval tudom, hogy mi ezeket a dolgokat sokkal jobban csináljuk. De én mégis úgy gondoltam, mármint úgy éreztem, hogy olyan szép volt, akkor régen. Úgy éreztem, hogy jó volna, ha mi is úgy lehetnénk. Ha te lennél a nagyszülőm. Az a család az emlékbem valahogy... valahogy jobb, valahogy...

Jonas belesült a mondatba. Nem találta a szót, amit keresett.

– Teljesebb volt? – segítette ki az örökítő.

Jonas bólintott.

– Tetszett a szeretet nevű érzés – vallotta be.

Aggodalmas pillantást vetett a fali hangszóró felé. Meg akart bizonyosodni róla, hogy senki nem hallgathatja ki a beszélgetést.

– Jó lenne, ha itt a közösségben is éreznénk olyat – suttogta, majd sietve hozzátette: – Persze tudom, hogy az nem volna praktikus. Sokkal jobb az, ahogy mi szervezzük az életünket. Ahogy akkor régen éltek, az veszélyes volt.

– Miért gondolod?

Jonas habozott. Igazából ő maga sem tudta, miért gondolja. Érezte, hogy a dolog valamiféle kockázattal jár, de hogy miféleképpen, azt nem tudta. Végül egy mondvcsinált magyarázattal vágta ki magát:

– Abban a szobában tűz égett. Tűz volt a kandallóban, és az asztalon gyertyák égtek. Nem csoda, hogy betiltották az ilyesmit.

– De azért – tette hozzá eltűnődve, szinte csak magának – tetszett a fényük. És a melegük.

Jonas az esti étkezés után szánta rá magát, hogy előrukkol a dologgal.

– Apa, Anya, szeretnék kérdezni valamit.

– Halljuk, Jonas – nézett rá az apja.

Jonas elpirult zavarában, de azért kipréselte magából a kérdést, amit a hátsó szárnyból hazafelé jövet egész úton gyakorolt.

– Ti szerettek engem?

Szavait pár másodpercnyi kínos csend követte. Aztán Apa elnevette magát.

– Ejnye, Jonas. Ha valakinek, neked tudnod kellene, milyen fontos a helyes szóválasztás.

– Miért mondod ezt? – értetlenkedett Jonas. Mindenre számított, csak arra nem, hogy nevetve megdorgálják.

– Azért, Jonas – magyarázta Anya –, mert egy nagyon általános jelentésű szót használtál. Ez az ige olyan üres és semmitmondó, hogy már szinte teljesen feledésbe merült.

Jonas döbbsen bámult az anyjára. Üres? Soha semmit nem érzett még olyan tartalmasnak, mint a szeretet emlékét.

– A közösség élete csak akkor folyhat zökkenőmentesen, ha az emberek pontosan fogalmazznak – folytatta Anya. – Ha azt kérdezed, örömet lelünk-e benned, arra tudunk válaszolni: igen.

– Vagy kérdezd azt, hogy büszkék vagyunk-e a teljesítményedre – ajánlotta Apa. – Lelkes igennel fogunk felelni.

- Most már érted, miért helytelen az, ha a „szeretni” igét használod?
- kérdezte Anya.

Jonas bólintott.

- Igen, köszönöm, értem – motyogta. Ekkor hazudott először a családjának.

- Gábriel? – suttogta Jonas

A gyermekágy aznap éjjel ismét az ő szobájában állt. Miután Gabe négy éjszakát szépen végigaludt nála, Apa és Anya sikeresnek ítélték a kísérletet, s Jonast hősnek kiáltották ki. Gábriel gyorsan fejlődött; már tudott négykézláb mászni, sőt, ha volt mibe kapaszkodnia, fel is állt. Mivel alvászavara elmúlt, Apa örömmel kijelentette, hogy most már éjszakára is bent hagyhatják őt a Dajkálóközpontban, a többi újgyermek között. Két hónap múlva, decemberben pedig hivatalosan is nevet kaphat, és átvehetik őt leendő gondviselői.

Csak épp a Dajkálóközpontban Gabe ismét felsírt éjszakánként.

Így hát a gyermekágy visszakerült Jonas szobájába. A dajkálók úgy döntöttek, adnak még egy kis időt Gabe-nek. Mivel Jonas szobájában a jelek szerint jól érezte magát, célszerűnek tűnt még egy darabig ott altatni őt, hogy a nyugodt éjszakai pihenés szokássá rögzüljön benne. A dajkálók derűlátóan ítélték meg Gabe jövőjét.

Jonas nem kapott választ az elsuttogott szólításra. Gábriel mélyen aludt.

- Lehetnének máshogy a dolgok – folytatta Jonas. – Nem tudom, mit kellene tenni érte, de lehetnének máshogy. Lehetnének... színek.

- És nagyszülők – tette hozzá, a hálószoza homályba burkolózó mennyezete felé meredve. – És mindenkinek lehetnének emlékei.

– Te már tudod, mik az emlékek – suttogta a kiságy felé fordulva.

Gábriel egyenletesen szuszogott. Jonas örült, hogy az újgyermek ott van vele, bár bűntudat mardosta a titok miatt. Minden éjjel emlékeket adott át Gábrielnek: sétahajózást és nyári piknikezést; az ablaküvegen kopogó csendes esőt; mezítlábas táncolást a nedves fűvön.

– Gabe?

Az újgyermek mocorgott egy kicsit álmában. Jonas közelebb hajolt hozzá.

– Lehetne... szeretet.... – suttogta.

Másnap reggel Jonas nem vette be a tablettát. Valami, egy érzés, egy ösztön, amit az emlékek neveltek benne, azt súgta neki, hogy mondjon le a gyógyszerről.

17

A MAI NAPOT RENDKÍVÜLI SZABADNAPNAK NYILVÁNÍTJUK.

Jonas, Apa, Anya és Lily meglepetten néztek a fali hangszóróra. Egy-egy ilyen nap igazi ajándék volt a közösség számára. A felnőtteknek nem kellett dolgozniuk, a gyerekek nem mentek iskolába, szakmai kiképzésre, önkéntes munkára. A mindennapi feladatokat, a dajkálást, az ételkiszállítást és az öregek gondozását kiegészítő munkások végezték el, akik cserébe egy másik munkaszüneti napot kaptak. A közösség szabad volt.

Jonas felujjongott, és letette a házi feladatos mappát. Már épp készült elindulni az iskolába. Az iskola veszített a jelentőségéből a szemében, és tudta, hogy általános tanulmányai hamarosan véget is érnek. A tizenketteseknek, bár megkezdték felnőtt képzésüket,

szabályok százait kellett bemagolniuk, és el kellett sajátítaniuk a legújabb technológiákat.

Jonas szép napot kívánt gondviselőinek, hűgának és Gabe-nek, majd biciklire pattant, és elindult megkeresni Ashert.

Már négy hete nem szedte a tablettát. A bolydulás visszatért, s vele a kellemes álmok, melyek miatt Jonasnak volt is egy kis büntudata.

Ugyanakkor tudta, hogy többé nem térhet vissza abba az érzésmentes világba, amiben oly sokáig élt.

Mi több, az új, felerősödött érzelmek nem csupán az álmait uralták. Jonas úgy vélte, hogy a nyilvánvaló ok, a tablettá elhagyása mellett az emlékek is felelősek az érzésekért. Most már az összes színt felismerte – és meg is tudta tartani őket, úgyhogy a fákat, a füvet meg a bokrokat immár mindig zöldnek látta. Gábriel arca mindig rózsás volt, akkor is, ha aludt. És az alma mindig, mindig piros.

Az emlékekből Jonas megtudta, milyen az óceán, a hegyi tó, az erdőben csörgedező patak. Most más szemmel nézett a jól ismert, széles folyóra. Látta a hömpölygő, lassú víz összes kincsét: a fényt, a színeket, a múltat. Tudta, hogy létezik egy Máshol, ahonnan a folyó érkezik, és egy Máshol, ahova tart.

Ezen a váratlan, rendkívüli szabadnapon boldogság töltötte el. Azelőtt is örült a szabadnapoknak, de soha nem érzett még ilyen mély örömet. Szokása szerint eltöprengett a helyes szóválasztáson, és arra a felismerésre jutott, hogy az érzelmeket addig ismeretlen mélységükben éli meg. Sőt, érzelmei valahogy már nem is ugyanazok voltak, mint amelyekről a lakóegységekben esténként lezajló, elemző beszélgetések végtelen sora szólt.

„Dühös voltam, mert valaki megszegte a játszóterületi szabályokat” – mondta egyszer Lily, ökölbe szorítva kis kezét, hogy haragját jelezze.

A családtagok – köztük Jonas – elbeszélgettek vele a szabályszegés lehetséges okairól, a megértés és a türelem szükségességéről, s Lily végül kinyitotta a kezét, dühe csillapodott, megszűnt.

Jonas most rádöbbsent, hogy Lily állítólagos haragja enyhe türelmetlenség, szelíd méltatlankodás volt, semmi több. Ebben teljesen biztos volt, ugyanis már tudta, milyen az igazi harag. Az emlékekben megismerkedett az igazságtalansággal, a kegyetlenséggel, s azok olyan emésztő, szenvedélyes indulatot korbácsoltak fel benne, amiről képtelenség lett volna békésen elbeszélgetni a családi asztal mellett.

„Ma szomorú voltam...” – mondta egyszer Anya, és a család megvigasztalta őt.

Jonas azonban ismerte az igazi szomorúságot. Ismerte a gyászt, a csüggedést, és tudta, hogy azokra nincs gyors vigasztalás.

Azok mélyebben gyökereznek, és nem kell beszélni róluk. Azokat érzi az ember.

Ezen a napon boldogságot érzett.

– Asher!

Megpillantotta barátja kerékpárját, ami egy fának támasztva állt a játszóterület szélén. A közelben több másik bicikli is hevert a földön. Szabadnapokon nem ügyeltek olyan szigorúan a rendet előíró szabályok betartására.

Jonas lefékezett, és a földre fektette biciklijét.

– Hahó, Ash! – kiabálta. A játszótér kihaltak tűnt. – Merre vagy?

– Pszjúúúúúú! – hallatszott egy gyerekhang az egyik közeli bokor mögül. – Tyiú! Tyiú! Tyiú!

Egy Tanya nevű B-nemű tizenegyed előtántorgott búvóhelyéről. Cikkcakkban botladozott a nyílt terepen, kezét színpadiasan a hasára szorította, és nagyokat nyögött.

– Eltaláltál! – kiáltotta tettetett fájdalommal, és vigyorogva elterült a földön.

– Bumm!

Jonas, aki a játszóterület szélén állt, felismerte Asher hangját. Egy pillanatig látta is barátját, amint az képzeletbeli fegyverét lövésre emelve kiugrott egy fa mögül, és átszaladt egy másik mögé.

– Bumm! Az én területemen vagy, Jonas! Vigyázz!

Jonas visszavonult. Letérdelt Asher biciklije mögé, ahol senki nem láthatta. Jól ismerte ezt a játékot, hisz ő maga is sokszor játszott már a többi gyerekekkel. Ártalmatlan szórakozás volt, amiben levezethették fölös energiáikat. A jók és a rosszak küzdelméről szólt, s akkor ért véget, mikor az utolsó résztvevő is elterült a földön.

Jonas csak most döbönt rá, hogy a játék a háborút utánozza.

– Támadás!

A kiáltás a játékszerraktár felől érkezett. Három gyerek szaladt ki a kis épület mögül, képzeletbeli fegyvereiket lövésre készen tartva. A terület túlsó oldalán felhangzott a válasz: – Ellentámadás!

További gyerekek bukkantak elő búvóhelyeikről – Jonas Fionát is megpillantotta köztük. Görnyedt testtartásban nyomultak előre a csatatéren, vadul tüzelve láthatatlan fegyverükkel. Egyikük-másikuk hirtelen megtorpant, látványosan a vállához vagy a mellkasához kapott, majd elfojtott kuncogással leroskadt a földre.

Fékezhetetlen, áradó érzések kerítették hatalmukba Jonast. Egyszerre azon kapta magát, hogy kilép fedezékéből és elindul előre.

– Eltaláltalak, Jonas! – kiáltott ki a fa mögül Asher. – Phiú! Megint eltaláltalak!

Jonas egymagában állt a csatatér közepén. Az „elesettek” közül többen felemelték a fejüket, és rábámultak. Az előrenyomuló katonák megálltak, felegyenesedtek, és meghökkenve nézték, mit csinál.

Jonas lelki szemei előtt újra megjelent a vízért könyörgő, halálra sebzett fiú arca. Az emléktől elszorult a torka, mintha valaki fojtogatta volna. ,

Az egyik gyerek rászégezte képzeletbeli fegyverét, és a lövés hangját utánozva megpróbálta leteríteni őt – aztán elhallgatott. A gyerekek szótlanul, zavartan ácsorogtak; csak Jonas kapkodó zihálása törte meg a csendet. Kitartóan küzdött feltörő könnyei ellen.

Aztán, mivel nem történt semmi, a gyerekek váltottak néhány nyugtalan pillantást, majd szétszéledtek. Jonas hallotta a mozgást, az ösvényen elinduló kerékpárok zaját.

Csak Asher és Fiona maradt mellette.

– Mi a baj, Jonas? – kérdezte Fiona. – Ez csak játék volt.

– És te elrontottad – sopánkodott Asher.

– Többet ne játsszatok ilyen – szólt könyörgő hangon Jonas.

– Én tanulok helyettes szabadfoglalkozás-vezetőnek, nem te! – fortyant fel Asher. – A csoportos játék nem a te szaktered.

– Szakterületed – javította ki automatikusan Jonas.

– Az. Lehet, hogy te leszel az új őrző, de akkor sem írhatod elő, mit játszunk és mit ne. – Asher kicsit megszeppent saját kifakadásától. – Bocsánatot kérek, amiért tiszteletlenül beszéltem veled – morogta.

– Asher... – Jonas igyekezett higgadtan beszélni, és gondosan, világosan megfogalmazni mondandóját. – Ezt nem tudhattad. Én is csak nemrég döbbsentem rá. De ez egy kegyetlen játék. Régen, a múltban voltak...

– Azt mondtam: bocsánatot kérek!

Jonas lemondóan sóhajtott. Belátta, hogy fölösleges próbálkoznia, hisz Asher úgyszemint értheti őt. – Megbocsátok – bólított fásultan.

– Elmegyünk biciklizni a folyóhoz, Jonas? – kérdezte Fiona, ajkát harapdálva aggodalmában.

Jonas a lányra nézett. Gyönyörűnek látta Fionát. Egy múló pillanatig arra gondolt, milyen szép is volna gondtalanul biciklizni a folyó mentén, beszélgetni és jókat nevetni kedves B-nemű barátjával. Tudta azonban, hogy ilyen élmények neki már nem jutnak osztályrészül. Így hát válaszul csak a fejét rázta. Barátai rövid tétovázás után elindultak biciklijeik felé, s ő csak tekintetével követte őket.

A veszteség fájdalmától meggyötörten odavonszolta magát a raktárépület melletti padhoz, és lerogyott rá. A gyermekkor, a barátságok, a gondtalanság, a biztonságérzet – mindez feltartóztathatatlanul tovatűnni látszott az életéből. A nevetve, vidáman kiabálva háborúzó gyerekek láttán az egyik új, felerősödött érzelm, az elkeseredés járta át a lelkét. Tisztában volt vele, hogy társai nem érthetik reakcióját – hisz nincsenek emlékeik. Ő szeretheti Ashert és Fionát, de barátai nem viszonzhatják az érzelmet – hisz nincsenek emlékeik. És nem is lesznek soha; ő, Jonas nem adhat

nekik. Megerősödött benne a nyomasztó bizonyosság, hogy nincs hatalma megváltoztatni a közösség életét.

Aznap este otthon, a lakóegységben Lily lelkesen beszámolt róla, milyen vidám napja volt: játszott a barátaival, a szabadban ebédelt, és (még ezt is bevallotta) titokban ment néhány métert apja biciklijével.

– Annyira örülök, hogy egy hónap múlva megkapom a saját biciklimet! – lelkesedett. – Apáé túl nagy nekem. El is estem vele. – Ezt nem panaszkodva, csak mint tényt közölte. – Még jó, hogy Gabe nem volt a gyerekülésen.

Anya a gondolatra is rosszállóan megcsóválta a fejét.

– Még jó.

Gábiel hallotta, hogy róla beszélnek, és vidáman hadonászott. Alig egy hete kezdett el járni. Amikor egy-egy újgyermek megteszi élete első lépéseit, magyarázta Apa, az egyrészt örömteli esemény, másrészt figyelmeztetés, hogy ideje elővenni a fegyelmezőpálcát. Apa most már minden este hazahozott magával egy ilyen nevelési segédeszközt, hogy kéznél legyen, ha Gábielt móresre kell tanítani.

A kicsi azonban derűs és engedelmes természetű, volt. Most is nevetve totyogott a szobában, és a nevét ismételte:

– Gé! Gé!

Jonas rosszkedve szűnni kezdett. A nap, ami reggel még olyan vidámnak ígérkezett, csak fájdalmat és szomorúságot hozott a számára. Most azonban félretette borús gondolatait. Legfőbb ideje kerékpározás-leckéket adnia húgának, gondolta, hogy Lily közelgő avatása, a Kilenc Ceremóniája után büszkén karikázhasson haza új

biciklijén. Szinte hihetetlennek tűnt, hogy ő, Jonas már majdnem egy éve tizenkettes.

Mosolyogva nézte Gábrielt; a kicsi óvatosan rakosgatta lábait, és boldog vigyorral nyugtázott minden sikeres lépést.

– Ma este korán lefekszem – szólt Apa. – Nehéz napom lesz. Holnap születnek meg az ikrek, és a vizsgálatok azt mutatják, hogy egyformák lesznek.

– Egy itt marad, egy megy a Másholba – kornyikálta Lily. – Egy itt marad, egy megy a...

– Te magad fogod elvinni a Másholba, Apa? – kérdezte Jonas.

– Nem, az én dolgom csak a kiválasztás. Megmérem őket, a nagyobbikat elviszi egy másik dajkáló, a kisebbiket pedig tisztába teszem és felöltöztetem. Aztán elvégzek egy kis elbocsátási ceremóniát, és... – Apa ránevetett Gábrielre. – Aztán pá-pá – gügyögte, és ujjait behajlítgatva integetett.

Gábriel kacagott, és ő is pá-pát mutatott.

– Valaki elviszi? Eljön érte valaki a Másholból?

– Ahogy mondod, Jonas-Bonas.

Jonas zavarba jött tőle, hogy apja a buta becenéven szólítja.

Lily töprengő arcot vágott.

– Mi van, ha a kisebbik iker kap egy nevet a Másholban? Mondjuk, Jonathan lesz. És hogyha itt, a mi közösségünkben véletlenül a másik gyereket is Jonathannek nevezik el, akkor két Jonathan lesz, akik ráadásul ugyanúgy néznek ki. És amikor hatosok lesznek, a hatosok csoportja busszal elutazik meglátogatni egy másik közösséget, és ott, a másik közösségben is lesz egy Jonathan a hatosok csoportjában, aki

ugyanolyan, mint a mi Jonathanünk, és lehet, hogy összetévesztik őket, és véletlenül a másik Jonathant hozzák haza, és a gondviselői észre veszik, és aztán...

A kislány levegőt vett.

– Lily – szólt közbe Anya. – Eszembe jutott valami. Lehet, hogy ha tizenkettes leszel, mesélőnek osztanak be téged! A közösségnek már nagyon rég nincs mesélője. Ha benne lennék a bizottságban, biztosan azt a munkát választanám neked!

Lily büszkén mosolygott.

– Tudok még jobb mesét is! – folytatta nekibuzdulva. – Lehet, hogy mind ikrek vagyunk, csak nem tudunk róla, és a Másolban is van egy Lily meg egy másik Jonas, egy másik Apa, egy másik Asher, egy másik előljáró, egy másik...

Apa fáradtan felnyögött.

– Lily! – szólt rá a kislányra. – Ideje lefeküdnöd.

18

– Uram, te szoktál az elbocsátáson gondolkodni?

Jonas másnap délután tette fel ezt a kérdést az örökítőnek.

– Mármint a saját elbocsátásomon vagy az elbocsátáson általában?

– Hát, akármelyiken, Bocsánat... szóval, pontosabban kellett volna fogalmaznom. De tulajdonképpen nem is tudom, mire gondoltam.

– Ül fel! Nem kell feküdnöd, amíg beszélgetünk.

Jonas, aki már az ágyon hasalt, amikor a kérdés felötlött benne, most felült.

– Néha szoktam rajta gondolkodni – folytatta az örökítő. – Amikor nagy fájdalmaim vannak, sokszor eszembe jut a saját elbocsátásom. Néha azt kívánom, bár kérvényezhetném. De csak akkor tehetem majd, ha már kiképeztem az új őrzőt.

– Vagyis engem – motyogta kedvetlenül Jonas. Nem mondhatta, hogy örömmel várná a napot, amikor átveszi majd az Őrzői tisztséget. Tisztában volt vele, milyen nehéz és magányos élete lesz – köztisztelet ide vagy oda.

– Én sem kérhetem az elbocsátásomat – jegyezte meg. – Benne van az utasításokban.

Az Örökítő keserűen felnevetett.

– Benne van bizony. Tíz éve, a kudarc után alaposan átírták azt a listát.

Jonas a ceremónia óta sok elejtett utalást hallott az előző kiválasztottra, de hogy pontosan mi is történt tíz éve, azt még mindig nem tudta.

– Kérlek, uram – szolt –, mondd el, mi történt.

Az Örökítő vállat vont.

– Maga a történet nagyon egyszerű. A bölcsek egyhangú döntéssel kiválasztottak egy leendő őrzőt. Ugyanúgy ment minden, mint nálad. Megtartották a ceremóniát, kihirdették a döntést. A polgárok megtapsolták az új Őrzőt, ahogy téged is megtapsoltak, ő pedig zavarban volt, és egy kicsit félt is... épp úgy, mint te.

– Anyáék azt mondták, B-nemű volt.

Az örökítő bólintott.

Jonasnek eszébe jutott saját B-nemű barátja, Fiona.

Megborzongott. Elképzelni is szörnyű volt, hogy a kedves lánynak el kelljen szenvednie mindazt, amit ő, Jonas elszenvedett.

– Mesélj arról a lányról! – kérte.

Az örökítő arca szomorúságot tükrözött.

– Nem mindennapi teremtés volt. Derűs, nyugodt, okos és tanulni vágyó – az öreg mélyet sóhajtott. – Tudod, Jonas, amikor belépett ebbe a szobába, amikor a kiképzése első napján jelentkezett nálam...

Jonas közbevágott egy kérdéssel.

– Elárulod a nevét? Anyáék azt mondták, ki se szabad többé mondani a közösségben. De nem mondanád meg mégis, csak nekem?

Az örökítő egy percig tétovázott, mintha attól tartana, hogy fájdalommal jár a nevet hangosan kimondani.

– Rosemarynek hívták – felelte végül.

– Rosemary... Szép név.

Az örökítő folytatta.

– Amikor először jött el hozzám, leült abba a székbe, ahol első alkalommal te is ültél. Kíváncsi volt, izgatott, és egy kicsit ijedt. Beszélgettünk. Amennyire tudtam, igyekeztem elmagyarázni neki, mi vár rá.

– Ahogy nekem is elmagyaráztad.

Az örökítő a fejét csóválta.

– Nehéz ezt a dolgot szavakba önteni, hisz olyan különös. Semmihez sem hasonlítható. De én megpróbáltam leírni, ő pedig figyelmesen hallgatott engem. Emlékszem, csak úgy ragyogott a szeme.

Az öreg felkapta a fejét.

– Volt az az emlék, amiről azt mondtam, hogy a kedvencem. Az árnyéka még megvan bennem. Tudod, a szoba, a család meg a nagyszülők.

Jonas bólintott.

– Igen, tudom, melyikre gondolsz – felelte. – Arra, amelyikben az a csodálatos érzés volt. Amit szeretetnek nevezted.

– Akkor megérted, ha azt mondom, hogy pontosan azt éreztem Rosemary iránt – magyarázta az örökítő. – Szerettem őt... És téged is szeretlek – tette hozzá.

– Mi történt a lánnyal? – kérdezte Jonas.

– Elkezdődött a kiképzése. Ő is jó befogadó volt, és nagyon lelkes. Határtalanul élvezte, hogy új dolgokat ismerhet meg. Emlékszem a nevetésére...

Az Őrzőnek elcsuklott a hangja.

Jonas várt egy kicsit, azután megismételte kérdését.

– Mi történt? Mondd el, kérlek!

Az örökítő behunyta a szemét.

– Azt hittem, megszakad a szívem, amikor fájdalmat adtam át neki. De meg kellett tennem, mert az volt a dolgom. Ahogy veled is meg kell tennem.

A szobára csend ereszkedett. Jonas várt. Végül az örökítő folytatta:

– Öt hétig tartott. Nem tovább. Boldog emlékeket adtam neki: körhintázást, kiscicát, amivel játszhatott, pikniket. Sokszor szándékosan olyan emléket választottam, amiről tudtam, hogy

megnevetted. Csodás volt hallani a kacagását ebben a szobában, ahol mindig csend van.

De ő is olyan volt, mint te, Jonas. Mindent meg akart ismerni. Tudta, hogy az a feladata. Nehezebb emlékeket kért hát tőlem.

Jonas visszafojtotta a lélegzetét.

– Csak nem a háborút adtad neki? Öt hét után? Ugye, nem?

Az örökítő a fejét rázta.

– Nem. Ő is fizikai fájdalmat kapott. Megkapta viszont a magányt, és a veszteség fájdalmát. Egy gyerek emlékét adtam át neki, akit elvettek a szüleitől. Azzal kezdtem. Miután átélte, egy ideig meg se tudott szólalni.

Jonas nyelt egyet. Elképzelte Rosemaryt és a nevetését, s most maga előtt látta a lányt, amint a döbbenettől kábultan felnéz az emlékfogadó ágyról.

Az örökítő folytatta elbeszélését.

– Meghátráltam, és ezután megint apró örömekeket adtam neki. De azzal, hogy megismerte a fájdalmat, minden megváltozott. Láttam a szemében.

– Nem volt elég bátor? – kockáztatta meg Jonas.

Az örökítő nem felelt a kérdésre.

– Ragaszkodott hozzá, hogy folytassuk. Nem akarta, hogy kíméljem őt. Azt mondta, kötelessége folytatni. Így is volt, ezt én is jól tudtam. Arra nem tudtam rávenni magam, hogy fizikai fájdalmat okozzak neki. Helyette sok másféle kínt kapott. Szegénységet, éhezést, rettegést... Meg kellett tennem, Jonas. Ezt várták el tőlem. Rosemaryt pedig kiválasztották a feladatra.

Az örökítő esedezve nézett Jonasre. Jonas megsimogatta az öreg kezét.

– Aztán egyik délután, miután végeztünk... Embert próbáló munkán voltunk túl, és befejezésül egy kellemes, boldogító emléket adtam neki, ahogy veled is mindig teszem. De akkor már régen nem tudtam nevetésre bírni. Csak felállt, némán, eltökélt arccal, mintha elhatározott volna valamit, Odalépett hozzám, átölelt, és megcsókolt.

Az Örökítő végigsimított az arcán, mintha Rosemary ajkainak nyomát keresné rajta.

– Aztán elment. Elhagyta a hátsó szárnyat, de nem hazafelé indult. Később a bemondó értesített róla, hogy egyenesen az előljárához ment, és kérte az elbocsátását.

– De hát a szabály! A leendő Őrző nem kérheti az...

– Te nem kérheted, Jonas, de az ő listáján még nem szerepelt ez a szabály. Mivel kérte, el kellett bocsátaniuk. Nem láttam őt többé.

Ez volt hát a kudarc, gondolta Jonas. Nem csoda, hogy az örökítőt mélyen elszomorította az eset. Másfelől viszont nem történt olyan nagy szörnyűség. És ő, Jonas semmiképp nem tett volna ilyet – nem kérte volna, nem kérné az elbocsátását, bármennyit kell is szenvednie a kiképzésen. Az örökítőnek utód kell, és a szerepre őt választották ki.

Egy gondolat azonban szöveget ütött a fejébe. Rosemaryt a kiképzés korai szakaszában bocsátották el. Mi lenne, ha vele, Jonasszel történne valami? Vele, aki már egy egész éve gyűjti az emlékeket?

– Örökítő! – szólalt meg. – Tudom, hogy én nem kérhetem az elbocsátásomat. De mi lenne, ha valami történne velem? Ha baleset érne? Mi lenne, ha beleesnék a folyóba, mint az a kis négyes, Caleb? Persze, akkor sem lenne semmi, mert jó úszó vagyok. De mi lenne, ha

nem tudnék úszni? Ha beleesnék a folyóba, és elvesznék? Akkor nem lenne utódod. Benned viszont már nincs meg az a rengeteg fontos emlék, amit átadtál nekem. Szóval hiába választanának megint egy új őrzőt, mivel azok az emlékek velem együtt elvesznének. És akkor...

Jonas hirtelen észbe kapott, és felnevetett.

– Tisztára úgy beszélek, ahogy a húgom, Lily szokott – mondta, saját monológján mulatva.

Az örökítő komoran nézett rá.

– Tartsd csak távol magad a folyótól, barátom! – szólt. – A közösség mindössze öt hét után vesztette el Rosemaryt, és az is borzalmasan megviselte őket. Nem is tudom, mihez kezdenének, ha elveszítenének téged.

– Miért viselte meg őket? – kérdezte Jonas.

– Erről egyszer már beszéltem neked – emlékeztette az örökítő. – Amikor Rosemary eltávozott közülünk, az emlékek visszatértek az emberekhez. Ha te a folyóba vesznél, az emlékeid nem tűnnének el. Az emlékek örökké velünk maradnak.

– Rosemaryvel csak öt hétig dolgoztunk együtt, és túlnyomórészt kellemes élményeket kapott. A néhány szörnyű emlék azonban, azok, amelyek a kétségbeesésbe kergették őt, a távozása után egy ideig a közösséget kínozták. A polgárokra rátörtek az érzelmek. Ilyen még soha nem fordult elő velük.

– Rajtam annyira erőt vett a keserűség, amit Rosemary elvesztése és a saját kudarcom miatt éreztem, hogy meg sem próbáltam átsegíteni a közösséget a krízisen. Még dühös is voltam rájuk.

Az örökítő néhány másodpercig a gondolataiba merült.

– Tudod, Jonas – folytatta végül –, ha téged elveszítenének, azok után, hogy egy éven át együtt dolgoztunk, visszakapnák az összes emléket, amit most magadban hordasz.

Jonas homlokráncolva mondta: – Azt nem tudnák elviselni...

– Nem, mert nem tudnák feldolgozni az emlékeket.

Jonas sóhajtva bólogatott.

– Én is csak azért tudom feldolgozni őket, mert te segítesz nekem – mondta.

– Lehet... – szólt lassan, tétovázva az örökítő –, hogy tudnék...

– Mit tudnál?

Az öreg egy ideig némán töprengett. Aztán így folytatta:

– Ha téged elragadna a folyó, azt hiszem, a közösségnek is tudnék segíteni. Úgy, ahogy most neked segítek. Érdekes elképzelés. Ezt alaposabban végig kell gondolnom. Talán egyszer még beszélünk róla. De nem most... Örülök, hogy jó úszó vagy, Jonas. De azért lehetőleg ne menj túl közel a folyóhoz.

Az örökítő nevetett, de nevetésében egy cseppnyi derű sem volt. Arcán a gondok árnyéka ült, s tekintete a bizonytalan távolba révedt.

19

Jonas az órára nézett. Mindig olyan sok dolguk volt, ritkán fordult elő ilyen, hogy csak ültek és beszélgettek.

– Ne haragudj, hogy ennyi időt elfecséreltem a kérdéseimmel – szólt Jonas. – Csak azért kérdeztem az elbocsátásról, mert Apa ma elbocsát egy újgyermeket. Két iker közül az egyiket. Neki kell kiválasztania azt,

amelyiket megtartjuk. A súlyuk alapján szoktak dönteni. Azt hiszem, már túl is van rajta. Reggelre tervezte.

Az örökítő arca elkomorult.

– Bár ne csinálnák ezt... – mondta csendesen, szinte csak magának.

– Mégse lehet itt két egyforma ember! – nevetett Jonas. – Mindig összetévesztenék őket! Jó lett volna megnézni – tette hozzá, csak úgy mellékesen. Szívesen nézte volna az apját, amint az a maga gyengéd és kedves módján tisztába teszi és felöltözteti a kicsit, aztán pedig elvégzi a ceremóniát.

– Megnézheted – mondta az örökítő.

– Nem! – rázta a fejét Jonas. – Gyerekeket sosem engednek be. A ceremónia szigorúan zártkörű.

– Jonas! – nézett rá az örökítő. – Tudom, hogy figyelmesen elolvastad az utasítások listáját. Elfelejtetted, hogy jogod van bárkitől bármit kérdezni?

– Igen, de...

– Jonas, ha végeztünk a munkánkkal, te leszel az emlékek őrzője. Olvashatod a könyveket, mindent tudsz majd a múlttól. Előtted nincsenek titkok. Csak így lehet teljes a kiképzésed. Ha meg akarsz nézni egy elbocsátást, csak egy szavadba kerül.

Jonas vállat vont.

– Jó, akkor lehet, hogy majd megnézek egyet. De erről már lekéstem. Tényleg úgy emlékszem, hogy reggelre tervezték.

Az örökítő ekkor elmondott valamit, ami újdonság volt Jonas számára.

– Minden zárt ceremóniáról felvétel készül. A Zárt Feljegyzések Tárában őrzik őket. Meg akarod nézni a ma reggeli elbocsátást?

Jonas habozott. Attól tartott, hogy Apa nem örülne neki, ha kilesne egy ilyen intim eseményt.

– Úgy vélem, meg kellene nézned – jelentette ki nyomatékosan az Örökítő.

– Hát jó... – adta be a derekát Jonas. – Mondd el, hogyan nézhetem meg.

Az örökítő felállt, odament a fali hangszóróhoz, és BE állásba fordította a kapcsolót.

– Igenis, őrző – jelentkezett egy hang. – Várom az utasítást.

– Megnézném az ikergyermek ma reggeli elbocsátását.

– Azonnal, őrző. Köszönöm az utasítást.

Jonas felnézett a kapcsolósor fölötti képernyőre. Azon cikcakkos vonalak villantak fel, majd számok jelentek meg, valamint a felvétel dátuma és időpontja. Jonast örömmel és ámulattal töltötte el ez az új lehetőség, és csodálkozott, hogy mindeddig nem is tudott róla.

A monitoron most egy kicsi, ablaktalan szoba képe tűnt fel. A helyiségben egy ágy volt, egy szekrény és egy asztal, rajta néhány eszköz. Jonas felismert egy mérleget; látott már olyat, amikor önkéntes munkán volt Dajkálóközpontban. A padlót fakó szőnyeg borította.

– De hisz ez egy egyszerű szoba – jegyezte meg Jonas. – Azt hittem, mondjuk, a Gyűlésteremben csinálják, hogy sokan elmehessenek. Az elbocsátási ceremóniakon minden öreg részt vesz. Gondolom, ha csak egy újszülöttről van szó, akkor...

– Hallgass! – szólt rá az örökítő, levéve tekintetét a képernyőről.

Most belépett a szobába Jonas apja, a dajkálók egyenruhájában, karján egy puha takaróba bugyolált, pöttöm újgyermekkel. Nyomában egy egyenruhás nő is megjelent; ő egy másik, hasonló takaróval védett újszülöttet hozott.

– Ő az apám – magyarázta Jonas. Azon kapta magát, hogy suttog, mintha attól kellene tartania, hogy felébreszti a kicsiket. – A másik dajkáló pedig az asszisztense. Ő még tanuló, de nemsokára végez.

A dajkálók az ágyra fektették a két egyforma újgyermeket, és kibontották a takarójukat. A kicsik meztelenek voltak, s Jonas megállapította, hogy A-neműek.

Apa ezután a mérlegre helyezte az egyik kicsit, majd ugyanezt tette a másikkal is. Jonas elbűvölve figyelte gyengéd, óvatos mozdulatait.

Apa nevetett.

– Jól van – fordult a nőhöz. – Egy pillanatig azt hittem, hogy grammra egyforma súlyúak. Akkor gondban lennénk. De ez itt... – folytatta, átadva az újra bebugyolált újgyermeket asszisztensének – ... ez kétezer-hétszáz grammos. Fürdesd meg, öltöztess fel, és vidd át a központba.

A nő bólintott, és kivitte a babát a szobából. Jonas apja most a másik újgyermek fölé hajolt.

– Hallod-e, csöppség, te csak kétezer-ötszázötven grammos vagy. Kis mopszli!

– Gáбриellel is ilyen furán szokott beszélni – jegyezte meg mosolyogva Jonas.

– Figyelj oda! – szólt az örökítő.

– Most majd tisztába teszi és felöltözteti – magyarázta Jonas. – Hogy ne fázzon a pici.

– Maradj csöndben, Jonas! – Az örökítő hangja furcsán, hidegen csengett. – Nézd!

Jonas engedelmesen a képernyőre függesztette tekintetét, és várta a folytatást. Különösen a ceremónia érdekelte. Apa a szekrényhez lépett, kinyitotta, és elővett belőle egy injekciós fecskendő meg egy apró fiolát. A tűvel óvatosan átszúrta a kis üveg dugóját, és felszívta a fecskendőbe a fiola színtelen tartalmát.

Jonas szánakozva felszisszent. El is felejtette, hogy az úgyermek oltásokat kapnak. Ő maga is utálta az injekciókat, de tudta, hogy szükségesek.

Meglepetésére apja az úgyermek homlokához hajolt, és ott szúrta bele a tűt, ahol a kis fejen egy ér lüktetett. A pici megvonaglott, és erőtlenül felsírt.

– Miért...

– Csitt! – szólt rá szigorúan az örökítő.

Apa beszélni kezdett, és Jonas megkapta a választ ki nem mondott kérdésére.

– Jól van, tudom, hogy fáj – gügyögte apa. – De muszáj vénába szúrnom, és a karocskádon még icipicik az erek.

Közben lassan, óvatosan nyomni kezdte a dugattyút, a fejbőr alatti vénába juttatva a folyadékot. Amikor a fecskendő kiürült, kihúzta a tűt, és a használt eszközt a szemétkosárba dobta.

– Már készen is vagyunk – szólt derűsen. – Nem is volt olyan szörnyű, igaz?

Most fogja tisztába tenni és felöltöztetni, gondolta Jonas. Nem szólalt meg, elfogadta, hogy az örökítő azt szeretné, ha csendben néznék végig a kis ceremóniát.

Az újgyermek időközben abbahagyta a sírást. Végtagjai néhány másodpercig görcsösen rángatóztak, aztán elernyedtek. Feje oldalra bukott, s szemhéja félig leereszkedett. Már nem mocorgott.

Jonast érthetetlen szorongás fogta el. Valahogy ismerősnek tűnt a testhelyzet, az arcon ülő kifejezés. Csak azt nem tudta, hol látott ilyet.

A képernyőre meredt, várva a folytatást. Semmi nem történt. A kicsi mozdulatlanul hevert, Apa pedig rendet rakott a szobában: összehajtotta a takarót, becsukta a szekrényt.

Jonasen most ismét erőt vett a fojtogató érzés, ami először a játszóterületen fogta el. Ismét felrémlett előtte a szőke hajú fiú arca és élettelené dermedt tekintete. Az emlék visszatért.

Megölte a gyereket! Az apám megölte a gyereket! A két mondat harsogva visszhangzott Jonas fejében, míg ő maga némán, a borzalomtól tágra nyílt szemmel a képernyőre meredt.

Az apja folytatta a rendrakást. Felvett a földről egy odakészített kartondobozt. Az ágyra rakta, kinyitotta, elhelyezte benne az ernyedt kis testet, és becsukta.

Azután a kezébe vette a dobozt, és a helyiség túlsó falához lépett vele. Kinyitott egy kis ajtót a falon. Az egy vaksötét üregbe nyílt – az iskolai tantermek szemétdobó nyílásaira emlékeztette Jonast.

Apa betette a dobozt a sötét üregbe, és lökött rajta egyet.

– Pá-pá, kis ember – mondta, azután kiment a helyiségből.

A képernyő elsötétült.

Az örökítő Jonasre nézett, és higgadt, szenttelen hangon beszélni kezdett.

– Ahogy mondtam, a bemandó értesített róla, hogy Rosemary az elbocsátását kérte. Aztán bekapcsolták a monitort, hogy nézhessem, mi történik vele. Ott állt a szobában, és várt. Akkor láttam utoljára azt a gyönyörű gyermeket. Bevitték a fecskendő, és felszólították, hogy túrje fel a ruhája ujját.

– Azt mondtad róla, Jonas, hogy talán nem volt elég bátor. Én nem tudom, mi a bátorság. Nem tudom, miben áll, honnan ered. Csak azt tudom, hogy engem megbénított az iszony és a tehetetlenség. Hallottam Rosemary szavait: kérte, hogy ő maga adhassa be az injekciót. Úgy is történt. Én nem bírtam végignézni. Elfordultam.

Az Örökítő Jonasre nézett.

– Az elbocsátásról kérdeztél – szólt keserűen. – Hát ennyit tudok mondani róla.

Jonas úgy érezte, mintha karmok szaggatnák a zsigereit. A fájdalom iszonyú bestiaként kúszott felfelé a torkában, hogy üvöltő sírásként törjön ki belőle.

20

Jonas az öklével püfölte az ágyat.

– Nem megyek! – kiabálta zokogva. – Nem megyek haza! Nem kényszeríthetsz rá!

– Ül fel, Jonas! – utasította az Örökítő.

Jonas engedelmeskedett. Egész testében remegve, leszegett fejjel ült az ágy szélén. Nem akart az örökítőre nézni.

– Itt maradhatsz éjszakára. Beszélni akarok veled. De most csendben kell maradnod, amíg értesítem a családdegységedet. Nem szabad meghallaniuk, hogy sírsz.

Jonas felkapta a fejét. Szeme vadul villogott.

– A kisbaba sírását se hallotta senki! – csattant fel keserű dühvel. – Senki, csak az apám!

Azzal újra zokogni kezdett. Az örökítő hallgatott, és várt. Jonas végül elcsendesedett, s már csak a válla remegett. Az Örökítő a hangszóróhoz lépett, és bekapcsolta.

– Igenis, őrző. Várom az utasítást.

– Értesítsd az új Őrző családdegységét, hogy az Őrző ma itt tölti az éjszakát. Kiegészítő képzésen vesz részt.

– Értesítem őket, uram. Köszönöm az utasítást.

– Értesítem őket, uram – visszhangozta dühös gúnnyal Jonas. – Megteszem, amit csak parancsolsz, uram. Ha kívánod, embert is ölök, uram. Öregeket? Újszülötteket? Örömmel meggyilkolom őket, uram. Köszönöm az utasítást, uram. Várom az utasítást... – Jonas egyre jobban belelovalta magát a keserű paródiába.

Az örökítő határozott mozdulattal megragadta a vállát. Jonas elhallgatott, és az öregre meredt.

– Figyelj rám, Jonas! Őket ne hibáztasd! Ők nem tudnak semmit!

– Ezt már mondtad egyszer.

– Mondtam, mert ez az igazság. Az ő életüket mások találták ki, és alkották meg. Neked is az az élet jutott volna, ha nem választanak az utódomnak.

- De hát az apám hazudott nekem! – zokogta Jonas.
- Mert azt az utasítást kapta, és mert nem tudja, mi más tehetne.
- Na és te? – fröcsögte Jonas. – Te is hazudsz nekem?
- Megtehetném, jogom van hozzá. De még egyszer sem hazudtam neked.

Jonas kétségbeesetten meredt az örökítőre.

- Mindenkit így bocsátanak el? Azokat is, akik háromszor megszegik a fontos szabályokat? Az öregeket is? Az öregeket is megölik?

– Igen.

- És Fiona? Ő szereti az öregeket! Azt tanulja, hogyan kell gondozni őket. Ő már tudja? Mit fog csinálni, ha megtudja? Milyen érzés lesz neki?

Jonas letörölte kézfejjével az arcán lecsorduló könnycseppeket.

- A te vöröshajú barátnőd máris gyakorolja az elbocsátás nemes művészetét – felelte az örökítő. – És nagyon gyorsan tanul. Az érzelmeknek nincs szerepük abban az életben, amibe beleszoktatták.

Jonas átölelte saját vállát, és előre-hátra ringatózott.

- Most mit lesz velem? Nem tudok hazamenni! Nem bírok!

Az örökítő felállt.

- Először is megrendelem az esti ételadagunkat. Azután eszünk.

Jonasból megint kitört a keserű gúny.

- Aztán meg elmeséljük egymásnak a mai érzéseinket?

Az örökítő szomorúan, üresen nevetett.

– Az egész közösségben csak két embernek vannak érzelmei, és azok mi vagyunk. Az egész elmúlt évünk egyetlen nagy érzésbeszámoló volt.

Jonas elszégyellte magát.

– Gonosz vagyok – szólt bűnbánóan. – Bocsáss meg, nem akartalak megbántani.

Az örökítő megveregette Jonas görnyedt hátát. – Evés után kidolgozzuk a tervet.

Jonas értetlenkedve nézett rá.

– Milyen tervet? Nincs mit tervezni. Nem tehetünk semmit. Ilyen a világunk. Már az én születésem előtt, a te születésed előtt, az elődöd születése előtt is ilyen volt. Ilyen már réges-réges-régen – motyogta a közhellyé vált kifejezést.

– Jonas – szólt rövid hallgatás után az örökítő –, nekünk valóban úgy tűnik, hogy egy örökkévalóság óta így él az ember. De az emlékekből tudjuk, hogy nem volt mindig ilyen a világ. Az embereknek egykor voltak érzelmeik. Te meg én át is éltük őket. Saját tapasztalatból tudjuk, hogy volt idő, amikor még mindenki érzett büszkeséget, bánatot...

– És szeretetet... – szólt közbe Jonas, felidézve a családi ünnep emlékét. Aztán a szőke katona jutott eszébe. – És kint...

– Az emlékek őrzésében nem a fájdalom a legrosszabb – folytatta az örökítő –, hanem az egyedüllét. Az emlékek arra valók, hogy az emberek osztozzanak rajtuk.

– Velem megoszthatod őket – jegyezte meg Jonas. Szerette volna egy kicsit vigasztalni az öreget.

– Ez igaz. Az együtt töltött egy év rádöbbenett arra, hogy a dolgok nem maradhatnak a régiben. Már korábban is éreztem, hogy tennem kellene valamit, de minden próbálkozás kilátástalannak tűnt. Most először érzem úgy, hogy van esély a sikerre. A megoldásra te mutattál rá... – Az örökítő az órájára nézett. – ...alig két órával ezelőtt.

Jonas kíváncsian várta a folytatást. Késő éjszaka volt már, de ők még mindig beszélgettek. Jonas kapott egy talárt az örökítőtől – egy olyan hosszú ruhát, amelyet csak a döntéshozók viseltek –, abba burkolózva ült.

Lehetségesnek tűnt a siker. Nem volt rá túl nagy esély, de lehetségesnek tűnt. A kudarc viszont egyenlő volt a biztos halállal.

De mit számít az? Ha marad, nem érdemes élnie. – Megteszem... – felelte az örökítőnek. – Azt hiszem, képes vagyok rá. Vagy legalábbis megpróbálom. De neked is velem kell jönnöd!

Az örökítő a fejét rázta. – Jonas, a közösségben sok-sok nemzedék, a réges-réges-régi idők óta mindig volt egy ember, aki őrizte az emlékeket a polgárok helyett. Az elmúlt egy évben rengeteg emléket kaptál tőlem. Azok már hozzáférhetetlenek számomra. Amit egyszer továbbadtam, többé nem vehetem vissza. Ha elmenekülsz, ha örökre elhagyod a közösséget, nem térhetsz vissza többé, azt, ugye, tudod?

Jonas bólintott. Ez volt a legrémisztőbb az egész dologban.

– Igen, tudom – felelte. – De ha velem jönnél...

Az örökítő a fejét rázta, és egy intéssel elhallgattatta Jonast.

– Ha sikerül megszöknöd – folytatta –, ha eljutsz a kinti világba, a Másholba, akkor a közösségnek át kell vennie azokat az emlékeket, amelyeket most te őrzöl helyettük.

– Úgy gondolom, hogy képesek lesznek megbirkózni a feladattal, megszerezni a bölcsességet. De nagyon megszenvednek majd. Tíz éve, amikor elvesztettük Rosemaryt, és az emlékei megszállták a közösséget, kitört a pánik. Pedig az csupán néhány emlék volt. Ha majd a te rengeteg emléked visszatér, az embereknek segítségre lesz szükségük. Emlékszel, hogyan segítettem neked a kezdet kezdetén, mikor a befogadás még szokatlan, új dolog volt számodra?

Jonas bólintott.

– Eleinte féltem. És nagyon fájt.

– Akkor neked volt szükséged rám. Most nekik lesz.

– Hiába reménykedünk. Találnak majd valakit, aki átveszi a helyem. Választanak egy új őrzőt.

– Pillanatnyilag nincs olyan jelölt, aki készen állna a kiképzésre. Persze felgyorsítják majd a kiválasztást, de én nem tudok olyan gyerekről, aki rendelkezik a szükséges képességekkel.

– Van egy világos szemű B-nemű. De ő még csak hatos.

– Igen, tudom, kire gondolsz. Katharine a neve. Ő azonban még túl fiatal. A közösség kénytelen lesz viselni az emlékek terhét.

– Kérlek, örökítő, gyere el velem!

Az öreg azonban hajthatatlan volt.

– Nem lehet – felelte. – Nekem itt kell maradnom. Itt akarok maradni. Ha veled mennék, azzal teljesen kiszolgáltatnánk a közösséget az emlékeknek. Itt állnának védelem, támasz nélkül. Kitörne a káosz. Elpusztítanak egymást és önmagukat. Nem mehetek veled.

– Örökítő – fakadt ki Jonas –, a saját életünk a fontos, nem a többieké!

Az örökítő kérdő mosollyal nézett rá. Jonas lehorgasztotta a fejét. Már hogylene volna fontos a többiek sorsa. Csak az a fontos.

– Különben sem lenne erőm a meneküléshez... – szólt lemondó sóhajjal az örökítő. – Elgyengültem, Jonas. Tudod-e, hogy már nem is látom a színeket?

Jonasnek elszorult a szíve. Megfogta az örökítő kezét.

– Te megéled a színeket – folytatta az öreg. – És megvan benned a kellő bátorság. Segítek majd, hogy elég erőd és kitartásod is legyen.

– Egy évvel ezelőtt – szólt Jonas –, mikor tizenkettes lettem, és érzékelnem kezdtem az első színt, azt mondtad, nálad másképpen kezdődött a dolog. De nem mesélted el, hogyan, mert azt mondtad, még nem érteném.

Az örökítő arca kissé felderült.

– Igen, azt mondtam. Most pedig azt mondom, hogy hiába a rengeteg tudás, amit megszerezted, hiába a sok száz emlék, amit kaptál, még mindig nem értheted meg. Ugyanis egy kicsit önző voltam. Abból semmit nem adtam neked. Azt a végsőkig meg akartam tartani.

– De hát mit?

– Nagyon fiatal voltam, még nálad is fiatalabb, amikor először tapasztaltam. Nem azt, amit te. Nálam nem a túralátással kezdődött, hanem a túlrahallással.

Jonas a homlokát ráncolta. – Mit hallottál? – kérdezte.

– Zenét... – felelte mosolyogva az örökítő. – Egy furcsa, csodálatos dolgot, amit zenének hívnak. Mielőtt elmész, adok belőle neked.

Jonas eltökélten megrázta a fejét. – Nem, Örökítő – szólt. – Azt tartsd meg magadnak arra az időre, ha már nem leszek itt.

Reggel Jonas hazament, mosolyogva köszöntötte szüleit, és szemrebbenés nélkül hazudta, hogy az éjjel csupa szép és érdekes dolgot csinált.

Az apja rámosolygott, és szemrebbenés nélkül hazudta, hogy előző nap csupa szép és érdekes dolgot csinált.

Jonas egész délelőtt, amíg az iskolában ült, a tervet elemezgette magában. Az megdöbbenően egyszerűnek tűnt. Előző este az örökítővel minden egyes részletét többször is végiggondolták.

Úgy tervezték, hogy az Örökítő a decemberi ceremóniáig hátralevő két hétben átadja Jonasnak a bátorságról és a kitartásról szóló összes emlékét. Tudták, hogy Jonasnak szüksége lesz rájuk, ha végig akar menni az úton, ami a Másholba vezet – a Másholba, amelynek létezésében mindketten szilárdan hittek.

Aztán, a ceremónia előtti éjszakán Jonas kilopózik majd családjának lakóegységéből. Ez volt az akció legveszélyesebb része, hiszen az éjszakai kijárási tilalom megszegése főbenjáró vétségnek számított.

– Éjfélkor indulok – határozta el Jonas. – Addigra az ételbegyűjtők végeznek az esti maradékok elszállításával, az útkarbantartók pedig csak később kezdik el a munkát. Csak akkor láthatnak meg, ha valaki egy rendkívüli esemény miatt megy valahová.

– Nem tudom, mit csinálj, ha meglátnak – csóválta fejét az örökítő. – Természetesen vannak emlékeim szökésekről, hiszen a történelem során az embereknek sokféle szörnyűség elől kellett menekülniük. De mindegyik eset más. Egyik helyzet sem hasonlít a tiédhez.

– Nem fognak meglátni – jelentette ki magabiztosan Jonas. – Óvatos leszek.

– Bár hivatalosan még nem te vagy az őrző, az emberek már most tisztelnek téged. Ha mégis meglátnak, nem hiszem, hogy sokat kérdezősködnek majd.

– Azt mondom, hogy te küldtél el elintézni valamit – tréfálkozott Jonas. – Elpanaszolom, hogy a te parancsodra szegtem meg a szabályt.

Mindketten nevettek, ha nem is felhőtlen jókedvvel.

Jonasnak tehát ki kellett osonnia a házból előre összekészített ruhacsomagjával. Úgy tervezték, hogy kerékpárral lemegy a folyópartra, s a bokrok közt elrejtve a biciklit meg a ruhákat.

Onnan gyalog indul tovább a sötétben a hátsó szárny felé.

– Éjszaka nincs recepció odakint – magyarázta az örökítő. – Az ajtót nyitva hagyom, és itt, a szobában várok rád.

Apa és Anya csak reggel veszik majd észre Jonas eltűnését. Az ágyán találnak egy vidám hangú üzenetet, melyben Jonas értesíti őket, hogy lement a folyópartra biciklizni, de időben hazaér.

Kicsit mérgelődnek majd, de nem indulnak a keresésére, csupán eltervezik, hogy megdorgálják őt, ha hazatér.

Egy darabig várni fognak rá, egyre bosszúsabban, de végül elindulnak nélküle a ceremóniára.

– Senkinek nem fognak szólni – vélekedett Jonas. – Nem hívják fel a figyelmet a fegyelmeztelenségemre, mert az rájuk is rossz fényt vet. Különben is mindenki a ceremóniával lesz elfoglalva. Észre fogják venni, hogy nem vagyok ott. A tizenketteseknek már nem kell egy csoportban ülniük. Asher az hiszi majd, hogy veled vagyok vagy a gondviselőimmal...

– A gondviselőid pedig, hogy Asherrel vagy velem vagy.

Jonas legyintett.

– Jó sok idő eltelik, mire kiderül, hogy senki nem találkozott velem.

– Addigra pedig mi már messze járunk.

Úgy tervezték, hogy az örökítő kora reggel rendel egy járművet és egy sofőrt a bemandótól. Az ilyen utasítás nem volt szokatlan, hiszen az örökítőnek munkájából adódóan gyakran kellett ellátogatnia a környékbeli telepekre, hogy az ottani döntéshozókkal tanácskozzon.

Az örökítő általában nem vett részt a decemberi ceremónián; az előző évben is csak azért jelent meg, mert személyesen érintve volt az új őrző kinevezése miatt. Mivel általában visszavonultan élt, nem tűnt valószínűnek, hogy bárki is kifogásolná a távolmaradását vagy azt, hogy épp a ceremónia napján indul útnak.

Ha megérkezik a jármű, az örökítő valamilyen ürüggyel elküldi a sofőrt, hogy Jonas észrevétlenül elrejtőzhessen a jármű csomagterében. Lesz nála egy batyura való élelem – az örökítő a következő két hétben minden élelemadagja felét félreteszi neki.

Azután a zsúfolt gyűlésteremben kezdetét veszi a ceremónia. Addigra Jonas és az örökítő már a folyón túl lesznek.

Legkésőbb a déli szünetben feltűnik Jonas távolléte, ami akkor már komoly aggodalmat kelt majd. A ceremóniát nem szakítják félbe – arról szó sem lehet –, de keresőket küldenek szét a telepen.

Mire a keresők megtalálják a biciklit és a ruhákat, Jonas már úton lesz a Máshol felé.

A visszatérő örökítőt pánik és fejetlenség fogadja majd. A közösség még sosem volt ilyen helyzetben, emlékek híján a régmúlt

tapasztalataiból meríthetnek – így hát az Örökítő tanácsát fogják kérni.

Az örökítő egyenesen a Gyűlésterembe megy, kiáll a színpadra, és beszédet intéz az összegyűlt polgárokhoz.

Először is közli a lesújtó hírt, hogy Jonas a folyóba veszett. Azután nyomban megkezdí az Elveszett Ceremóniáját.

– Jonas, Jonas...! – zúgja majd a tömeg, épp úgy, mint a kis Caleb elvesztésekor. A kórust az Örökítő vezeti. Egyre lassabban és csendesebben ismételtetik majd a nevet; az Elveszett emléke fakulni kezd bennük, hangjuk mormolássá, suttogássá halkul, s mire a hosszú nap véget ér, Jonas és neve végérvényesen eltűnik a tudatukból.

Attól kezdve minden figyelmüket az fogja lekötöni, hogy felnőjenek az új feladathoz: megtanulják elviselni a rájuk zúduló emlékeket. Az örökítő segít majd nekik.

– Igen, most már belátom, hogy nekik is szükségük lesz rád – mondta Jonas az éjszakába nyúló beszélgetés végén. – De nem jobban, mint nekem. Kérlek, gyere velem!

Jól tudta, mi lesz a válasz.

– Az én munkám akkor ér véget – felelt szelíden az örökítő –, ha hozzásegíttem a közösséget ahhoz, hogy megváltozzon és kiteljesedjen. Hálás vagyok neked, Jonas, mert nélküled sosem jöttem volna rá, hogyan érhetem el a célt. De a te feladatod most az, hogy elmenj. Az enyém pedig, hogy itt maradjak.

– De hát nem akarod, hogy együtt legyünk, Örökítő? – kérdezte szomorúan Jonas.

Az öreg átölelte őt.

– Szeretlek téged, Jonas – szólt. – De nekem máshova kell mennem. Ha itt elvégeztem a feladatomat, a lányom mellett a helyem.

Jonas eddig csüggedten a padlóra meredt. Most felkapta a fejét.

– Nem is tudtam, hogy van lányod, Örökítő! A házastársadról beszéltél nekem, de a lányodról most hallok először.

Az Örökítő mosolyogva bólintott. Majdnem egy éve ismerték egymást, de ez volt az első alkalom, hogy Jonas igazi boldogságot látott öreg tanítója arcán.

– Rosemary volt a neve.

21

Sikerülni fog! Csak rajtunk múlik, hogy sikerüljön! – ezt ismételte magában Jonas egész álló nap.

Este azonban egy csapásra minden megváltozott. A terv, amit annyiszor átgondoltak, amit olyan gondosan kidolgoztak – füstbe ment.

Jonasnak már aznap menekülnie kellett. Alighogy leszállt az este és elcsendesedett a telep, kiszökött a családi lakóegységből. Nagy veszélyt vállalt ezzel, hiszen az utcákon és a parkokban még dolgoztak a munkások, de ő ügyesen, zajtalanul, a házak árnyékába húzódva lopakodott. Elhaladt a lakóépületek mellett, átvágott a néptelen Központi Téren, és a folyó felé vette útját. Látta az Öregek Háza és a hátsó szárny sötét körvonalait, de nem tehetett kitérőt arra. Nem volt rá idő. Minden perc számított, és minden perccel távolabb kellett kerülnie a teleptől.

Már a hídon kerekedett. A kormányra hajolt, s kitartóan egyenletesen taposta a pedált. Néha vetett egy-egy pillantást a mélybe, a folyó némán hömpölygő, sötét vizére.

Furcsamód cseppet sem félt; az sem bántotta, hogy többé nem láthatja viszont a telepet, a közösséget – de mély szomorúsággal töltötte el az elválás legjobb barátjától. Tudta, hogy ebben a veszélyes helyzetben csendben kell maradnia, de szívével, egész lényével barátja felé kiáltott, és remélte, hogy a túlahallás segítségével az őrző meghallja hangtalan búcsúját.

A dolog az esti étkezés alatt történt. A család tagjai, mint mindig, együtt ültek az asztalnál; Lily fecsegett, Apa és Anya pedig beszámoltak a nap eseményeiről (vagy épp – mint Jonas most már tudta – elmondták hazugságaikat). Gábiel a földön játszott, közben vidáman gagyogott, és időnként ránevetett Jonasre. Szemmel láthatóan örült, hogy a váratlan éjszakai kimaradás után viszontlátja őt.

Aztán Apa egyszer csak lenézett a kicsire, és így szólt:

– Használd ki ezt az estét, kis lurkó. Holnap ilyenkor már nem leszel itt.

– Hogyhogy? – csodálkozott Jonas.

Apa csalódottan sóhajtott.

– Reggel, mikor hazajöttél, azért nem találtad itt, mert éjszakára a Dajkálóközpontban hagytuk. Mivel úgysem voltál itthon, ez jó alkalomnak tűnt arra, hogy tegyünk egy próbát veled. Nálad olyan nyugodtan aludt.

– És? Rosszul viselte? – kérdezte együttérzően Anya.

Apa keserűen felnevetett.

– Az nem kifejezés. Kész katasztrófa volt, amit csinált. Egész éjjel bőgött. Az éjszakások képtelenek voltak lecsillapítani. Teljesen kétségbe ejtette őket.

– Ejnye-bejnye, te kis kópé! – csóválta a fejét Lily, és rosszallóan ciccegett a nevetgélő kisgyermeknek.

– Így aztán – folytatta Apa – meg kellett hoznunk a döntést. A délutáni megbeszélésen még én is Gábiel elbocsátására szavaztam.

Jonas letette a villáját, és az apjára meredt. – Az elbocsátására...?

Apa bólintott.

– Mi igazán mindent megpróbáltunk...

– Ahogy mondod – erősítette meg Anya.

Lily is bólogatott.

Jonasnak minden önuralmára szüksége volt, hogy nyugodt hangon tudjon beszélni.

– Mikor? – kérdezte. – Mikor bocsátjátok el?

– Holnap reggel. A nyakunkon a névadás, egyre több a munka, úgyhogy abban maradtunk, legjobb lesz, ha gyorsan túlesünk a dolgon.

– Holnap reggel pá-pá lesz neked, kicsi Gabe – gügyögte Apa mézesházos hangon.

22

A túlsó partra érve Jonas lefékezett, és még egyszer utoljára hátranézett. A telep, egész addigi életének színhelye, némán szunnyadt a sötétben. Pirkadatkor felébred majd, és – immár Jonas nélkül – tovább folyik benne a jól megtervezett, zökkenőmentes élet. Az az élet, amiben nem történnek váratlan, kellemetlen, szokatlan dolgok. Az az élet, amiben nincsenek színek, nincs fájdalom, nincs gyötrelmes múlt.

Jonas ránehezedett a pedálra, és folytatta útját. Veszélyes volt nézelődéssel töltenie az időt. Végiggondolta, hány szabályt szegett meg már addig is – épp eleget ahhoz, hogy ha elfogják, a legsúlyosabb ítéletet kapja.

Először: elhagyta éjszaka a lakóegységét. Komoly kihágás.

Másodszor: élelmiszert lopott el a közösségtől. Ez főbenjáró bűn volt, bár csak a maradékokból vitt, amit a polgárok az ajtók elé helyeztek begyűjtésre.

Harmadszor: ellopta apja kerékpárját. A tárolónál állva egy percig tétovázott. Nem akart semmit, ami az apjáé, és abban sem volt biztos, hogy biztonságosan tud majd haladni a számára szokatlan, nagy kerékpárral.

De hiába, el kellett hoznia, mert azon volt gyerekülés.

És ő Gábrielt is magával vitte.

Pedálozás közben az előrebukó kis fej finoman bökdöste a hátát. Gábiel mélyen aludt a gyermekülésen. Indulás előtt Jonas rátette a kezét a hátára, és átadta neki a legandalítóbb emléket, ami csak eszébe jutott: a trópusi estében egy sziget pálmái alatt lassan lengő hintát, a közeli partot nyaldosó lusta hullámok ritmikus, álmosító hangjával. A testébe áramló emlék megnyugtatta és a legmélyebb álomba ringatta Gábrielt. Megrezzent, mikor Jonas kiemelte a kiságyból és elhelyezte a gyermekülésen.

Jonas tudta, hogy az éjszaka hátralevő részében még nem kell üldözőkre számítania. Kitartóan, tempósan hajtotta hát a kerékpárt, leküzdve a fáradtságot, a lassan múló perceket, a kilométereket. Nem volt rá idő, hogy átvegye az örökítőtől a bátorságot és kitartást adó emlékeket, A saját erejével kellett gazdálkodnia, s remélte, hogy az is elégnek bizonyul. Eleinte egymást követték a szomszédos telepek az

út mentén. Aztán egyre hosszabbra nyúltak a sötét épületegyüttesek közti kihalt útszakaszok. Jonas lába előbb megfájdult, azután, ahogy múlt az idő, elzsibbadt.

Pirkadatkor Gábiel ébredezni kezdett, Kihalt vidéken jártak; az út mindkét oldalán szántóföldek nyúltak el, elszórt facsoportokkal. Jonas nem messze egy patakot vett észre; arrafelé biciklizett a hepehupás mezőn át. Gábiel, aki addigra teljesen felébredt, élvezte a döccenéseket, és vidáman kacagott.

Jonas kioldotta a szíjait, s kivette Gabe-et az ülésből. A kisgyerek kíváncsian vizsgálgatni kezdte a fűvet, az ágakat. Jonas elrejtette a biciklit a sűrű bozótosban.

– Itt a reggeli étel, Gabe!

Jonas kicsomagolta az élelem egy részét, evett, és megetette Gabe-et is. Aztán a magával hozott pohárral vizet merített a patakából. Megkínálta a kisgyermeket, majd ő maga is csillapította szomját. Azután leült a patak partjára, s elnézte, ahogy Gábiel játszik.

Kimerült volt. Tudta, hogy alvásra van szüksége. Pihentetnie kellett izmait, fel kellett készülnie az út következő szakaszára. Nappal nem is volt tanácsos továbbindulniuk.

Hamarosan keresni kezdik őket.

Talált egy eldugott helyet a fák közt. Odavitte Gábrielt, s a gyereket magához ölelve lefeküdt. Gábiel jókedvűen kapálózott. Azt hitte, most is az a csiklandozós-nevetős birkózás kezdődik, amit otthon, a lakóegységben olyan sokat játszottak.

– Sajnálom, Gabe – szólt Jonas. – Tudom, hogy reggel van, és nemrég ébredtél fel, de most aludnunk kell.

Magához húzta a kisgyermeket; simogatni kezdte, és csitítóan suttogott neki. Aztán a hátára szorította a kezét, és átadta neki a zsibbadt, kellemes kimerültség emlékét. Egy perc sem telt bele, és Gábiel feje Jonas mellkasára bukott.

A szökevények együtt aludták át az első veszélyes napot. A legrémisztőbbek a repülőök voltak. Jonas nem is tudta már, hány napja indultak el. Az utazás rutinszerű cselekvéssorozattá vált: nappali alvás a fák, az aljnövényzet rejtekében; vízkeresés; osztozás a magukkal hozott kevéske ételmen és azon, amit a földeken találtak. Éjszakánként pedig hosszú-hosszú bicikliutak.

Jonas lábizmai megkeményedtek; lefekvéskor mindig fájtak, de meg is erősödtek, így Jonasnak egyre ritkábban kellett megállnia pihenni. Az ilyen pihenők alkalmával kivette Gabe-et a gyermekülésből, hogy ő is megmozgathassa tagjait. Az éjszaka sötétjében szaladgált egy kicsit az úton vagy a mezőn, s mikor visszatért a kerékpárhoz, s a helyére ültette a kisgyermeket, lábai ismét készen álltak a megerőltető munkára.

Volt tehát elég saját ereje; nem hiányzott az, amit az örökítő adott volna neki, ha jut idő a felkészülésre.

Azonban valahányszor feltűntek a repülőgépek, Jonas mindig azt kívánta, bár kapott volna még egy kis bátorságot.

Keresőgépek voltak, ezt jól tudta. Olyan alacsonyan repültek, hogy motoruk zaja felébresztette Jonast, aki búvóhelyéről rémülten felfelé pislogva néha szinte még a keresők arcát is ki tudta venni. Tudta, hogy üldözőik nem látnak színeket; testük és Gábiel arany fürtjei nem többek szürke foltnál a levelek színtelen tömegében. Az iskolai tudomány- és technikaóráról azonban emlékezett rá, hogy a kutatórepülőkön hőérzékelő berendezés van, ami könnyedén kimutat két meleg emberi testet a bokrok sűrűjében.

Így hát valahányszor felhangzott a közeledő gépek zaja, Jonas Gábriel hátára tette a kezét. Felidézett egy emléket a hóról, egy részét átadta a kisgyermeknek, s így mindketten kihűltek. A veszély elmúltával azután dideregve összebújtak, s igyekeztek újra elaludni.

Jonas, amikor emlékeket adott át Gábrielnek, azt tapasztalta, hogy a lelkében őrzött képek és érzések gyengébbek, halványabbak, mint régen. Szökésekor épp ebben reménykedett, s ezt is tervezték az örökítővel: hogy a teleptől távolodva fokozatosan elveszíti majd az emlékeket, s azok visszatérnek a közösséghez. Mikor azonban jöttek a repülők, bele kellett kapaszkodnia még megmaradt, hideget idéző emlékeibe, hiszen szüksége volt rájuk a túléléshez.

A repülők általában nappal, a pihenés és a rejtőzködés idején tűntek fel, de Jonas ébersége éjszaka, útközben sem lankadt. A folyamatos fülelésből Gábriel is kivette a részét. „Repülő! Repülő!”, kiáltotta, néha már azelőtt, hogy Jonas meghallotta a motorok távoli, fenyegető zaját. Ha éjszaka jöttek a gépek, Jonas megcélozta a legközelebbi bozótost, a földre vetette magát, és kihűtötte mindkettőjüket. Minden elővigyázatosság ellenére néha csak másodperceken múlt, hogy üldözőik nem fedezték fel őket.

Már nagyon rég nem láttak emberi települést. Éjszakánként, a lakatlan vidékeken át kerekezve Jonas nem is a távolság fürkészte már, csak az út környékét; szakasról szakaszra kiszemelte a legalkalmasabb búvóhelyet arra az esetre, ha felhangzik a motorzúgás.

A gépek azonban egyre ritkábban jöttek, s rendszerint gyorsan elnyelte őket a messzeség – mintha már nem bíztak volna a sikerben, s csak úgy találmra röpködnének. Végül eljött az első olyan nap és éjszaka, mikor egyetlen repülő sem szállt el a szökevények fölött.

A táj fokozatosan, eleinte szinte észrevehetetlenül, változni kezdett. Az út keskenyebbé, hepehupásabbá vált – ezt a szakaszát szemlátomást elhanyagolták az útkarbantartók. A bicikli első kereke egyre gyakrabban futott kőre vagy kátyúba, s ez megnehezítette az előrehaladást.

Az egyik éjjel, mikor a kerékpár egy kőnek ütközött, elestek. Jonas ösztönösen Gábriel után kapott, s az ülésébe szíjazott kisgyermek nem is ütötte meg magát, csak megijedt. Jonasnak viszont kibicsaklott a bokája, és mindkét térdét véresre horzsolta. Sajgó fájdalom gyötörte, miközben felállította a biciklit, és megnyugtatta Gáбриelt.

Próbaképpen áttértek a nappali utazásra. A repülőktől Jonas már nem félt – üldözőik, úgy tűnt, végleg felhagytak a kutatással –, tartott viszont azoktól az új, ismeretlen veszélyektől, amelyek az elvadult tájon leselkedhettek rájuk.

Az út már nem elszórt facsoportok között, hanem sűrű, sötét, titkokkal terhes erdőben kanyargott. Egyre több patakot és folyót láttak, s gyakrabban álltak meg inni. Jonas olyankor lemosta térdét – sziszegve, ahogy a nyílt sebhez ért –, és a hideg vízbe mártotta dagadt bokáját, hogy csillapítsa a fájdalmat.

Egyre inkább tudatosult benne, hogy Gábriel biztonsága az ő erejétől és kitartásától függ.

Egy nap aztán megcsodálhattak egy vízesést, és nemsokára találtak az első vadon élő állatokkal.

– Repülő! Repülő! – kiáltott fel Gábriel. Jonas gondolkodás nélkül a fák közé kormányozta a biciklit, bár napok óta egyetlen gép sem szállt el felettük, s most sem hallott motorzúgást. A sűrűben aztán lefékezett, és hátranézett Gábrielre. A kisgyermek az ég felé

mutogatott ujjacskáival, Jonas rémülten felnézett, de nem repülőt pillantott meg, hanem egy olyan teremtményt, amelyet a valóságban még sosem látott, az Örökítőtől kapott, most már egyre halványuló emlékekben viszont annál többször. A magasban egy madár repült.

Attól kezdve egyre gyakrabban szálltak el éneklő, csicsergő, vijjogó madarak a fejük fölött. Szarvasokat is láttak, egy alkalommal pedig találtak egy kisebb, bozontos farkú, vörösesbarna bundájú állattal, aminek Jonas nem tudta a nevét. Az állat nem menekült el, csak állt az út szélén, és bámulta őket. Jonas lefékezte a biciklit. Egy darabig nézték egymást, aztán az állat elunta a dolgot, megfordult és eltűnt a fák sűrűjében.

Az egyenlet egyhangúsága, kiszámíthatósága után elbűvölte Jonast ez a világ, ahol minden kanyar után újabb meglepetés tárult a szeme elé. Újra meg újra lefékezett, hogy elgyönyörködjön egy-egy vadvirágban, meghallgassa egy madár énekét, vagy épp csak elnézze, hogyan játszik a szél a fák leveleivel. A közösségi telepen eltöltött tizenkét év alatt egyszer sem élte át azt a tiszta, maradéktalan örömet, amit ezek a szemlélődéssel töltött percek nyújtottak neki.

Az öröm mellett azonban új, sötét félelmek is gyökeret vertek a lelkében. Ezek közül a legkínzóbb, legfenyegetőbb az éhenhalás réme volt. A megművelt földeket rég maguk mögött hagyták, s Jonasnak fogalma sem volt róla, mit fognak ezentúl enni. Mióta elfogyott az a kevéske tartalék, amit az utolsó burgonya- és répaföldeken magukhoz vettek, egyszer sem tudtak jóllakni.

Jonas letérdelt egy patak partján, és megpróbált pusztá kézzel halat fogni. Miután nem ért el eredményt, köveket hajított a vízbe, de ezt inkább csak a kudarc miatt érzett dühében tette, nem a siker reményében. Végül elővette Gábiel takaróját, s abból meg egy görbe botból rögtönzött hálót fabrikált.

Megannyi sikertelen próbálkozás után végül kifogott két ficánkoló, ezüstös halat. A nehezen szerzett zsákmányt egy éles kővel falatnyi darabokra vágta, és Gábriellel bekebelezték a nyers cafatokat. Később találtak néhány ehető erdei bogyót. Egy madarat is megpróbáltak elkapni, de sikertelenül.

Éjjelente Jonas álmatlanul hevert a békésen szuszogó Gábiel mellett, s kínzó éhségében régi életére gondolt. Arra az időre, mikor még házhoz szállították neki az ételt. Fakuló emlékei közt kutatva megpróbálta felidézni a jóllakottság érzését. Sültekkel megrakott ünnepi asztalokat, hatalmas, cukormázos születésnap tortákat és napérlelte, édes gyümölcsöktől roskadozó fákat képzelt maga elé.

Aztán a képek szertefoszlottak, s ő újra csak a mardosó, fájdalmas úrt érezte a gyomrában. Hirtelen emlékezetébe villant a régi eset, amikor megdorgálták, amiért azt mondta: „Mindjárt éhen halok.” Nem érzed úgy, hogy mindjárt éhen halsz, mondták neki, és nem is fogod soha úgy érezni.

De igen, most úgy érezte. Ha a telepen maradt volna, sosem tapasztalta volna meg ezt. Annak idején a választás szabadságára vágyott. A vágya teljesült, és ő rosszul választott: úgy döntött, hogy eljön a telepről. Most pedig éheznek.

De ha ott maradt volna...

Jonas folytatta a gondolatot. Ha ott maradt volna, akkor is éhezne, csak másképpen. Éhezné az érzelmeket, a színeket, a szeretetet.

És Gábiel? Neki semmilyen élet nem jutott volna. Így hát tulajdonképpen nem is volt választása.

Most, hogy elgyengítette az állandó éhség, a biciklizés is kínszenvedéssé vált számára. Ugyanakkor rádöbbsent, hogy hamarosan teljesül egy régi vágya: igazi hegyek között járhat majd.

Sérült bokája lüktetve sajgott, s ő emberfeletti erőfeszítés árán tudta csak újra meg újra lenyomni a pedált.

Az éghajlat is változni kezdett. Egyszer két napon át szakadatlanul esett. Az emlékekben Jonas mindig kellemesnek érezte az esőt, most, a valóságban viszont annál kevésbé. Eláztak és átfáztak Gábriellel, s ruhájuk a ritka napos időszakokban sem tudott teljesen megszáradni.

Gábriel az utazás korábbi, veszélyes szakaszában soha nem sírt. Most igen. Sírt, mert éhes volt, fázott és elgyengült. Jonas is sírt, de neki más oka is volt rá; attól félt, hogy nem tudja megmenteni Gábrielt. A saját sorsával már rég nem törődött.

23

Ahogy alkonyodni kezdett, Jonas egyre biztosabban érezte, hogy közel jár a célhoz. Se a szeme, se a füle nem erősítette meg ezt – a táj néma volt, s előre tekintve nem látott mást, csak az ismeretlenbe vezető, kanyargós út egy-egy újabb szakaszát.

Mégis érezte – érezte, hogy a Máshol már nincs messze. Azonban a remény, hogy képes lesz eljutni odáig, már alig pislákol benne, s még jobban elhalványult, amikor a csípős, hideg levegő fehéren kavargogni kezdett.

A vékony takaró vajmi kevés védelmet nyújtott Gábrielnek a hideg ellen. A kisgyermek dideregve, némán kucorgott a gyerekülésen. Jonas leszállt a bicikliről, és Gabe-et is leemelte róla. Elszorult szívvel döbbent rá, mennyire átfagyott és elgyengült a kicsi.

Kigombolta ingét, meztelen mellkasára szorította Gábrielt, és kettejük köré csavarta a szakadt, piszkos takarót. Közben zsibbadt lába körül egyre gyűlt a puha, fagyos fehérség. Gábriel erőtlenül hozzábújt, és panaszos nyögése egy másodpercre megtörte a táj néma csendjét.

Segítségül hívott egy majdnem elfeledett érzést, amely épp olyan ködös és széthulló volt, mint a fehérség maga. Jonas emlékezetébe idézte az anyag nevét.

– Ez hó, Gabe – suttogta. – Ezek hópelyhek. Az égből hullanak, és nagyon szépek.

Az egykor oly érdeklődő és eleven kisgyerek most meg sem mozdult. Jonas ránézett a melléhez érő kis fejre. Gábiel göndör tincsei ragacsosak voltak a pizsoktól; sápadt, maszatos arcán világos csíkokat mostak a legördülő könnyecseppek. A szeme csukva volt. Miközben Jonas nézte, egy megcsillanó hópelyhely rátelepedett kicsi, remegő szempillájára.

Jonas összeszedte magát, és újra biciklire szállt. Az út meredek emelkedőben folytatódott. A hegymenet jó időben is próbára tette volna erejét, de így, hogy a hó percről percre vastagodó rétegben borította el a keskeny utat, jószerével lehetetlennek tűnt legyűrni az emelkedőt. Az első kerék csigalassúsággal haladt előre, pedig Jonas teljes erőből taposta a pedált zsibbadt, fájós lábával. Végül a kerékpár megállt, és nem is indult el többet.

Jonas leszállt, és engedte eldőlni a biciklit. Átfutott a fején, hogy milyen jó is lenne Gábiellel együtt ugyanúgy eldőlni, belesüppedni a hóba, az éjszakába, az álom melegségébe.

De nem! Ha idáig eljött, most már nem adhatja fel! Az emlékek már hátramaradtak, megszöktek tőle, hogy visszatérjenek a közösséghez. Vajon mind elment már, vagy maradt még néhány? Fel tud-e idézni még egy kevés melegséget? Van-e még ereje emléket adni? És Gábiel képes-e még a befogadásra?

A kisgyermek hátára szorította tenyerét, és megpróbálta emlékezetébe idézni a napsütést. Egy hosszú pillanatig úgy tűnt, nem

sikerül; hogy képessége végképp cserben hagyta. Aztán egyszerre fellobbant az emlék – combját, lábszárát és lábfejét éltető melegség járta át. Arca átforrósodott, s karján, kezén lassan elernyed a hidegtől megfeszült bőr. Egy röpke pillanatig csak arra vágyott, hogy megtarthassa magának a meleget, fürödhessen a napfényben, nem törődve semmivel és senkivel.

Az önző érzést azonban egy szempillantás múlva kiszorította az a szándék, az a sürgető késztetés, az az ellenállhatatlan, szenvedélyes vágy, hogy megossa a meleget az egyetlen emberrel, aki megmaradt számára, akit még szerethetett. Az erőlködéstől kínlódva belekényszerítette a napsütés emlékét a karjai közt reszkető, sovány kis testbe.

Gábriel mocoogni kezdett. Ott, a szikrázó hótenger közepén egymáshoz bújva néhány másodpercig mindketten fényben és melegségben fürödtek.

Jonas továbbindult az emelkedőn.

Az emlék fájdalmasan rövid volt. Néhány méter után elröppent, s átadta helyét a dermesztő hidegnek.

Jonas azonban ismét éber volt. Az a kevéske meleg is elég volt hozzá, hogy elűzze fásultságát és felébressze benne a túlélési ösztönt. Lábaik, bár már nem is érezte őket, szaporább mozgásra bírta. Az út azonban gonoszul meredek volt, s neki nemcsak a mély hóval, de saját kimerültségével is meg kellett küzdenie. Egy darabig még elvonszolta magát, aztán megbotlott és elesett.

Képtelen volt talpra állni, csak térdepelt a hóban. Másodszor is megpróbálta hát. Tudatával belekapaszkodott egy másik, meleget idéző emlékfoszlányba; megpróbálta felnagyítani és továbbadni Gábrrielnek. A pillanatnyi melegség erőt kölcsönzött neki, s így fel

tudott állni. Gábiel megint mocorgott egy kicsit, ő pedig ismét elindult.

Kisvártatva ez az emlék is semmivé foszlott, s helyére az addiginál is dermesztőbb hideg tódult.

Bár lett volna rá idő a szökés előtt, hogy az örökítő még több melegséget adjon át neki! Akkor biztosan találna még néhány emlékfoszlányt magában... de nincs értelme azon rágódnia, hogy mi volna, ha. Minden gondolatával, minden erejével azon kellett dolgoznia, hogy mozgásban maradjon, megőrizze Gábiel és a saját testének maradék melegét.

Ment, majd megállt, és ismét felmelegítette mindkettőjüket egy nehezen felkutatott, aprócska emlékmaradvánnyal, amiről immár biztosan tudta, hogy az a legeslegutolsó.

A dombtető még nagyon messze volt. Azt sem tudhatta, mi van azon túl, de nem volt más választása, mint folytatni az utat. Tovább vonszolta hát magát.

Amikor a dombtető végre közeledni látszott, Jonas érezte, hogy elkezdődik benne valami. Továbbra is fázott – még jobban is, mint előtte bármikor. Kimerültsége sem csökkent, sőt, ellenkezőleg: lábait ólomsúlyúnak érezte, s már csoszogni is alig tudott.

De egyszerre jókedvre derült. Boldog időket idézett fel magában. Eszébe jutott Apa, Anya és Lily. Eszébe jutottak a barátai, Asher és Fiona. Eszébe jutott az örökítő. Hirtelen örömteli emlékek szállták meg. Felért a domb legmagasabb pontjára, s érezte, hogy talpa alatt vízszintesbe fordul a talaj. Nem kellett többé felfelé kaptatnia. – Mindjárt odaérünk Gábiel,.. – suttogta, s hitte is, amit mondott, bár nem tudta, miért. – Emlékszem erre a helyre, Gabe!

Így is volt. S ezúttal nem is kellett erőlködve kutatnia az elhalványult képek között. Ezt az emléket könnyedén fel tudta idézni.

Átölelte Gábrielt, és lendületesen megdörzsölte a kicsi hátát, hogy megmelegítse, életben tartsa őt a kegyetlen, hideg szélben. A kavargó hótól alig néhány lépésnyire látott, de tudta, hogy valahol nem messze, a vakító fürgetegen túl ott a hívogató melegség és fény.

Összeszedte utolsó erejét, s a lelke legmélyén őrzött tudást segítségül hívva megkereste a dombtetőn rá váró szánkót. Zsibbadt kezével megfogta a kötelet.

Azután ráült a szánkóra, és átölelte Gabe-et. A domboldal meredeken lejtett, de friss porhó borította. Jonas biztosan tudta, hogy ezúttal nem lesz jég, nem lesz lábtörés, nem lesz fájdalom. Szíve sebesebben dobogott, s a remény melege járta át dermedt testét.

A szánkó elindult a lejtőn.

Jonast az ájulás környékezte. Harcba szállt az agyára boruló sötétséggel, kétségbeesetten védelmezte öntudatát; lábával a szánkót szorította, kezével Gabe-et. A szántalpak fürgén hasították a havat. A szél az arcába vágott, s ő érezte, hogy a szán nyílegyenes útja a végső cél felé vezet – arra a helyre, amiről mindig érezte, hogy vár rá, a Másholba, ami a jövőt tartogatja és a múltat őrzi számukra.

Erőnek erejével nyitva tartotta a szemét. Egyre csak siklottak, csúsztak, suhantak lefelé a domboldalon. Egyszerre aztán Jonas fényeket pillantott meg – ismerős fényeket, melyekről mindent tudott. Tudta, hogy fákon ülő piros, kék és sárga lámpácskák árasztják őket, s hogy szobák ablakán szűrődnek ki – olyan szobák ablakán, amelyekben emlékek születnek és élnek; amelyekben családok a szeretet ünnepét ülik.